

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA OBCE

SLOVENSKÝ GROB

na obdobie rokov

2022 – 2028

verzia 1.0

Dielo: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slovenský Grob na obdobie rokov 2022-2028

Objednávateľ: Obec Slovenský Grob
Hlavná 132
900 26 Slovenský Grob

Zhotoviteľ: HTT, s. r. o.
Hodžova 19
911 01 Trenčín
IČO: 44307331

Spracovateľský kolektív: Ing. Barbora Babjaková, PhD.
Ing. Iveta Kostková
doc. Ing. Viera Papcunová, PhD.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHRSR) obce Slovenský Grob na obdobie rokov 2022 - 2028 je nezávislý strategický dokument schválený Obecným zastupiteľstvom obce Slovenský Grob

dňa

Uznesením č.

OBSAH

ÚVOD	5
1 ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ.....	6
1.1 Administratívne začlenenie a geografická poloha obce a väzby obce na dôležité póly rozvoja	6
1.2 História obce a jej rozvoj	7
1.3 Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií	9
1.4 Analýza rozvojových faktorov	11
1.4.1 Prírodné zdroje	11
1.4.2 Demografický potenciál	15
1.4.3 Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj	23
1.5 Ekonomika miestnej samosprávy	29
1.6 Sociálna infraštruktúra	35
1.6.1 Technická infraštruktúra	45
1.7 Zhodnotenie dotazníkového prieskumu	47
1.8 Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PHRSR neimplementovala	55
1.9 Identifikácia potenciálov, výziev, limitov a problémov	56
1.10 Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie	58
1.11 Výstup benchmarkingu v kontexte širšieho územia	61
1.12 Identifikácia disparít a faktorov rozvoja	63
1.13 Strom výziev a problémov	63
2 Rozvojová stratégia	65
2.1 Vízia rozvoja a hlavný cieľ	65
2.2 Štruktúra priorít a ich väzby	65
2.2.1 PRIORITA 1 Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj	65
2.2.2 PRIORITA 2 Verejné služby a komunitný život v obci	66
2.2.3 PRIORITA 3 Životné prostredie a vzhľad obce	66
2.3 Systém cieľov, ich súvislostí, indikátorov a strom cieľov	66
2.3.1 Detailný popis strategických a špecifických (operatívnych) cieľov a zapojenia partnerov pre implementáciu PHRSR	67
3 Implementačný plán a plán monitorovania	73
3.1 Nástroje na implementáciu stratégie	73
3.2 Inštitucionálny rámec, riadenie implementácie	76
3.3 Systém monitorovania hodnotenia stratégie	77
3.4 Plán využitia zdrojov vrátane finančného plánu	78

3.5 Riziká implementácie a ich prevencia	79
Záverečná správa.....	80
Zoznam príloh	81

ÚVOD

Potreba tvorby Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHaSR) obce vyplýva zo Zákona 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, ktorý ukladá obciam povinnosť vypracovávať a aktualizovať PHaSR obce podľa potreby. PHaSR predstavuje strednodobý programový dokument, ktorý vychádza z podrobnej socio-ekonomickej analýzy a stanovuje smer ďalšieho rozvoja obce, ciele a prvoradé potreby a úlohy v zabezpečení všestranného rozvoja. Výsledkom je stratégia rozvoja obce a akčný plán, ktorý transformuje definované strategické ciele do konkrétnych realizačných krokov. Vypracovanie tohto programového dokumentu je takisto podmienkou pre využitie finančných zdrojov EÚ.

Stratégia rozvoja vyjadruje predstavu obce o svojom budúcom rozvoji, ktorý sa bude snažiť dosahovať. Definovanie takejto stratégie, teda stanovenie *„kam sa chce obec dostať v období nasledujúcich 7 rokov“*, dáva obci, jej obyvateľom, podnikateľom a ďalším aktérom možnosť rozhodovať o svojom budúcom rozvoji. Obec je živý organizmus. Jednotlivé články žijú vlastným životom, avšak ovplyvňujú aj životy druhých, a takisto ovplyvňujú aj život obce ako celku. Obyvatelia obce menia priestor, v ktorom žijú rôznymi aktivitami, čo môže viesť k pozitívnemu rozvoju. Často však občania vytvárajú svojimi nekoordinovanými aktivitami bariéry, ktoré brzdia rozvoj celej obce. Práve Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slovenský Grob pre roky 2022 – 2028 vytvára dôležitý priestor pre koordinovanie aktivít realizovaných v obci, ktoré prinesú synergický úžitok celej obci.

Ak však má takýto dokument spĺňať svoju úlohu, je nevyhnutné, aby sa jeho prípravy ako aj realizácie zúčastnili všetky záujmové skupiny (obyvatelia, podnikatelia, samospráva, spolky, združenia, ďalší dôležití aktéri). Diskusia všetkých záujmových skupín ponúka príležitosť dozvedieť sa o rozdielnych pohľadoch na problémy v obci, o možnostiach ich riešenia ako aj dozvedieť sa o plánoch jednotlivcov. Preto aj pri príprave tejto stratégie boli realizované workshopy so zástupcami rôznych aktérov a dotazníkový prieskum. Spoločné plánovanie sa zároveň môže stať priestorom pre začatie spolupráce, pre vytváranie inovatívnych riešení medzi rôznymi aktérmi.

Obec v podobe programu rozvoja získava nielen nástroj na proaktívne riadenie rozvoja, založené na iniciovaní potrebných a žiadúcich zmien, ale predstavuje aj určitý kontrolný nástroj naplňovania stanovených aktivít. Z tohto hľadiska ho možno vnímať ako dôležitý nástroj marketingovej komunikácie. Obec vypracovaním programu rozvoja dáva najavo záujem o svoju budúcnosť, ako aj budúcnosť svojich obyvateľov a súčasne tým preberá na seba zodpovednosť za ďalší rozvoj.

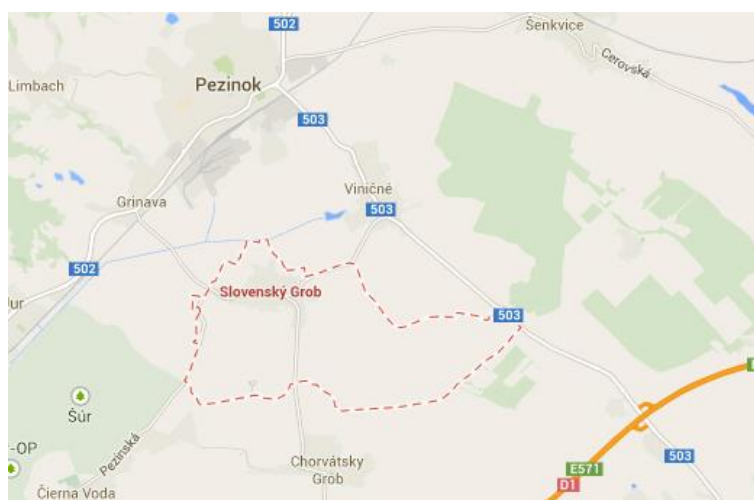
1 ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ

Analytické východiská predstavujú zhodnotenie toho, čo v obci je. Je to základný pilier, na ktorom je možné stavať stratégie rozvoja. Pre rozhodovanie o tom, ako ďalej rozvíjať obec, je nutné najskôr vyhodnotiť viacero aspektov, ako:

- jej zasadenie do priestoru, historické míľniky
- ako sa napĺňali predošlé plány rozvoja
- rozvojové faktory, ktorými sú prírodné zdroje, krajinná tvorba, environmentálne podmienky, demografický potenciál, ekonomika regiónu
- rozvojové faktory špecifické pre rozvoj cestovného ruchu.

1.1 ADMINISTRATÍVNE ZAČLENENIE A GEOGRAFICKÁ POLOHA OBCE A VÄZBY OBCE NA DÔLEŽITÉ PÓLY ROZVOJA

Obec Slovenský Grob sa nachádza na okraji Podunajskej nížiny. Obec leží neďaleko okresného mesta Pezinok na rovine vedľa Malých Karpát. Slovenský Grob je historicky známy chovom a predajom husí a kačíc a najmä usporiadaním husacích hodov vo viacerých známych miestnych reštauračných zariadeniach. Kataster obce hraničí s obcami Svätý Jur, Viničné, Pezinok, Chorvátsky Grob a Veľký Biel. Znalci husaciny a dobrého vína chodia za pečenými husami každoročne.

Obrázok 1 Geografická poloha obce Slovenský Grob

Zdroj: <https://www.google.sk/maps>

Dopravná poloha obce je vo väzbe na región dobrá. Obec leží 5,9 km od okresného mesta Pezinok a 23 km od Bratislavy, ktorá je sídlom mnohých inštitúcií verejnej správy.

Obec Slovenský Grob je vo vzťahu k pólom ekonomického rozvoja regionálneho i nadregionálneho významu alokovaná dobre.

- Od pólom ekonomického rozvoja národného i nadnárodného významu je vzdialená nasledovne:
 - Bratislava 23 km
 - Győr 107 km
 - Viedeň 100 km
- Od pólom ekonomického rozvoja širšieho regionálneho významu je vzdialená nasledovne:
 - Pezinok 5,9 km

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

- Modra 11,4 km
- Senec 12,3 km.

Z hľadiska územno–správneho členenia patrí obec do okresu Pezinok a do Bratislavského samosprávneho kraja.

1.2 HISTÓRIA OBCE A JEJ ROZVOJ

Prvé písomné zmienky o obci pochádzajú z roku 1214, kedy bola uvedená v darovacej listine komesovi Šebušovi pri darovaní zeme Dvorník pod názvom Monar. Avšak nájdené historické artefakty poukazujú, že územie obce bolo osídlené už v neolite, ale absentuje v tejto oblasti hlbší archeologický výskum.

V listine z roku 1214 je uvedené, že zem Dvorník leží medzi dvoma dedinami, a to Monarom, druhou dedinou Monarom, ktoré obe patrili k Bratislavskému radu a tretou dedinou komesa Šebuša, ktorú treba stotožniť s dnešným Svätým Jurom. Bratislavská kapitula na základe nariadenia kráľa Karola Roberta z Anjou urobila ochôdzku hraníc Čeklísa, v ktorej sa uvádzajú ako susedia Čeklísa aj zemani z Monara. Dedina Monar pravdepodobne ležala na území dnešného Chorvátskeho Grobu, lebo sa výslovne hovorí, že ležala severne od Bernolákova. Druhý Monar treba asi stotožniť s dnešnou dedinou Slovenský Grob. Monar susedil na západe s Dvorníkom, ale nesusedil priamo s Vajnorami. Dvorník teda ležal niekde pri ohybe potoka Čierna voda, v oblasti majera Triblavina. Pôvod slov Monar, Manor i Monari je odvodený od staroslovanského a ruského podstatného mena manisko - ozdoba, šperk na krk. Dedina dostala teda názov podľa výrobcov náhrdelníkov, obojkov a podobných výrobkov, čo dosvedčuje jej slovanský pôvod. Počas tatárskeho vpádu roku 1241 sa časť obyvateľstva obce Monar odsťahovala a do obce sa už nevrátila.

Opustené domy obsadili nemeckí prisťahovalci, najmä z Rakúska a Bavorska, ktorí dali obci nové pomenovanie. Dedina Monar sa v roku 1324 pripomína posledný raz a musela sa teda niekedy v 14. storočí vyľudniť, ale bola znovu osídlená, a to bezpochyby už príslušníkmi nemeckej národnosti, keď dostala aj svoj nový nemecký názov Garab - Priekopa. V niektorých prameňoch je uvedený názov Eisgrube - ľadová jama.

Vo vizitácii (prehliadke) Bratislavskej stolice z roku 1634 sa tieto obce uvádzajú ako Horvat Eisgrub a Totaizgrub (Slovenský Grob). Už v tomto období mala obec vlastnú správu i vlastné pečatidlo. Po celé obdobie stredoveku bola obec Slovenský Grob poddanskou obcou, ktorej majitelia sa niekoľkokrát vystriedali.

Obyvatelia sa zamestnávali najskôr poľnohospodárstvom a drevorubačstvom, neskôr aj remeslami typickými pre stredovekú dedinu (tkanie konopného plátna, no predovšetkým výšivkárstvo a paličkovanie, čo pretrvalo dodnes a maľovanie na stenu). Výstavbou patrila obec k rodovému alebo ulicovému typu. Zo začiatku bolo hlavným stavebným materiálom drevo, neskôr ho nahradila nepálená hlina (neskôr aj pálená tehla) a slama na pokrývanie striech. Domy boli celkom obrátené na ulicu a mali tri miestnosti: izbu, kuchyňu a komoru, ktorá sa menila na izbu a pristavovala sa ďalšia časť domu. Takto vzniklo niekoľko domov v rade za sebou, napr. na Hlavnej ulici. Domy boli bez brán spredu i zozadu. Cez dedinu tiekol potok, ktorý poháňal horný i dolný mlyn na obilie. Chotár obce bol pomenovaný a niektoré názvy sa dodnes zachovali napr. Podelky, Zbytky, Pažíť, Štepnice, Dielčice, Chrást a ďalšie.

Obrázok 2 Tradičné umenie obyvateľov

Zdroj: http://arelux.sk/sk/obec_slovensky_grob

Obrázok 3 Tradičná pečená husacina

Zdroj: travel.spectator.sme.sk

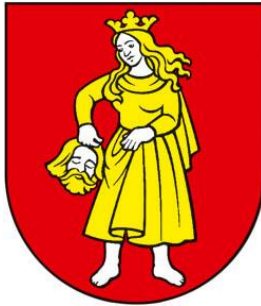
V roku 1872 sa uskutočnila komasácia, čím sa urobil poriadok pri formovaní ciest a pozemkov. Rozvoj kapitalizmu sa obce výraznejšie nedotkol, a ak áno, tak iba tým, že vytváral pracovné príležitosti pre občanov. Začiatok 20. storočia sa vyznačuje prírastkom obyvateľstva, ktoré malé políčka nedokázali užiť, preto z obce občania odchádzali za prácou do sveta, najmä do Ameriky. Počas 1. svetovej vojny a po nej nasledovali rekvirácie, bieda a hlad. V obci bola vytvorená občianska stráž, takže k rabovaniu nedošlo. Obe svetové vojny si vyžiadali životy 34 grobských mužov. Aj po vojne bol nedostatok a podpora v nezamestnanosti nestačila na živobytie rodín. Neutešené pomery nútili grobské ženy vyšívať a paličkovať pre trh, až sa to stalo ich hlavným zamestnaním.

V roku 1934 sa začala elektrifikácia obce. Obdobie Slovenskej republiky prinieslo pracovné príležitosti, väčšina maloroľníkov, domkárov a robotníkov získala zamestnanie v bratislavských továrňach. Počas druhej svetovej vojny boli občania na východnom fronte a po vypuknutí Povstania bojovali i v ňom. Po oslobodení sa obec postupne rozrástla, pribudli nové ulice, rekonštruovali sa nové domy. Jedinou väčšou pracovnou príležitosťou v obci bolo poľnohospodárske družstvo.

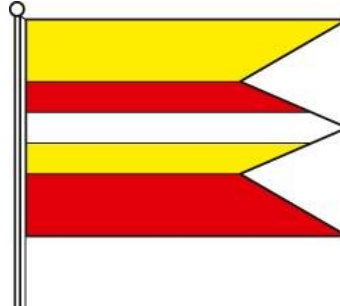
Symbolmi obce sú erb, vlajka a pečať. V erbe obce Slovenský Grob je v červenom štíte zobrazená zlatovlasá, zlatokorunovaná princezná Salome v zlatých šatách, pravicou držiaca striebornú zlatovlasú a zlatobradú sťatú hlavu Jána Krstiteľa. Nezvyklý hagiografický motív je podľa pečate z r. 1614. Podľa informácií na web-stránke obce erb zobrazuje izraelskú ženu Juditu v krásnych šatách držiacu v pravej ruke odseknutú hlavu nepriateľského vodcu Holofernesa (i keď pôvodne mala postava v ruke údajne strapec hrozna). Salome v starom zákone nedržala hlavu J. K. v ruke, pretože jej ju priniesli na podnose, preto sa niektorí domnievajú, že to nemôže byť Salome.

Vlajka obce pozostáva z piatich pozdĺžnych pruhov v týchto farbách - žltej, červenej, bielej, žltej a červenej. Ukončená je tromi cípmi, t. j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu. Farebnosť pruhov na vlajke je daná farbami obecného erbu.

Stále platný erb Slovenského Grobu obsahuje v červenom štíte korunovanú ženskú postavu. Pečať obce je okrúhla, uprostred obecný symbol a vôkol kruhopis OBEC SLOVENSKÝ GROB. Od týchto symbolov je odvodená i zástava, krátka zástava a znaková zástava obce, koruhva a veľká koruhva, štandarda starostu, i pečiatky obce.

Obrázok 4 Erb obce Slovenský Grob

Obrázok 5 Vlajka obce Slovenský Grob

Zdroj: http://www.vs.sk/heraldreg/wp_detail.aspx?ID=1119

1.3 ZHODNOTENIE IMPLEMENTÁCIE DOTERAJŠÍCH STRATÉGIÍ

Pri plánovaní stratégie na ďalšie obdobie je nutné vychádzať z toho, čo už sa v obci realizovalo, akým spôsobom sa podarilo naplniť, resp. nenaplniť predchádzajúce ciele, aby bolo možné poučiť sa z chýb a tiež zachovať kontinuitu v rozvoji. Preto je potrebné zhodnotiť predchádzajúci *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Slovenský Grob na roky 2014 - 2022*. Hodnotí sa jednak realizácia projektov a ďalej aj proces implementácie. Nakoľko sa naplnili stanovené ciele.

PHSR obce Slovenský Grob na roky 2014 – 2022 sa zameriavalo na tri priority, a to na oblasť kvality bývania a dopravnej dostupnosti, na oblasť miestnej ekonomiky a služieb a na oblasť atraktivity obce a života v nej. Víziu, ktorú si stanovila obec na obdobie rokov 2014-2020 bola nasledovná: *„Slovenský Grob bude známou a navštevovanou obcou vďaka svojim tradičným aktivitám, produktom a vybudovaným službám, ktoré budú návštevníkom ponúkané. Tradícia, ktorá obec preslávila, bude využitá inovatívnym a kreatívnym spôsobom tak, aby neustále priťahovala nových návštevníkov, vytvárala priestor pre pracovné príležitosti a realizáciu občanov. Svojim obyvateľom bude ponúkať kvalitné zázemie a služby. Obyvatelia budú aktívne prispievať k rozvoju kultúry, športu, vidieckeho cestovného ruchu založenom na tradícii a lokálnych produktoch a službách.“*

Pre naplnenie vízie bol stanovený nasledovný strategický cieľ *„Do roku 2020 bude obec Slovenský Grob zlepšovať podmienky pre život obyvateľov a bude rozvíjať vidiecky cestovný ruch a agroturizmus založený na tradícii, miestnych produktoch a službách.“*

Pre naplnenie vízie a strategického cieľa boli stanovené nasledovné špecifické ciele v rámci jednotlivých priorít, ktoré sa naplňali realizáciou aktivít v rámci jednotlivých opatrení:

Špecifický cieľ 1 v rámci priority kvality bývania a dopravnej dostupnosti **„Zabezpečiť dobrý štandard pre bývanie obyvateľov v oblasti sietovej a dopravnej infraštruktúry a zlepšiť stav životného prostredia“** sa naplňoval prostredníctvom aktivít v oblasti zlepšenia stavu základnej infraštruktúry, zlepšenia dopravnej dostupnosti a investícií do životného prostredia. Z naplánovaných aktivít obec postupne vymieňa lampy verejného osvetlenia za nové LED svetlá, ukončila sa posledná etapa dobudovania kanalizácie a v súčasnosti sa čaká na kolaudáciu, 18.07.2022 bol podpísaný odovzdávací protokol, zmodernizoval sa obecný rozhlas výmenou za bezdrôtový. V oblasti zlepšenia dopravnej dostupnosti obec vybudovala nový chodník v smere Hlavná – Chorvátska, zvýšil sa počet spojov v obci v rámci regionálnej integrovanej dopravy a pribudli 2 zástavky v časti Malý Raj. Obec vybudovala cyklochodník v smere Pažitná – Zátiešie chodník pre peších od areálu OŠK k Pažitej ulici a cyklotrasu v smere Slovenský Grob – Viničné, v rámci ktorej zrekonštruovala a zmodernizovala aj autobusovú zastávku na Hlavnej ulici. Okrem

toho vybudovala aj chodník pre peších od areálu OŠK k Pažitnej ulici. Obec opravila aj niektoré miestne komunikácie na uliciach – Lipová, Školská, Záhradná, Záhumenná, Pažitná, Hlinická, Družstevná, Ružová. Zároveň na problematických úsekoch osadila aj spomaľovacie prvky na miestnych komunikáciách v Malom Raji a na Poštovej ulici. Okrem toho obec umiestnila nové dopravné značky a označila ulice v časti Malý Raj. V rámci investícií do životného prostredia obec distribuovala na základe žiadostí kompostéry do domácnosti a priebežne sa podieľa aj na likvidácii čiernych skládok. V rámci zníženia energetickej náročnosti budov obec zateplila budovu jedálne a školského klubu.

Špecifický cieľ 2 v rámci priority miestna ekonomika a služby „**Zvyšovať ekonomickú sebestačnosť v obci v zabezpečovaní kvalitných a dostupných služieb a tovarov a podporou inovatívnych prístupov zvyšovať konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov v obci so zameraním na tradičné odvetvia**“ sa naplňoval prostredníctvom aktivít v oblasti zlepšenia dostupnosti služieb, podpory miestnej ekonomiky a lokálnych produktov a podpory rozvoja cestovného ruchu a agroturistiky. V rámci zlepšenia dostupnosti služieb obec si dala vypracovať znalecký posudok a architektonickú štúdiu na starú faru za účelom vybudovania zariadenia pre seniorov. Obci sa podarilo aj rozšíriť kapacitu materskej školy o 2 triedy pri starej materskej škole, o 2 triedy v novej materskej škole a zároveň vypracovali aj novú dokumentáciu na stavbu materskej školy v Malom Raji, ktorá je momentálne už v štádiu výstavby. Pre zlepšenie komunikácie s občanmi obec začala vydávať občasník minimálne 2x v roku časopis Groban. V oblasti podpory miestnej ekonomiky a lokálnych produktov obec pomáha pri organizovaní výstavy vína SZZ. A v rámci podpory rozvoja cestovného ruchu a agroturistiky sa obec zapojila do štruktúr ZMOMR a MAS a spolupodieľala sa spolu s BSK a Cechom husacinárov na organizovaní podujatia Kráľovstvo husaciny. V rámci rozvoja cykloturistiky obec okrem vybudovania cyklochodníkov a cyklotrás začala rozvíjať spoluprácu s oblasťnými združeniami pôsobiacim v tejto oblasti.

Špecifický cieľ 3 v rámci priority atraktivita obce a život v nej „**Dosiahnuť zlepšenie celkového vzhľadu obce s dôrazom na zachovanie tradičnej architektúry a vytvoriť priestor a možnosti pre sebarealizáciu obyvateľov a na rozvoj kultúry v obci**“ sa naplňoval prostredníctvom aktivít v oblasti starostlivosti o vzhľad obce, v oblasti investícií do objektov a budov vo vlastníctve obce, v oblasti rozšírenia ponuky športovo – rekreačných a voľnočasových aktivít a v neposlednom rade aj v oblasti zachovávania tradícií a rozvoja miestnej kultúry. Z naplánovaných úloh obec vysádzala verejnú zeleň, osádzala mobiliár, prvky drobnej architektúry (lavičky, smetné koše, zásobníky na sáčky) a postavila nové detské ihriská. V rámci záchrany sakrálnych pamiatok v obci bola vytvorená nová krížová cesta pri kostole. Na miestnom cintoríne pribudli kompostéry a obec zabezpečovala pravidelnú údržbu. Pre zvýšenie bezpečnosti v obci bola realizovaná 4 etapa budovania kamerového systému v obci, čím sa zabezpečilo pokrytie veľkého územia obce. Zároveň obec zakúpila aj novú techniku na údržbu miestnych komunikácií. Obec zmodernizovala a zrekonštruovala viacero budov - dom smútku (rekonštrukcia, zastrešenie, nové chladiace zariadenie), kultúrny dom (oprava strechy, salóniky, parkety vo veľkej sále, svietidlá v chodbe, stropy), obecný úrad (nadstavba a rekonštrukcia sobášnej siene), materské centrum (nové parkety, dvere). Obec realizovala j prístavbu ZŠ a vytvorila v nej špeciálne učebne. Podarilo sa aj rozšíriť ponuku kultúrnych podujatí o premietanie filmov v letných mesiacoch a zlepšiť podmienky pre mimoškolské aktivity detí vytvorením nových detských ihrísk (Pumptrack) nového multifunkčného ihriska, eko parku a doplnením fit prvkov. V rámci zachovávania tradícií v obci obec podporila hodové slávnosti na Jána, Jánske ohne a hodové slávnosti v auguste a premávanie vláčika počas slávností,

organizovala rôzne koncerty a divadelné predstavenia a takisto aj tvorivé dielne počas hodových slávností a činnosť krúžku šikovných rúk.

Z výsledkov hodnotenia vyplýva, že:

- obec Slovenský Grob sa snažila diverzifikovať zdroje na rozvoj územia, v čom by mala pokračovať aj pri naplňaní pripravovanej stratégie,
- pri realizácii projektov sa zamerala najmä na zlepšovanie kvality občianskej vybavenosti, predovšetkým investíciami v oblasti technickej infraštruktúry, ale aj do budov vo vlastníctve obce a do objektov pre rozvoj kultúrno-spoločenských a voľno-časových aktivít, ale nepodarilo sa jej naplniť ciele v oblasti vybudovania záchytných parkovísk a zlepšenia parkovacej politiky v obci a vybudovanie zberného dvora. Takisto sa nepodarilo naplniť všetky ciele v oblasti životného prostredia (využívanie obnoviteľných zdrojov energie, projekty ekologickej stability) a širšieho záberu pre zlepšenie podpory podnikania oživením brownfieldov resp. využívaním obecného majetku.
- pri pohľade na SWOT analýzu a výsledky hodnotenia je nutné zamerať ďalší rozvoj na dobudovanie občianskej vybavenosti s dôrazom na oblasť životného prostredia, podporu racionálneho a zodpovedného využívania potenciálu obce, na podporu rozvoja cestovného ruchu, na budovanie partnerstiev a podporu komunitného života predovšetkým v oblasti aktivizácie obyvateľov a spájania starousedlíkov s novopriťahovanými obyvateľmi v obci Slovenský Grob.

1.4 ANALÝZA ROZVOJOVÝCH FAKTOROV

Každá obec disponuje zdrojmi, ktoré môžu vystupovať ako faktory jej ekonomického a sociálneho rozvoja. Tie zdroje a faktory, ktoré sa nachádzajú v rámci hraníc katastrálneho územia obce sa označujú ako endogénne (vnútorné) faktory rozvoja a tie, ktoré vplývajú na rozvoj obce z vonka (t.j. spoza hraníc obce) tvoria exogénne (vonkajšie) faktory rozvoja. Súbor faktorov a zdrojov rozvoja obce tvorí rozvojový potenciál konkrétnej obce. Rozvojové faktory sa rozdeľujú do nasledovných skupín: prírodné zdroje, obyvateľstvo, ekonomické činnosti, sociálna infraštruktúra, technická infraštruktúra, rozpočet a majetok.

1.4.1 Prírodné zdroje

Slovenský Grob leží v Podunajskej nížine na južnom okraji Trnavskej pahorkatiny. Juhozápadná časť odlesneného chotára je rovina na močaristej nive Šúrskeho potoka, severovýchodná časť vystupuje miernym svahom na okraji Trnavskej pahorkatiny s mocnými uloženinami spraše. Má močiarne, lužné a černoziemné pôdy. Katastrálne územie obce sa nachádza vo výške 132 – 173 m. n. m., stred obce je 140 m. n. m.

Z pedologického hľadiska sa v katastri obce nachádzajú hnedozeme, ktoré vytvárajú priaznivé podmienky pre poľnohospodársku výrobu (najmä prvovýrobu).

Nerastné suroviny

Vzhľadom na geologickú stavbu je územie obce pomerne chudobné na nerastné suroviny. Na základe údajov ŠÚ SR sa v obci nenachádzajú žiadne ložiská nerastných surovín.

Klimatické podmienky

Vhodnosť územia pre rozvoj cestovného ruchu najlepšie charakterizujú jednotlivé klimatické prvky ako napr.: teplota vzduchu, zrážky, počet dní so snehovou prikrývkou a pod.

Územie obce sa nachádza na rozhraní oceánskeho a kontinentálneho typu klímy v rámci mierneho podnebného pásma. Územne patrí do nížinnej, teplej, miernej, vlhkej oblasti s priemernou ročnou teplotou 10 °C, januárovou 2 °C a júlovou 20 °C. Dĺžka slnečného svitu je okolo 2 100 hodín ročne. Ročný úhrn zrážok je okolo 700 mm. Priemerne je 120 dní so zrážkami. Snehová prikrývka s priemernou hrúbkou 40 cm trvá v chotári obce cca 50 dní.¹

V oblasti obce Slovenský Grob je dominantné severozápadné prúdenie vzduchu, výskyt klimatického bezvetria je 52,8 %. Priemerná ročná rýchlosť vetra (bez bezvetria) je 2,3 m.s⁻¹, najvyššiu priemernú rýchlosť dosahujú severozápadné zložky prúdenia.

Z tabuľky 1 vyplýva, že v rámci úhrnu zrážok za rok najviac zrážok spadlo na územie obce v roku 2020, naopak najsuchším rokom bol rok 2015. Keďže celé územie obce patrí do teplej klimatickej oblasti, zodpovedá tomu aj počet letných dní, ale aj dní so snehovou prikrývkou. Počet letných dní v období rokov 2013-2016 každoročne narastal, k miernemu poklesu došlo v rokoch 2019 a 2020. V dôsledku globálneho otepľovania a s tým súvisiacimi klimatickými zmenami dochádza aj k zmenám v rámci zimných mesiacov. V roku 2013 bol počet dní so snehovou prikrývkou v obci 46 a následne v ďalších rokoch sledujeme pokles týchto dní. V roku 2020 nebol v obci zaznamenaný ani jeden deň so snehovou prikrývkou (tabuľka 1).

Tabuľka 1 Vybrané klimatické charakteristiky

	2013	2014	2015	2016	2019	2020
Úhrn zrážok za rok (v mm)	700	691	512	542	513	735
Počet dní - letných	81	79	96	102	101	93
Počet dní v roku - so snehovou prikrývkou	46	9	21	23	11	0

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Vodné pomery

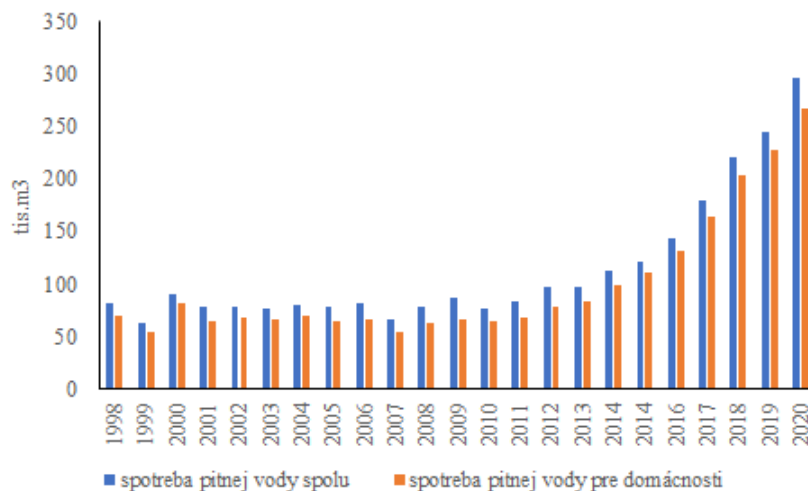
Územie obce sa zaraďuje do vrchovinné-nížinnej oblasti s dažďovo-snehovým typom režimu odtoku s najvyššou vodnosťou na prelome zimy a jari a najnižšou na prelome leta a jesene. Obcou preteká Šúrsky potok. Na juhozápadnom okraji obce je 45 °C teplý artézsky prameň. Celú oblasť odvodňuje povodie Dudváhu (tokom Čiernej vody).

Spotreba pitnej vody v obci (množstvo fakturovanej pitnej vody predanej priamym odberateľom) v období rokov 1998 až 2012 mala kolísavý trend. Od roku 2013 až do roku 2020 každoročne spotreba narastala. V porovnaní rokov 2020 a 1998 bol zaznamenaný nárast o 214 tis.m³, čo predstavuje viac ako 3,5 – násobný nárast.

Obdobne aj spotreba pitnej vody pre domácnosti (zahŕňa spotrebu vody v domácnostiach) v období rokov 1998-2010 vykazovala kolísavý trend. Od roku 2011 do 2020 každoročne spotreba narastala. V porovnaní rokov 1998 a 2020 došlo k nárastu spotreby pitnej vody pre domácnosti o 198 tis.m³, čo predstavuje takmer 4 – násobný nárast.

¹ Územný plán obce Slovenský Grob

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Obrázok 6 Spotreba pitnej vody v obci Slovenský Grob v období rokov 1998-2020

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Flóra a fauna

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu v území Malých Karpát a ich podhorí tvoria najmä dubovo-hrabové lesy karpatské, dubové a dubovo-cerové lesy, lužné lesy podhorské a horské, bukové kvetnaté lesy podhorské, bukové lesy vápnomilné a dubové lesy kyslomilné. Kataster obce je pomerne chudobný z hľadiska výskytu lesných ekosystémov (v štruktúre pôdneho fondu lesné pozemky nie sú evidované vôbec). Súvislé zoskupenia stromov sú väčšinou pozdĺž systému kanálov, prípadne ako malé, poľnohospodárskou pôdou izolované areály remízok, resp. vetrolamov s prevahou topoľa. Na okrajoch lesov sú časté nálety agátu bieleho a liesky obyčajnej.

Aj napriek nepriaznivému stavu lesných porastov majú tieto plochy významné miesto v systéme zelene. Pozdĺž viacerých poľných ciest a medzí sú vysadené pásy líniovej zelene so zastúpením agátu bieleho, jaseňa štíhleho, javora poľného, ruže šíповej, náletov bazy čiernej. Okrem priestorovej a estetickej funkcie plní tento typ zelene aj funkciu ochrannú a to najmä ako vetrolamy zabraňujúce zvyšovaniu veternej erózie.

V obci sa nachádzajú viaceré súvislejšie plochy verejnej zelene:

- *Parková plocha pri kostole Jána Krstiteľa* sa nachádza priamo v centre obce. Celý areál zelene je oddelený od okolia plotom. Vo vysokom poraste sú zastúpené: javor mliečny, lipa malolistá, smrek obyčajný.
- *Parková plocha pri kaplnke Sedembolestnej Panny Márie* - areál je tvorený hodnotným porastom, ktorý sa zachoval vďaka pietnemu charakteru lokality. V druhej skladbe parkovej plochy sú zastúpené lipa malolistá, lipa veľkolistá, javor poľný a pagaštan konský, areál je od poľnohospodárskej pôdy oddelený živým plotom vtáčieho zobu. Územie možno považovať za biocentrum miestneho významu, prípadne prvok regionálneho biokoridoru.
- *Park na Hlavnej ulici* sa ťahne priamo centrálnou časťou obce s napojením a pokračovaním na park okolo kostola Jána Krstiteľa. Tvorí súvislý pás prechádzajúci stredom ulice s podporou líniovej zelene po oboch stranách ulice najmä v centrálnej časti obce (blízko kostola). V druhovom zložení prevláda breza bradavičnatá, lipa malolistá, javor mliečny, smrek obyčajný a pagaštan konský.
- *EKO park v lokalite Malý raj, ktorý je novou investíciou. Jeho súčasťou je oddychová zóna s lavičkami, informatívnymi tabuľkami, ohradené venčoviško pre psov. Ide o park o rozlohe xxx m2. Zatravnené plochy dopĺňa výsadba rôznych druhov stromov a drevín.*

Obrázok 7 Verejná zeleň v obci

Zdroj: www.uzemneplany.sk

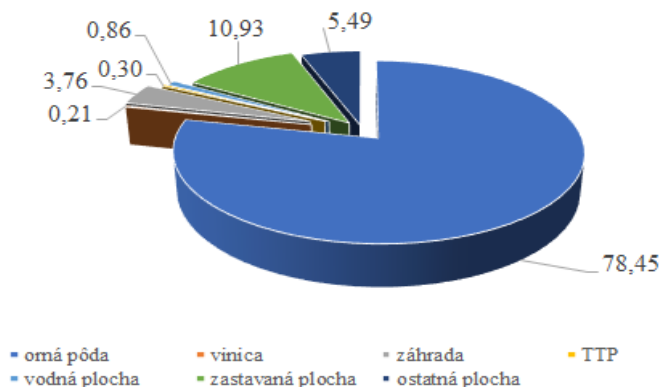
Do riešeného územia nezasahuje žiadne chránené územie. Okrajovo (z južnej a juhozápadnej časti k.ú. Slovenský Grob) sa územia dotýka Národná prírodná rezervácia Šúr, na ktorú sa vzťahuje piaty stupeň ochrany. Táto prírodná pamiatka je zároveň zaradená do Zoznamu medzinárodne významných mokradí – Ramsarské lokality, čím sa Slovensko zaviazalo zachovávať a chrániť mokrade ako regulátory vodných režimov a biotopy podporujúce charakteristickú faunu a flóru.

V blízkosti katastra Slovenského Grobu sa nachádza chránená krajinná oblasť Malé Karpaty so stupňom ochrany dva.

Živočíšstvo Malých Karpát je veľmi pestré. Z vtáctva sa tu vyskytujú dravce aj ostatné druhy. Z dravých vtákov sa vyskytuje myšiarka ušatá, výr skalný a sokol rároh. K ostatným druhom vtáctva, ktoré tu hniezdia patrí bocian čierny, lelek obyčajný. Medzi typické cicavce v tejto oblasti patrí diviak, srnec, jeleň a líška, veverica a kuna.²

Štruktúra pôdneho fondu

Celková výmera katastra obce je 1017,4 ha, z toho 82,71 % (841,5 ha) tvorí poľnohospodárska pôda a 17,29 % (175,8 ha) nepoľnohospodárska pôda. V poľnohospodárskom pôdnom fonde k 31.12.2021 dominovalo v obci Slovenský Grob zastúpenie ornej pôdy s výmerou 798,1 ha (94,84 %) a záhrad s výmerou 38,23 ha (s podielom 4,54 %). V rámci nepoľnohospodárskeho pôdneho fondu mali najvyššie zastúpenie zastavané plochy a dvory s podielom 63,25 % (111,2 ha) a ostatná plocha s výmerou 55,85 ha (s podielom 31,77 %). Vo využití pôdneho fondu obce sa nenachádzali chmeľnice, ovocné sady a ani lesné pozemky.

² Kaliská a kol. (2006)

Obrázok 8 Využitie pôdneho fondu obce Slovenský Grob k 31.12.2021 (v %)

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Na základe vývoja využitia pôdneho fondu, ktoré je prezentované v Tabuľke 2, môžeme skonštatovať, že v sledovanom období sa podiel výmery viacerých kultúr výrazne nemenil. Zmenu môžeme pozorovať vo výmere viníc, ktorých zastúpenie pokleslo o 15 %. Pokles výmery pozorujeme aj pri trvalých trávnych porastov o 3 % a ostatnej plochy o 17 %. Na druhej strane môžeme pozorovať nárast výmery ostatnej plochy o 31 %, zastavanej plochy o 16 % a vodnej plochy o 16 %.

Tabuľka 2 Štruktúra využitia pôdy v katastri obce v rokoch 2009-2021 (v ha)

Rok	2009	2011	2013	2021	Index 2021/2009
Celková výmera územia obce	1 017	1 017	1 017	1 017	1,00
Poľnohospodárska pôda – spolu	841	839	839	841	1,00
- orná pôda	805	804	804	798	0,99
- chmeľnica	0	0	0	0	0
- vinica	3	2	2	2	0,67
- záhrada	30	30	30	38	1,27
- ovocný sad	0	0	0	0	0
- trvalý trávny porast	3	3	3	3	1,00
Nepoľnohospodárska pôda - spolu	176	178	178	175	0,99
- lesný pozemok	0	0	0	0	0
- vodná plocha	7	8	8	8	1,14
- zastavaná plocha a nádvorie	62	74	81	111	1,79
- ostatná plocha	108	96	89	55	0,51

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

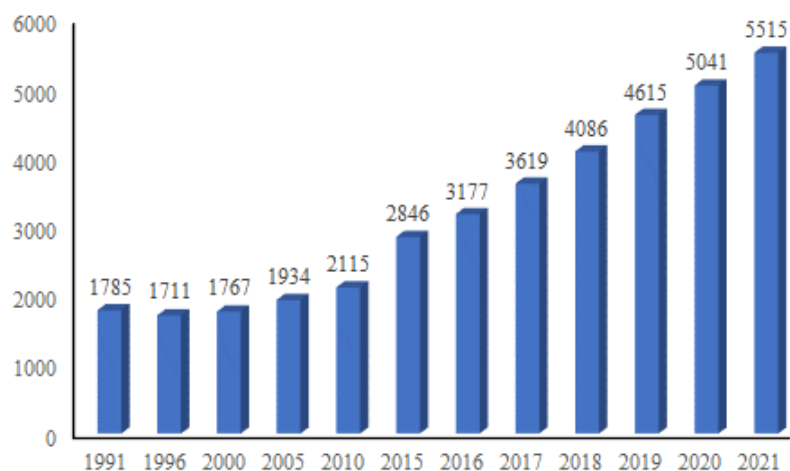
Výmera vodnej plochy sa od roku 2011 zvýšila o 1 ha a k výraznému zvýšeniu zastavanej plochy došlo v roku 2021 v porovnaní s rokom 2009 (nárast o 79%). Tento nárast je dôsledkom rozširujúcej sa výstavby v obci, pričom na výstavbu používa obec predovšetkým ostatné plochy, ktoré počas analyzovaného obdobia zaznamenali pokles o polovicu. Obec Slovenský Grob je známa pestovaním viniča a pečenou husacinou. V katastri obce je zastúpenie viníc nízke, necelé 1 % a od roku 2011 ich podiel poklesol o 1 ha. Vinice a vinohrady sú však prírodným, kultúrnym a historickým dedičstvom obcí pod Malými Karpatmi. Obec je preto súčasťou Malokarpatskej vinohradníckej oblasti a Modranského rajónu.

1.4.2 Demografický potenciál

Pri analýze demografického potenciálu sa vychádza z údajov ŠÚ SR, ktoré vychádzajú z údajov obyvateľov s trvalým pobytom v danom území. Tieto čísla však môžu skresľovať realitu, keďže v obciach žijú aj ľudia, ktorí tu nemajú prihlásený trvalý pobyt. Táto analýza nám ozrejní charakteristiku obyvateľov, ktorí v území žijú.

Počet obyvateľov a pohyby obyvateľstva

Obec Slovenský Grob sa počtom obyvateľov zaraďuje k veľkým obciam Slovenska. Z vývoja počtu obyvateľov (obrázok 9) zaznamenaného od roku 1991 až do roku 2021 vidieť, že došlo k viac ako 3 – násobnému nárastu populácie. K 31.12.2021 žilo v obci 5 515 obyvateľov.

Obrázok 9 Vývoj počtu obyvateľov v obci Slovenský Grob v rokoch 1991 - 2021

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Na základe analýzy pohlavnej štruktúry je možné konštatovať, že podiel mužskej zložky populácie bol nižší oproti ženskej zložke populácie (Tabuľka 3), avšak v skúmanom období rokov celkový počet mužov mal každoročný rastúci trend. Tento trend môžeme sledovať aj cez vývoj hodnoty indexu maskulinity. V roku 1996 index maskulinity zaznamenal hodnotu 102, čo znamená, že na 100 žien pripadlo 102 mužov. V roku 2015 mal hodnotu 93, čo znamená, že na 100 žien už pripadlo iba 93 mužov. Najnižšiu hodnotu index maskulinity dosiahol v období rokov 2018-2021 (92) a najvyššiu v roku 1996 (102). Podobné tendencie zaznamenávame aj pri indexe feminity. Na základe dosiahnutých hodnôt indexu feminity môžeme skonštatovať, že dochádza k postupnému nárastu pomeru počtu žien k počtu mužov. V roku 1996 pripadlo na 100 mužov 98 žien, ale v roku 2015 to už bolo 107 žien. Najvyššiu hodnotu index feminity dosiahol v období rokov 2019-2021 (109) a najnižšiu v roku 1996 (98). Hustota obyvateľov, vyjadrená počtom obyvateľov na km², sa pohybovala v rozpätí od 169 obyvateľov na km² (rok 1996) do 527 (rok 2021).

Tabuľka 3 Vývoj vybraných charakteristík obyvateľstva v obci v rokoch 1996-2021

Rok Ukazovateľ	1996	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Celkový počet obyvateľov	1711	1767	1934	2115	2846	3177	3619	4086	4615	5041	5515
Počet mužov	862	885	952	1037	1373	1530	1740	1961	2206	2414	2645
Index maskulinity (počet mužov/na 100 žien)	102	100	97	96	93	93	93	92	92	92	92
Počet žien	849	882	982	1078	1473	1647	1879	2125	2409	2627	2870
Index feminity (počet žien/na 100 mužov)	98	100	103	104	107	108	108	108	109	109	109
Hustota obyvateľov	169	172	189	203	268	296	334	379	428	475	527

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Celkový počet obyvateľov v obci je ovplyvnený pohybom obyvateľov. Prirodzený pohyb obyvateľov súvisí s prirodzenou schopnosťou človeka, t.j. reprodukciou. V rámci prirodzeného pohybu sa sledujú dve základné zložky, a to pôrodnosť vyjadrená cez počet narodených a úmrtnosť vyjadrená cez počet zomrelých. Výsledkom prirodzeného pohybu je prirodzený prírastok alebo úbytok. Počet narodených v obci Slovenský Grob v období rokov 1996 až 2021 vykazoval kolísavý trend. Najviac narodených obec zaznamenala v roku 2020, naopak najmenej detí sa v obci narodilo v roku 2000. V roku 2021 v porovnaní s rokom 1996 počet narodených detí bol viac ako 6,5 násobný. V rokoch 1996, 2000 a 2005 bol zaznamenaný prirodzený úbytok obyvateľstva, čo znamená, že viac obyvateľov v obci zomrelo ako sa narodilo (Tabuľka 4).

Tabuľka 4 Vývoj pohybu obyvateľstva v obci v rokoch 1996-2021

Rok Ukazovateľ	1996	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet narodených	18	8	22	23	50	56	62	94	91	123	117
Počet zomrelých	25	27	27	17	20	22	24	24	36	29	39
Prirodzený prírastok/úbytok	-7	-19	-5	6	30	34	38	70	55	94	78
Počet prisťahovaných	22	46	38	71	246	337	462	480	549	428	341
Počet vysťahovaných	31	27	23	21	46	39	58	82	74	96	106
Migračné saldo	-9	19	15	50	200	298	404	398	475	332	235
Celkový prírastok/úbytok	-16	0	10	56	230	332	442	468	530	426	313

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Ďalším pohybom, ktorý ovplyvňuje celkový počet obyvateľov v obci, je mechanický pohyb, ktorý skúma najmä dva javy, imigráciu vyjadrenú cez počet prisťahovaných a emigráciu vyjadrenú cez počet vysťahovaných. Obdobnú situáciu ako pri prirodzenom prírastku/úbytku je možné sledovať aj v rámci migrácie. Najviac obyvateľov sa do obce prisťahovalo v roku 2019, naopak najmenej sa prisťahovalo obyvateľov do obce v roku 1996. V porovnaní rokov 1996 a 2021 bol počet obyvateľov, ktorí sa sťahujú do obce viac ako 15,5 násobný. Záporné migračné saldo bolo zaznamenané v obci iba v roku 1996. V ostatných rokoch obec zaznamenala vysoko kladné migračné saldo, čo znamená, že viac obyvateľov sa do obce prisťahovalo ako vysťahovalo (Tabuľka 4). Celkovo tak môžeme konštatovať, že obec získava obyvateľov predovšetkým prisťahovaním a na základe kladného prirodzeného prírastku je možné konštatovať, že sa do obce sťahujú najmä mladí ľudia, ktorí si následne v obci zakladajú rodiny.

Súčet prirodzeného a migračného prírastku tvorí celkový prírastok obyvateľov, ktorý v obci v sledovanom období iba v roku 1996 dosiahol zápornú hodnotu. V ostatných rokoch dosiahol kladnú hodnotu. Vidieť, že pod celkový prírastok obyvateľov v obci sa výraznou mierou podpísal mechanický pohyb obyvateľov, ale aj prirodzený prírastok.

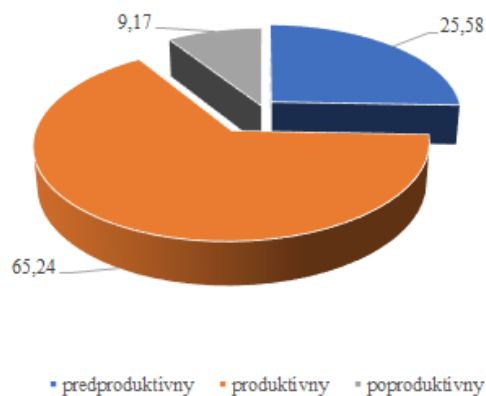
V hodnotách ukazovateľov prirodzeného, migračného a celkového pohybu sa však neodzrkadľujú obyvatelia, ktorí sa do obce prisťahujú, ale k trvalému pobytu sa neprihlasujú.

Veková štruktúra obyvateľstva

Významným ukazovateľom hodnotenia obyvateľstva v obci patrí veková štruktúra. Na základe vekovej štruktúry je možné rozdeliť obyvateľov na tri základné vekové skupiny:

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

obyvateľov v predproduktívnom veku (deti od 0-14 rokov veku), obyvatelia v produktívnom veku (od 15 – 64 rokov) a obyvatelia v poproduktívnom veku (od 65 rokov). Z hľadiska posúdenia vekovej štruktúry je pre rozvoj obce nutné poznať podiel zastúpenia jednotlivých vekových kategórii na celkovej populácii v obci, nakoľko každá skupina obyvateľov má svoje špecifické potreby a nároky. Na základe údajov zo ŠÚ SR je vo vekovej štruktúre v obci 25,58 % - ný podiel obyvateľov v predproduktívnom veku (abs. 1411 obyvateľov), 65,24 % - ný podiel v produktívnom veku (abs. 3598 obyvateľov) a 9,17 % v poproduktívnom veku (abs. 505 obyvateľov).

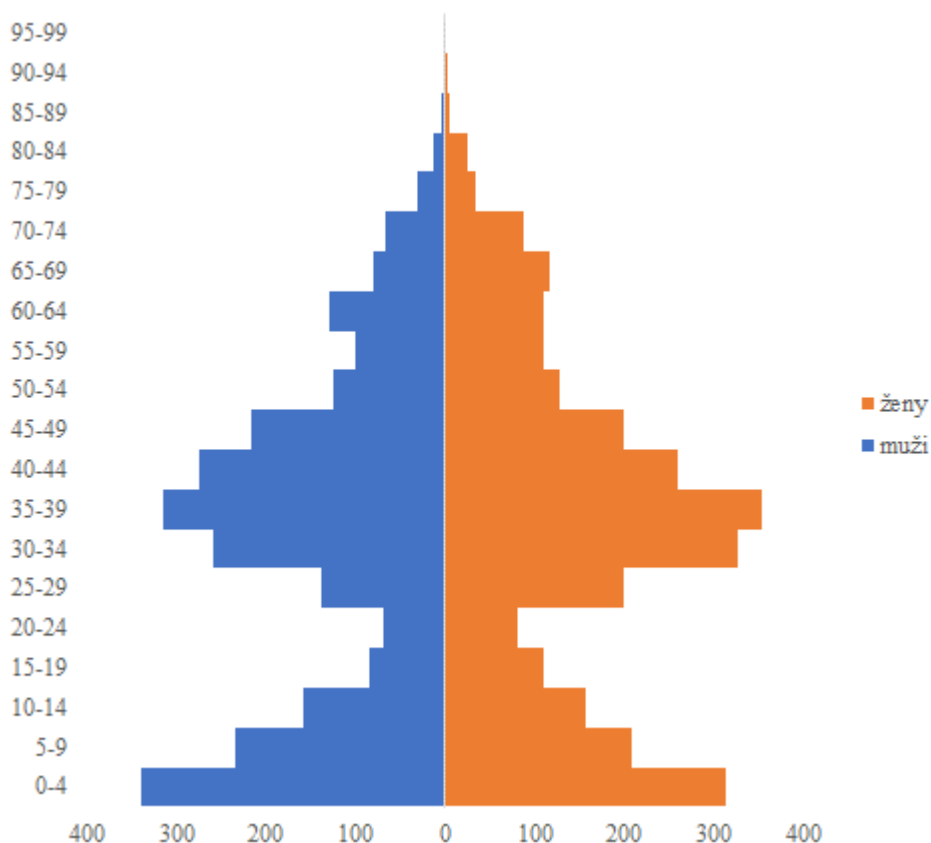
Obrázok 10 Podiel základných vekových skupín v obci Slovenský Grob v roku 2021

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Matematicky je možné vekovú štruktúru obyvateľstva vyjadriť cez index starnutia, ktorý predstavuje pomer poproduktívnej a predproduktívnej zložky obyvateľov. Index starnutia dosiahol v roku 2021 v obci hodnotu 36, čo znamená, že na 100 obyvateľov v predproduktívnom veku pripadá 36 obyvateľov poproduktívneho veku. Na základe hodnoty indexu sa veková štruktúra obce charakterizuje ako progresívna. Priemerný vek obyvateľov v obci je 34,3.

Vekovú štruktúru je možno graficky zaznamenať do vekovej pyramídy, v rámci ktorej je možné predpokladať zmeny vo vekovej štruktúre v ďalších rokoch.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Obrázok 11 Veková pyramída obyvateľstva v obci Slovenský Grob v roku 2021

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Vzdelanostná štruktúra

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva delí populáciu podľa výšky dosiahnutého vzdelania. Na základe výšky dosiahnutého vzdelania obyvatelia ovplyvňujú štruktúru výroby, ale aj dynamiku početnosti firiem. Vzdelané obyvateľstvo (na každom stupni) je viac informované, rýchlejšie sa zapája do výrobného procesu, skôr nachádza riešenia aj z krízových situácií, je ochotné meniť zamestnania. Je rozhodne aktivizujúcim prvkom ekonomického rozvoja nielen obce, ale aj celého regiónu. Vzdelanostná štruktúra obyvateľov sa sleduje iba v procese sčítania obyvateľov. Na základe výsledkov jednotlivých SODB vidieť, že v obci v rokoch 1991 a 2001 dominovali obyvatelia so základným vzdelaním a obyvatelia s učňovským vzdelaním bez maturity. V roku 2011 došlo k zmene, kedy dominovali v obci obyvatelia s úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou a učňovským vzdelaním bez maturity. Počas obdobia rokov 1991 až 2011 každoročne narastal počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním. To sa následne prejavilo v poslednom sčítaní obyvateľov, kedy vysokoškolsky vzdelaní obyvatelia tvorili v obci 25,51% z celkového počtu obyvateľov. Druhou najviac zastúpenou kategóriou boli obyvatelia s úplným stredným vzdelaním s maturitou, ktorých podiel bol 22,93%. V porovnaní s rokom 2011 v roku 2021 vzrástol počet obyvateľov so základným vzdelaním takmer 2 násobne.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Tabuľka 5 Štruktúra obyvateľov obce podľa stupňa ukončeného vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	1991	2001	2011	2021**
Základné	707	470	331	610
Učňovské (bez maturity)	450	413	356	
Stredné odborné (bez maturity)	41	153	231	
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	183*	98	114	
Stredné odborné učňovské (bez maturity)**				634
Úplné stredné odborné (s maturitou)		225	428	
Úplné stredné všeobecné	25	37	63	
Úplné stredné (s maturitou)**				1193
Vyššie odborné vzdelanie	0	5	29	259
Vysokoškolské bakalárske	0	5	35	
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	35	63	180	
Vysokoškolské doktorandské	0	5	17	
Vysokoškolské**				1327
Bez vzdelania (osoby 0-14 rokov)**				1016
Bez školského vzdelania	341	369	327	3
Nezistené	3	0	18	160
Spolu	1785	1843	2 129	5 202

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov zo SODB 1991, 2001, 2011, 2021

*v roku 1991 boli spolu vykazované úplné stredné učňovské s maturitou a úplné stredné odborné s maturitou, ** v roku 2021 boli zavedené nové kategórie jednotlivých stupňov v rámci vzdelanostnej štruktúry

Národnostná a konfesijná štruktúra obyvateľstva

Aj národnostná a konfesijná štruktúra obyvateľov sa sleduje iba v procese sčítania obyvateľov, preto sme do analýzy zahrnuli výsledky z predchádzajúcich sčítaní obyvateľov, domov a bytov, nakoľko výsledky zo sčítania z roku 2021 ešte neboli za túto oblasť v čase tvorby dokumentu k dispozícii.

Z hľadiska národnostnej štruktúry v obci dlhodobo výrazne dominujú obyvatelia slovenskej národnosti, aj keď v každom sčítaní obyvateľov klesá podiel týchto obyvateľov. Vzrástol podiel obyvateľov s ukrajinskou, maďarskou a českou národnosťou. Zastúpenie ostatných národnostných menšín bolo výrazne nižšie (pozri tabuľka 6).

Tabuľka 6 Štruktúra obyvateľov obce podľa národnosti v rokoch 1991-2011 (v %)

Národnostná štruktúra	1991	2001	2011	2021
Slovenská	98,66	98,75	97,56	90,48
Maďarská	0,22	0,16	0,33	0,54
Ukrajinská	-	0,05	0,05	0,48
Česká	1,06	0,71	0,28	0,62
Rómska	-	-	-	0,02
Nemecká	-	-	0,05	0,02
Rusínska	-	-	-	0,1

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Poľská	0,06	0,05	0,05	0,02
Ruská	-	-	-	0,1
Chorvátska	-	-	0,05	-
Moravská	-	-	0,05	-
Iná	-	-	0,28	0,92
Nezistená	-	0,28	1,60	6,71
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov zo SODB 1991, 2001, 2011, 2021

Náboženská štruktúra vyjadruje rozdelenie obyvateľstva obce podľa vierovyznania. V období rokov 1991 – 2021 v obci mali najväčšie zastúpenie obyvatelia s rímskokatolíckym vierovyznaním, pričom ich podiel zaznamenal s výnimkou roku 2001 pokles. V porovnaní rokov 1991 a 2021 tento podiel klesol o 40%. V sledovanom období mali výraznejšie zastúpenie obyvatelia hlásiaci sa k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, pričom ich podiel v každom sčítaní narastal a v porovnaní rokov 1991 a 2021 sa zvýšil 2,5 – násobne. V roku 2011 pozorujeme aj nárast podielu obyvateľov bez vyznania (9,58 %) a s nezisteným vierovyznaním (4,23 %). Pričom v roku 2021 kategória obyvateľov bez vierovyznania tvorila druhú najviac zastúpenú skupinu obyvateľov (32,6%).

Tabuľka 7 Štruktúra obyvateľov obce podľa náboženského vierovyznania v rokoch 1991-2021 (v %)

Náboženské vyznanie / cirkev	1991	2001	2011	2021
Rímskokatolícka cirkev	89,24	91,32	80,88	53,36
Gréckokatolícka cirkev	-	0,16	0,23	0,94
Pravoslávna cirkev	-	0,5	0,05	0,52
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	1,23	1,25	1,64	3,08
Reformovaná kresťanská cirkev	-	-	0,05	0,17
Starokatolícka cirkev	-	-	0,05	-
Evanjelická cirkev metodistická	-	-	0,05	-
Kresťanské zbory	-	-	0,28	-
Židovské náboženské obce	-	-	0,05	-
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	-	-	-	0,13
Bahajské spoločenstvo	-	-	0,047	-
Bez vyznania	1,40	5,32	9,58	32,6
Iné	0	0,11	0,09	2,33
Nezistené	8,12	1,63	4,23	6,86
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov zo SODB 1991, 2001, 2011, 2021

Kultúrno-spoločenská a športová aktivita obyvateľov

V obci funguje miestny odbor Matice Slovenskej, Jednota spotrebné družstvo, Klub dôchodcov, Poľovnícke združenie REMÍZKA, ktoré hospodári na výmere 925 ha. Základná

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

organizácia Slovenského zväzu záhradkárov bola v obci založená v šesťdesiatych rokoch 20. storočia.

Ďalej v obci pôsobí spevácky zbor, Vajzgruban, ktorý sa orientuje na ľudové a chorálne piesne, ktorý je vedený pánom prof. Borisom Lenkom, ArtD., ktorý je zároveň aj riaditeľom SZUŠ v obci. Cieľom týchto inštitúcií je pozdvihnúť záujem o kultúru a ľudové umenie.

Obec poskytuje svojim obyvateľom aj priestor pre športové aktivity. V obci sa nachádza futbalové ihrisko. V oblasti športu obec reprezentuje Obecný športový klub, v ktorom okrem mužstiev žiackej prípravky, žiakov a A mužstva pôsobí Stolnotenisový oddiel OŠK Slovenský Grob a tiež aj Futbalové družstvo Internacionálov. Futbalisti z obce sa zúčastňujú futbalových súťaží III. Ligy.

Kultúrno – spoločenské podujatia

Obec Slovenský Grob počas roka organizuje viaceré už pravidelné podujatia, ktoré sú v obci veľmi obľúbené:

- Reprezentačný grobský ples – február
- Babská zábava – koniec fašiangov
- Hodová zábava – jún
- Hodová zábava – august
- Výstava vína spojená s degustáciou – marec, apríl
- Veľkonočné trhy
- Veľkonočné zdobenie kraslíc spojené s nosením nového leta- marec - apríl
- Uvítanie detí do života – november, december,
- Stavanie mája - apríl,
- Deň matiek – máj
- Deň detí - jún,
- Malý grobský deň
- Deň otvorených dverí v husacinových prevádzkach – posledný prázdninový víkend
- Malokarpatská vínná cesta (prehliadka a degustácia vín) – október - január
- Katarínsky bál – november – organizuje rada školy
- Mikuláš - december,
- Koncert spojený s posedením pre dôchodcov – október
- Vianočné trhy - december,
- Vianočný koncert – december.

Na uvedených podujatiach spravidla vystupujú so svojim programom deti MŠ a ZŠ, ale aj umelci z okolia, či pozvaní umelci zo Slovenska. Niektoré kultúrno – spoločenské podujatia sa odohrávajú v intraviláne obce, ale obyvatelia majú k dispozícii aj kultúrny dom, ktorý v obci funguje od roku 1993.

Kultúrne pamiatky

Podľa odborného vyjadrenia Pamiatkového ústavu Bratislava, oddelenia Ústredného zoznamu kultúrnych pamiatok (ÚZKP), sa v súčasnosti v obci Slovenský Grob nenachádzajú nehnuteľné alebo hnutelné kultúrne pamiatky, ktoré by boli na základe vyhlásenia MK SR zapísané do ÚZKP. V tomto zmysle všetky nehnuteľné a hnutelné veci, ktoré vonkajšími znakmi

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

síce sú súčasťou hmotného kultúrneho dedičstva a často sú verejnosťou pokladané za kultúrne pamiatky, nie sú v zmysle platnej legislatívy chránené.

V katastri obce Slovenský Grob sa nachádza viacero nehnuteľných a hniteľných vecí, ktoré sú svojou umelecko-historickou hodnotou významným dokladom o dejinách obce a vývoji jej kultúry a umenia:

- typické hromadné domy s priechodnými dvormi na Hlavnej ulici
- Rímskokatolícky kostol sv. Jána Krstiteľa s interiérovými prvkami
- pútnické miesto kaplnka Sedembolestnej Panny Márie s interiérovými prvkami, spolu s menšou kaplnkou a okolitou zeleňou
- kaplnka sv. Anny
- drobné sakrálné objekty :
 - socha sv. Jána Krstiteľa pri kaplnke sv. Anny,
 - kríž pri ceste do Bratislavy,
 - misijný kríž pri kostole,
 - kríž na cintoríne,
 - Pomník padlých z roku 1932,
 - tri božie muky v chotári,
 - kríž pred kostolom v parku – bol vysvätený pri príležitosti návštevy pápeža Františka na Slovensku v roku 2021
 - kríž v parku v lokalite Malý raj

Obrázok 12 Kostol Sv. Jána Krstiteľa

Obrázok 13 Kaplnka Sedembolestnej Panny Márie

Zdroj: <http://cestovnyinformator.sk/show/gallery/objectId/39/lang/sk>

Všetky spomenuté sakrálné stavby a drobné sakrálné objekty (okrem božích múk) sa vďaka dôslednej starostlivosti zachovali dodnes v dobrom stavebno-technickom stave bez väčšej straty ich autenticity. Stavebno-technický stav typických murovaných domov na Hlavnej ulici je rozdielny, a vplyvom adaptácie na zvyšujúce sa nároky na obytné prostredie postupne prichádzajú o hodnotné autentické architektonicko-umelecké prvky.

1.4.3 Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj

Ekonomické, t.j. výrobné činnosti patria medzi základné faktory ovplyvňujúce socioekonomickú úroveň jednotlivých obcí. Ich význam spočíva v tom, že ovplyvňujú nielen ekonomickú, ale i sociálnu úroveň v obciach. Sú zdrojom pracovných príležitostí, dávajú

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

zamestnancom mzdu, tvoria verejné príjmy, zhodnocujú podmienky územia, v ktorom sú alokované a pod. Ekonomické činnosti v obciach môžeme hodnotiť cez sektorovú štruktúru (zastúpenie činností primárneho, sekundárneho či terciárneho sektora) alebo cez štruktúru podnikov.

Ekonomická základňa obce

Ekonomickú základňu obce reprezentujú najmä súkromné podniky. Podnik predstavuje právnickú osobu, ktorá vykonáva sústavnú činnosť s cieľom dosahovať zisk. Patria sem korporácie (podniky vo vlastníctve skupiny subjektov, ako napr. akciové spoločnosti, družstvá, spoločnosti s ručením obmedzeným a pod.) a kvázikorporácie (podniky vo vlastníctve jedného subjektu). Podniky môžu mať podobu právnických osôb (ďalej PO) alebo fyzických osôb – podnikateľov (ďalej FO).

Právnické osoby sú právne jednotky, existenciu ktorých upravuje zákon nezávisle od jednotlivcov alebo inštitúcií, ktoré ich vlastnia alebo sú jej členmi. Neziskové inštitúcie tvoria právnické osoby slúžiace finančným a nefinančným korporáciám, štátnej správe a domácnostiam, ako napr. rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, ktorých tržby z činnosti nepresahujú 50 % vykazovaných nákladov, ďalej občianske združenia, spolky a kluby, politické strany, cirkvi a iné.³

Výsledky prezentované v Tabuľke 8 poukazujú, že v období rokov 2005-2021 v obci Slovenský Grob došlo k výraznému nárastu ziskových právnických osôb (o 274 subjektov). Počet neziskových právnických osôb vzrástol takmer 3 - násobne. Celkový počet právnických osôb narástol o 289 subjektov.

Tabuľka 8 Vývoj počtu právnických osôb podľa ziskovosti v rokoch 2005-2021

Rok	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 2021/ 2005
Ukazovateľ										
Právnické osoby ziskové	15	54	96	114	137	169	194	267	289	19,27
Právnické osoby neziskové	8	10	2	5	14	18	16	21	23	2,88
Spolu	23	64	98	119	151	187	210	288	312	13,56

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Obchodný register SR uvádza 326 podnikateľských subjektov, ktoré majú svoju prevádzku v obci. Ich činnosť sa orientuje na poľnohospodársku prvovýrobu, záhradníctvo, vinohradníctvo a vinárstvo, gastronómiu, veľkoobchod a maloobchod, autodopravu a najmä komerčné služby, ale aj nekomerčné služby. Z celkového počtu podnikateľských subjektov má 322 formu spoločnosti s ručením obmedzeným, 2 spoločnosti sú v likvidácii a 1 spoločnosť je jednoduchá spoločnosť na akcie.

Fyzické osoby - podnikatelia nezapísaní v obchodnom registri sú osoby podnikajúce na vlastnú zodpovednosť podľa osobitných predpisov. Sú to živnostníci (podnikajúci na základe živnostenského zákona), osoby so slobodným povoláním (osoby podnikajúce na základe iného ako živnostenského zákona, napr. advokáti, lekári, audítori a iní) a samostatne hospodáriaci roľníci. Počet fyzických osôb (tabuľka 9) mal v sledovanom období rokov 2005-2021 v obci

³ http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/index_txt.htm

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Slovenský Grob relatívne stabilizovaný vývoj. Podiel FO a živnostníkov bol takmer vyrovnaný. Celkový počet fyzických osôb v roku 2021 v porovnaní s rokom 2005 sa zdvojnásobil. V živnostenskom registri SR je evidovaných 501 fyzických osôb – podnikateľov, z toho bolo 265 FO – podnikateľov malo živnosť ukončenú a 21 pozastavenú.

Tabuľka 9 Vývoj počtu fyzických osôb - podnikateľov v rokoch 2005-2021

Ukazovateľ	Rok	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 2021/2005
Fyzické osoby - podnikatelia		179	202	179	193	203	199	234	263	367	2,05
Živnostníci		177	199	172	185	195	183	214	243	345	1,95
Spolu		356	401	351	378	398	382	448	506	712	2,0

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Z hľadiska sektorovej štruktúry je primárny sektor v obci (poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybárske hospodárstvo a ťažba) zastúpený PD Viničné - Slovenský Grob. V sekundárnom sektore pôsobia podnikateľské subjekty zamerané na stavebníctvo, elektrotechnický priemysel, stolárstvo, nábytkárstvo, potravinárstvo a ďalšie.

V terciárnom sektore (sektor služieb) prevádzkuje svoju činnosť prevažná časť podnikateľských subjektov.

Dôležitou ekonomickou aktivitou v obci, ktorá ju preslávila po celom Slovensku, sú husacie hody. Veľká časť podnikateľských subjektov v obci sa venuje pohostinskej činnosti, pričom ponúkajú tradičnú pečenú husacinu.

Aj napriek tomu, že v obci sa nachádza viacero významných podnikov, veľká časť podnikateľských subjektov, ktoré v obci podnikajú, predstavujú skupinu tzv. samozamestnávateľov, resp. zamestnávajú obyvateľov z okolitých obcí a nie obyvateľov. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (EAO) nachádza pracovné príležitosti v okolitých obciach, resp. v širšom okolí obce (Bratislava, Pezinok, Modra). Potvrdzuje to aj vysoká hodnota ukazovateľa dochádzka do zamestnania získaná v rámci SODB 2011 (83,32 %).

Ekonomická aktivita obyvateľstva a miera nezamestnanosti

Podrobné údaje o ekonomickej aktivite obyvateľov obce sú súčasťou výsledkov SODB, avšak výsledky z posledného sčítania zatiaľ nie sú k dispozícii až na úroveň obcí, preto v časti analýzy použijeme údaje z posledných sčítaní.

Počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva v obci Slovenský Grob v rokoch 1991 až 2021 vzrástol trojnásobne. Celkový počet pracujúcich v porovnaní rokov 1991 až 2011 vzrástol o 10,5 %. To sa prejavilo aj rovnakým nárastom podielu pracujúcich na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Počet nezamestnaných v roku 2011 v porovnaní s rokom 1991 vzrástol viac ako 3 – násobne, avšak v porovnaní s rokom 2001 poklesol o 2 %.

Tabuľka 10 Ekonomická aktivita obyvateľov v obci v rokoch 1991-2011

Ukazovateľ	Rok	jednotky	1991	2001	2011	2021**	index 2011/1991
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo		abs.	944	963	1073	2890	3,06***

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Počet pracujúcich	abs.	809	784	894		1,105
Podiel pracujúcich na EAO	%	85,69	81,41	83,32		0,97
Počet nezamestnaných	abs.	37	124	121		3,27

Zdroj: *vlastné spracovanie na základe SODB 1991, 2001 a 2011, 2021*

*** v čase spracovávanía dokumentu bola k dispozícii iba súhrnná informácia zo SODB 2021*

**** vypočítaný index 2021/1991*

Počas obdobia rokov 2005 až 2021 sa počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie kontinuálne zvyšoval. V roku 2021 v porovnaní s rokom 2005 sa viac ako strojnásobil. Avšak s ohľadom na polohu obce vo vzťahu k hlavnému mestu ako aj okresnému mestu je vysoký predpoklad, že počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie bude klesať, resp. sú to aj obyvatelia obce, ktorí nechcú pracovať.

Tabuľka 11 Vývoj počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci v rokoch 2005 - 2021

Ukazovateľ	Rok	2005	2010	2015	2021	index 2021/2005
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie		38	66	85	116	3,05

Zdroj: *vlastné spracovanie na základe www.statistics.sk*

Aj údaje o EAO podľa odvetvia sa zisťujú iba v rámci SODB, keďže z posledného sčítania ešte nie sú údaje k dispozícii uvádzame výsledky z posledného SODB. Na základe údajov o ekonomickej aktivite obyvateľstva získaných prostredníctvom SODB 2011 (Tabuľka 12) môžeme konštatovať, že obyvatelia obce sú najväčším podielom zamestnaní vo verejnej správe, veľkoobchode a maloobchode. Obyvatelia obce bez ohľadu na odvetvie, v ktorom sú aktívni, výraznou mierou dochádzajú do zamestnania mimo obec. 100 % dochádzku do zamestnania sme zaznamenali vo viacerých skúmaných odvetviach.

Tabuľka 12 Ekonomicky aktívne osoby podľa odvetvia ekon. činností v roku 2011

Ukazovateľ	spolu	Podiel na EAO (v %)	z toho dochádza do zamestnani a	Podiel dochádzk y na odvetví (v %)
Odvetvie ekonomickej činnosti				
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	17	1,58	9	52,94
Lesníctvo a ťažba dreva	3	0,28	2	66,67
Iná ťažba a dobývanie	2	0,19	2	100,00
Výroba potravín	17	1,58	16	94,12
Výroba nápojov	5	0,47	4	80,00
Výroba textilu	1	0,09	0	0,00
Výroba odevov	7	0,65	3	42,86
Výroba kože a kožených výrobkov	1	0,09	0	0,00
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	7	0,65	6	85,71
Výroba papiera a papierových výrobkov	1	0,09	1	100,00

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Tlač a reprodukcia záznamových médií	9	0,84	9	100,00
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	8	0,75	8	100,00
Výroba chemikálií a chemických produktov	4	0,37	3	75,00
Výroba výrobkov z gumy a plastu	7	0,65	3	42,86
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	7	0,65	4	57,14
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	17	1,58	13	76,47
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	1	0,09	1	100,00
Výroba elektrických zariadení	6	0,56	5	83,33
Výroba strojov a zariadení i. n.	14	1,30	8	57,14
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	11	1,03	9	81,82
Výroba nábytku	5	0,47	4	80,00
Iná výroba	2	0,19	2	100,00
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	8	0,75	8	100,00
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	4	0,37	4	100,00
Zber, úprava a dodávka vody	7	0,65	7	100,00
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	2	0,19	2	100,00
Výstavba budov	23	2,14	20	86,96
Inžinierske stavby	3	0,28	2	66,67
Špecializované stavebné práce	47	4,38	43	91,49
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	31	2,89	28	90,32
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	86	8,01	67	77,91
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	92	8,57	77	83,70
Pozemná doprava a doprava potrubím	43	4,01	39	90,70
Skladové a pomocné činnosti v doprave	23	2,14	20	86,96
Poštové služby a služby kuriérov	20	1,86	19	95,00
Ubytovanie	7	0,65	5	71,43
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	54	5,03	42	77,78
Nakladateľské činnosti	5	0,47	3	60,00
Výroba filmov, videozáznamov a televíznych programov, príprava a zverejňovanie zvukových nahrávok	1	0,09	1	100,00
Činnosti pre rozhlasové a televízne vysielanie	2	0,19	2	100,00
Telekomunikácie	8	0,75	7	87,50
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	7	0,65	7	100,00
Informačné služby	1	0,09	1	100,00
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	24	2,24	23	95,83
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	8	0,75	8	100,00
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	3	0,28	3	100,00
Činnosti v oblasti nehnuteľností	6	0,56	6	100,00
Právne a účtovnícke činnosti	17	1,58	16	94,12
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	8	0,75	8	100,00

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	17	1,58	15	88,24
Vedecký výskum a vývoj	3	0,28	3	100,00
Reklama a prieskum trhu	6	0,56	5	83,33
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	5	0,47	5	100,00
Prenájom a lízing	7	0,65	7	100,00
Sprostredkovanie práce	4	0,37	4	100,00
Činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných kancelárií a súvisiace činnosti	2	0,19	2	100,00
Bezpečnostné a pátracie služby	6	0,56	6	100,00
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	6	0,56	5	83,33
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	9	0,84	9	100,00
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	122	11,37	109	89,34
Vzdelávanie	59	5,50	49	83,05
Zdravníctvo	32	2,98	28	87,50
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	7	0,65	7	100,00
Sociálna práca bez ubytovania	1	0,09	1	100,00
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	3	0,28	1	33,33
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	1	0,09	1	100,00
Činnosti herní a stávkových kancelárií	4	0,37	4	100,00
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	6	0,56	5	83,33
Činnosti členských organizácií	9	0,84	9	100,00
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	4	0,37	3	75,00
Ostatné osobné služby	15	1,40	14	93,33
Zamestnávateľ v zahraničí	1	0,09	1	100,00
Nezistené	52	4,85	21	40,38
Spolu	1 073	100,00	894	83,32

Zdroj: SODB 2011

1.5 EKONOMIKA MIESTNEJ SAMOSPRÁVY

Podmienky pre vplyv miestnej samosprávy na rozvoj obcí v mikroregióne určujú tri zásadné faktory:

1. disponibilné finančné prostriedky, ktoré majú obce v príjmovej časti rozpočtu,
2. majetok, ktorý majú obce vo vlastníctve,
3. kvalita samosprávneho manažmentu, ktorý rozhoduje o využití majetku a o finančných prostriedkoch

Zo zákona o obecnom zriadení a z kompetenčného zákona vyplývajú obciam mnohé kompetencie, na realizáciu ktorých je potrebný rovnako majetok ako aj finančné prostriedky. Problémom je, že rozhodujúca časť činností, ktoré zabezpečuje obec pre obyvateľov či podnikateľov má charakter verejných služieb (miestne komunikácie, osvetlenie, kultúrne a športové aktivity, sociálna starostlivosť atď.), ktoré obce poskytujú bezplatne a nie sú oceňované. Obec teda nezískava späť do rozpočtu financie za náklady, ktoré sú spojené s výkonom jej kompetencií v plnom rozsahu, ale len z malej časti. V tomto kontexte sa otvára otázka veľkosti územnej jednotky, ktorá by efektívne dokázala zabezpečovať svoje kompetencie a zároveň aby bola zachovaná možnosť participácie obyvateľov na správe vecí verejných.

Finančné hospodárenie miestnej samosprávy

Finančné hospodárenie samosprávy charakterizuje rozpočet obce, konkrétne jeho príjmová a výdavková časť a narábanie s disponibilnými finančnými prostriedkami. Okrem stálych príjmov, ktoré zabezpečujú obci dane a to tak miestne (najmä z nehnuteľností) ako i podielové (tzv. na hlavu obyvateľa s trvalým pobytom), sa na vlastných príjmoch podieľajú aj príjmy nedaňové – predovšetkým príjmy z využívania majetku a podnikateľskej činnosti.

Fiškálna decentralizácia uplatňovaná od 1.1.2005 priniesla obciam zásadné zmeny týkajúce sa ich financovania. Ďalšou výraznou zmenou je aj zásada tvorby viacročných rozpočtov (3 roky) a s tým súvisiaca aj povinná štruktúra rozpočtu vo forme jednotlivých programov, ktoré by mali byť úzko previazané práve s PHRaSR obce (programový rozpočet pre obce nad 2000 obyvateľov).

Bežný rozpočet

Bežný rozpočet sa zostavuje ako bilancia bežných príjmov a bežných výdavkov vzťahujúcich sa k rozpočtovému roku. Bežný rozpočet slúži obci na zabezpečovania bežného (každodenného) chodu obce. Ide o príjmy a výdavky, ktoré sa pravidelne opakujú (napr. príjmy z podielových a miestnych daní, mzdy a odvody zamestnancov, nákup krátkodobého vybavenia, náklady spojené s bežnou údržbou a pod.). Bežný rozpočet má obec povinnosť plánovať ako vyrovnaný (príjmy = výdavky) alebo ako prebytkový (príjmy prevyšujú výdavky).

Príjmy bežného rozpočtu

Z Tabuľky 13 vyplýva, že počas obdobia rokov 2015 až 2021 dochádza každoročne k zvyšovaniu príjmov bežného rozpočtu obce. Najväčší objem finančných prostriedkov získava obec vo forme daňových príjmov. Okrem príjmov vo forme podielovej dane, obec vyrubuje na svojom území miestne dane – daň z nehnuteľnosti, daň za psa, daň za užívanie verejného priestranstva, daň za ubytovanie. Okrem toho obec vyrubuje aj poplatok za komunálny odpad a drobné stavebné odpady. Od roku 2018 obec vyrubuje aj poplatok za rozvoj.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

V dôsledku pozitívneho vývoja ekonomiky na úrovni štátu každoročne sa zvyšovali príjmy z výnosu dane z príjmov poukázaných územnej samospráve. Príjmy z dane z nehnuteľnosti s výnimkou rokov 2016 a 2019 každoročne narastali. Napriek tomu, že príjmy z dane z nehnuteľnosti každoročne stúpajú, obec každoročne vykazuje aj pohľadávky na tejto dani, ktoré sa v priemere pohybujú na úrovni cca 30 tis. €. Výrazný pokles príjmov v rámci miestnych daní v roku 2021 v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi bol spôsobený pandémiou Covid -19 a s tým súvisiace protipandemické opatrenia, ktoré znížili príjmy z dane za využívanie verejného priestranstva, ale aj z dane z ubytovania. Príjmy za TKO a DSO počas analyzovaného obdobia majú každoročne rastúci trend.

V rámci nedaňových príjmov skoro rovnaký podiel tvoria príjmy z využívania majetku ako aj príjmy z administratívnych poplatkov. Počas obdobia rokov 2015-2021 príjmy z vlastníctva majetku, ktoré sú tvorené predovšetkým príjmami z prenajatých pozemkov, príjmami z prenájmu domu kultúry, príjmy z prenajatých budov, priestorov a objektov ako aj príjmami z dividend za akcie BVS, vykazujú kolísavý trend.

V rámci administratívnych poplatkov obec eviduje príjmy za správne poplatky, príjmy za pokuty a penále, príjmy z cintorínskych poplatkov, ako aj príjmy za poskytovanie opatrovateľskej služby. Okrem toho v rámci týchto príjmov obec eviduje aj príjmy za miestny rozhlas, príjem z kultúrnej činnosti, ako aj príjmov z IOMO. Iné nedaňové príjmy sú tvorené predovšetkým príjmami z úrokov z účtov ako aj príjmami z výťažkov z lotérií, dobropisov, či príjmom za dobývací priestor od Nafty Gbely.

V rámci skupiny príjmov granty a transfery obec eviduje príjmy predovšetkým určenými na prenesený výkon. Výrazné zvýšenie príjmov v rámci ostatných transferov v roku 2019 v porovnaní s rokom 2018 bolo spôsobené tým, že obec získala dotáciu na kompostéry, fit prvky na detské ihrisko ZŠ s MŠ a dotáciu na obnovu verejnej zelene. Obec získala z programu IROP 5,5 mil EUR na výstavbu ZŠ a MŠ.

V rámci bežných príjmov nie sú zahrnuté príjmy ZŠ s MŠ, keďže škola má právnu subjektivitu a hospodári s vlastným rozpočtom. Vlastné príjmy sa pohybujú každoročne zhruba na úrovni 120 tis. €. Keďže ZŠ s MŠ predstavujú rozpočtovú organizáciu obce, získava aj transfer, ktorý je poskytovaný na prevádzku z rozpočtu obce (originálna kompetencia) ako aj zo štátneho rozpočtu (normatívne aj nenormatívne finančné prostriedky).

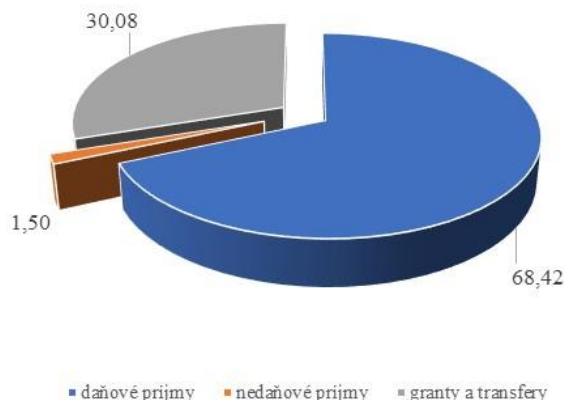
Tabuľka 13 Príjmy bežného rozpočtu obce Slovenský Grob za obdobie rokov 2015 – 2021 (v tis. €)

Klasifikácia príjmov	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 2021/2015
100 Daňové príjmy spolu	818,8	948,0	1245,7	1671,1	2228,1	2464,8	2655,9	3,24
z toho výnos dane z príjmov poukázaný územnej samospráve	662,6	784,5	1038,6	1318,6	1733,4	1910,4	2172,1	3,28
dane z nehnuteľností	76,3	71,8	95,6	98,2	91,5	98,1	106,0	1,39
špecifické dane	4,3	4,4	5,2	137,1	236,2	227,8	84,6	19,67
odvoz TKO	75,6	87,3	106,3	117,2	167,0	228,6	293,2	3,88
200 Nedaňové príjmy spolu	97,9	81,2	88,6	80,8	92,6	84,0	58,1	0,59
z toho z využívania majetku	41,4	36,8	45,5	37,5	38,4	24,1	24,8	0,59
administratívne poplatky	50,1	59,2	38,6	32,9	47,5	40,4	21,4	0,42
iné nedaňové príjmy	6,4	7,1	4,5	10,4	6,7	8,1	11,9	1,9

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

300 Granty a transfery	416,7	438,2	534,6	606,7	979,2	1027,5	1167,5	2,80
Z toho dotácie na prenesený výkon	371,0	418,3	530,7	599,1	822,8	937,3	1137,9	3,07
ostatné transfery	45,7	19,9	3,9	7,6	156,4	90,2	29,6	0,65
Bežné príjmy spolu	1333,4	1467,4	1868,9	2358,6	3299,9	3707,8	3881,5	2,9
Daňová sila obce (v €)	287,7	298,4	344,2	408,9	482,8	488,9	481,6	1,67
Ekonomická sila obce (v €)	468,5	461,9	516,4	577,2	715,0	735,5	703,8	1,5

Zdroj: Záverečné účty obce, vlastné spracovanie

Obrázok 14 Štruktúra bežných príjmov obce v roku 2021 (v %)

Zdroj: záverečné účty, vlastné spracovanie

Z Obrázku 14 vyplýva, že najväčší podiel na celkových bežných príjmoch obce predstavujú príjmy vo forme daňových príjmov (68,42%). Nedaňové príjmy, ktoré predstavujú predovšetkým príjmy z využívania majetku predstavujú 1,50% a granty a transfery podiel 30,08%.

Výdavky bežného rozpočtu

Počas obdobia rokov 2015-2021 bežné výdavky obce majú rastúci trend. Výdavky verejnej správy zahŕňajú výdavky na mzdy, starostu, zamestnancov obecného úradu, zástupcu starostu a hlavného kontrolóra. Okrem toho súčasťou týchto výdavkov sú aj výdavky na energie a materiál. V rámci týchto výdavkov sú evidované výdavky súvisiace s činnosťou matričného úradu, spoločného stavebného úradu ako aj výdavky súvisiace so splácaním úrokov z úveru. Výdavky v rámci požiarnej ochrany zahŕňa služby preventívára požiarnej ochrany a pracovnej zdravotnej služby. Nárast týchto výdavkov od roku 2019 súvisí s tým, že súčasťou týchto výdavkov sú aj výdavky súvisiace s odchytom túlavých zvierat v obci. Výdavky v rámci cestnej dopravy súvisia so zimnou údržbou komunikácií, nákupom posypovej soli ako aj výdavky spojené s údržbou cyklotrasy. Výdavky spojené s vývozom a uložením odpadu ako aj výdavky spojené s ČOV sú súčasťou výdavkov v kategórii nakladanie s odpadmi a ŽP. Výdavky na verejnú zeleň a verejné priestranstvá ako aj výdavky súvisiace s verejným osvetlením sú súčasťou výdavkov v kategórii rozvoj obcí. Zvýšenie výdavkov tejto kategórie bolo spôsobené nákupom nových LED svietidiel, ako aj dopĺňaním vianočnej svetelnej výzdoby. Prevádzkovanie a údržba športových zariadení v obci, poplatky za miestna rozhlas a výdavky spojené s údržbou webovej stránky obce a výdavky súvisiace s prevádzkou cintorína a kultúrneho domu sú súčasťou výdavkov v rámci rekreačných, kultúrnych a športových služieb. V rámci vzdelávania obec eviduje výdavky spojené s materskou školou základnou školou (I. a II. stupeň) ako aj transfer súkromnej umeleckej školy.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

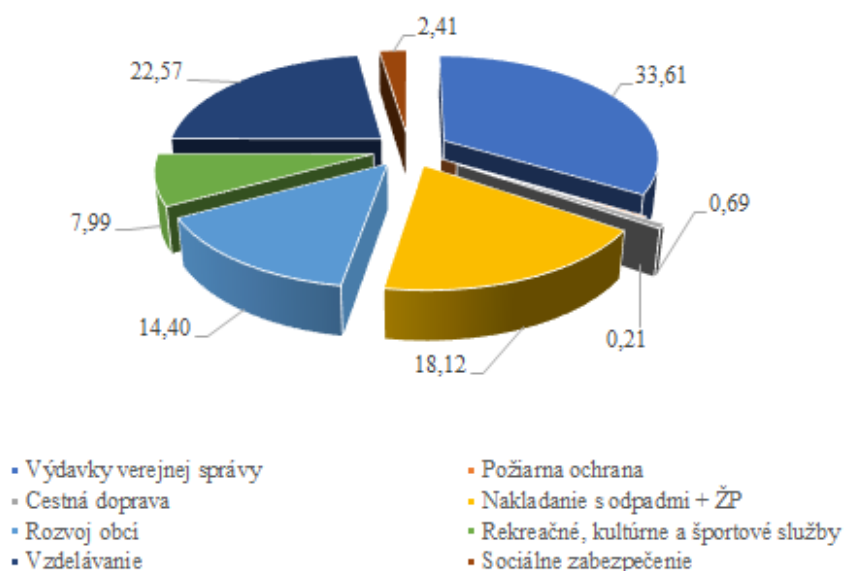
Sociálne zabezpečenie súvisia s opatrovateľskou službou, jednorazové dávky v hmotnej núdzi ako aj príspevky novonarodeným deťom – 30 €/dieťa.

Tabuľka 14 Výdavky bežného rozpočtu obce Slovenský Grob za obdobie rokov 2015 – 2021
(v tis. €)

Funkčná klasifikácia	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 2021/2015
Výdavky verejnej správy	184,1	210,3	270,3	296,9	367,3	433,6	501,7	2,73
Požiarna ochrana	0,5	0,5	0,5	0,5	3,1	2,4	3,1	6,2
Cestná doprava	5,4	1,0	10,7	7,3	12,8	14,2	10,3	1,91
Nakladanie s odpadmi + ŽP	74,6	84,4	91,9	113,4	321,8	228,1	270,5	3,63
Rozvoj obcí	61,5	71,3	99,4	113,9	142,4	145,4	214,9	3,49
Rekreačné, kultúrne a športové služby	81,4	85,2	89,7	133,3	129,9	99,5	119,3	1,47
Vzdelávanie	0,9	23,9	74,7	122,3	208,3	278,2	336,9	374,33
Sociálne zabezpečenie	12,9	13,5	11,0	20,5	31,8	29,1	35,9	2,78
Bežné výdavky spolu	421,3	490,1	648,2	808,1	1217,4	1231,0	1492,6	3,54

Zdroj: Závěrečné účty obce, vlastné spracovanie

Najväčší podiel výdavkov v rámci bežného rozpočtu obce tvoria výdavky spojené so zabezpečovaním každodenného chodu obce – 33,61%. Na zabezpečenie vzdelávania obec vynakladá zo svojho rozpočtu 40%. Viac ako 18% obec vynakladá na oblasť nakladania s odpadmi a ochranu životného prostredia. Výdavky spojené s údržbou verejnej zelene a verejného osvetlenia, ktoré sú súčasťou kategórie *Rozvoj obcí* tvoria 14,40% z celkových bežných výdavkov. Najmenej bežných výdavkov obec vynakladá v rámci požiarnej ochrany (0,21%).

Obrázok 15 Štruktúra bežných výdavkov obce v roku 2021 (v %)

Zdroj: záverečné účty, vlastné spracovanie

Kapitálový rozpočet

Kapitálový rozpočet sa týka tvorby dlhodobých aktív, čo znamená, že slúži na tvorbu a zhodnocovanie majetku, má investičný charakter. Kapitálový rozpočet môže byť plánovaný ako prebytkový (príjmy prevyšujú výdavky), ako vyrovnaný (príjmy = výdavky), ale môže byť aj schodkový (príjmy sú nižšie ako výdavky), ale len za podmienok stanovených zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších noviel.

Tabuľka 15 Kapitálový rozpočet obce Slovenský Grob za obdobie rokov 2015-2021 (v tis. €)

KAPITÁLOVÝ ROZPOČET	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kapitálové príjmy spolu	505,5	257,7	225,6	231,5	419,9	443,0	22,9
Kapitálové výdavky spolu	255,1	892,5	613,1	891,2	726,9	673,1	445,5

Zdroj: záverečné účty, vlastné spracovanie

Z tabuľky 15 vyplýva, že počas celého obdobia rokov 2015 - 2021 obec realizovala investičné aktivity. Kapitálové príjmy pochádzali z predaja pozemkov a nehmotných aktív a kapitálových grantov a transferov. Výdavky v roku 2015 sa realizovali v oblasti výstavby kanalizácie, nákupu kamerového systému a vypracovanie viacerých projektových dokumentácií. V roku 2016 obec realizovala prístavbu materskej školy a pokračovala výstavba kanalizácie ako aj príprava ďalších projektových dokumentácií. V nasledujúcom roku sa realizovala aj rekonštrukcia vybraných miestnych komunikácií, rekonštrukcia miestneho rozhlasu ako aj prístavba a prestrešenie domu smútku. V roku 2018 sa realizovala okrem iného aj prístavba a prestavba starej školy na materskú školu a rekonštrukcia verejného osvetlenia, či nákup zostavy na detské ihriská v materskej škole. V roku 2019 sa realizovala prestavba sobášnej miestnosti na obecnom úrade, montovala sa klimatizácia v dome kultúry a prebehla rekonštrukcia telocvične v základnej škole. V roku 2021 obec doplnila kamerový systém, rekonštruovala miestne komunikácie a chodníky a prebehla aj výstavba Elokovaného pracoviska základnej školy v obytnom súbore Šúr.

Obrázok 16 Pohľad na centrum obce Slovenský Grob

Zdroj: www.aurex.sk

Tabuľka 16 Rekapitulácia rozpočtového hospodárenia obce Slovenský Grob za obdobie rokov 2015 - 2021 (v tis. €)

ROZPOČTY	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 2021/2015
Bežné príjmy spolu	1333,4	1467,4	1868,9	2358,6	3299,9	3707,8	3881,5	2,9
Bežné výdavky spolu	421,3	490,1	648,2	808,1	1217,4	1231,0	1492,6	3,54
Kapitálové príjmy spolu	505,5	257,7	225,6	231,5	419,9	443,0	22,9	0,045
Kapitálové výdavky spolu	255,1	892,5	613,1	891,2	726,9	673,1	445,5	1,75
Finančné operácie príjmové	55,9	654,8	335,2	692,6	323,2	362,4	515,6	9,22
Finančné operácie výdavkové	0	17,3	13,5	20,5	26,0	30,7	34,6	-

Zdroj: Obecný úrad Slovenský Grob, vlastné spracovanie

Súčasťou rozpočtu sú aj finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody prostriedkov peňažných fondov obce a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie. Za finančné operácie sa považujú aj poskytnuté pôžičky a návratné finančné výpomoci z rozpočtu obce a ich splátky, vystavené a prijaté zmenky, predaj a obstaranie majetkových účastí. Finančné operácie nie sú súčasťou príjmov a výdavkov rozpočtu obce.

Disponibilný obecný majetok a jeho využitie

Majetok obce je dôležitým nástrojom rozvoja obce. Obec Slovenský Grob neprevádzkuje žiadnu podnikateľskú činnosť a nemá zriadené ani založené žiadne právnické osoby a tiež obec nemá zriadenú žiadnu príspevkovú organizáciu.

Tabuľka 17 Hodnota a štruktúra aktív obce Slovenský Grob v roku 2021

AKTÍVA	HODNOTA v tis. €	ŠTRUKTÚRA v %
1. Neobežný majetok spolu (A+B+C)	11 316	79,34
z toho		
A. Dlhodobý nehmotný majetok celkom	0	0
B. Dlhodobý hmotný majetok celkom	10 657	94,17
z toho		
Pozemky	149	1,39
Stavby	9 709	91,1
C. Dlhodobý finančný majetok	658	5,81
2. Obežný majetok	2 941	20,62
3. Časové rozlíšenie	5	0,04
Majetok spolu (1+2+3)	14 262	100
Majetková sila obce (v €)	2 586,04	-

Zdroj: Obecný úrad Slovenský Grob, vlastné spracovanie

Z tabuľky 17 vyplýva, že na celkovej hodnote majetku najväčší podiel tvorí dlhodobý hmotný majetok (94,17% z celkového neobežného majetku a 74,72% z celkovej hodnoty majetku). Obec vlastní pozemky v celkovej hodnote viac ako 149 tis. € a stavby v hodnote viac ako 9709 tis. €. Dlhodobý finančný majetok tvoria cenné papiere a podiely. Obežný majetok tvorí predovšetkým zúčtovanie transferov rozpočtu obce a VÚC a pohľadávky z nedaňových príjmov obce a daňových príjmov obce ako aj finančné prostriedky na bankových účtoch a v pokladnici. Časové rozlíšenie predstavujú náklady budúcich období.

Tabuľka 18 Hodnota a štruktúra pasív obce Slovenský Grob v roku 2021

PASÍVA	HODNOTA V TIS. €	ŠTRUKTÚRA V %
1.Vlastné imanie spolu	5 176	36,3
z toho		
Výsledok hospodárenia	5 176	100%
2. Závazky spolu	654	4,6
z toho		
Rezervy	0,9	0,14
Dlhodobé záväzky	1,6	0,24
Krátkodobé záväzky	213	32,6
3. Časové rozlíšenie	8 433	59,1
Vlastné imanie a záväzky spolu (1+2+3)	14 263	100

Zdroj: Obecný úrad Slovenský Grob, vlastné spracovanie

Z hľadiska hodnotenia pasív tvorí vlastné imanie 36,3 % a záväzky 4,6 % podiel na celkovej hodnote pasív. Dlhodobé záväzky sú tvorené záväzkami zo sociálneho fondu a krátkodobé záväzky tvoria predovšetkým záväzky voči dodávateľom, nevyfakturované dodávky, zúčtovanie s orgánmi sociálneho a zdravotného poistenia. Časové rozlíšenie predstavujú výdavky budúcich období.

1.6 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

Sociálna infraštruktúra je dôležitá pre uspokojovanie potrieb obyvateľstva, ale má vplyv aj na rozmiestnenie niektorých výrobných podnikov. Rozmiestnenie sociálnej infraštruktúry je spojené najmä so štruktúrou obyvateľstva, ako aj veľkosťou obcí v území.

Domový a bytový fond

Bývanie v obci sa v poslednom období výraznejšie zmenilo, aj keď prevláda vidiecke bývanie, objavuje sa v obci aj nová výstavba bytových domov v rôznych lokalitách obce. Obytná funkcia obce Slovenský Grob však aj naďalej ostáva základnou funkciou tejto obce.

V obci prevažuje malopodlažná zástavba rodinných domov. Ponuka bývania a stav domového a bytového fondu sú kľúčovými faktormi, ktoré vplývajú na rozvoj obce a sú predpokladom naplňovania jej obytnej funkcie.

Stav domového a bytového fondu sa v podmienkach Slovenska sleduje v desaťročných intervaloch, preto aj v ďalšej analýze uvádzame hodnotenie domového a bytového fondu za roky 2001 a 2011. V čase tvorby strategického dokumentu boli k dispozícii aj čiastočné údaje zo SODB 2021, ktoré sa však vykazujú v inej štruktúre ako v predchádzajúcich sčítaniach, preto ich vyhodnocujeme samostatne na konci kapitoly.

Tabuľka 19 Počet bytov v obci v rokoch 2001 a 2011

	2001	2011	Index 2011/2001
Počet bytov celkom	690	863	1,25
z toho			
Počet trvale obývaných bytov	582	696	1,19

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Počet neobývaných bytov	108	167	1,54
% podiel neobývaných bytov	15,65	19,35	1,23

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Z tabuľky 19 vyplýva, že v roku 2011 v porovnaní s rokom 2001 došlo v obci k nárastu počtu bytov o 173. Podiel neobývaných bytov počas obdobia desiatich rokov narástol o 54,6 %. Z celkového počtu neobývaných bytov v roku 2011 bolo najviac neobývaných z dôvodu rekreačného využitia (10,17 % z celkového počtu neobývaných bytov) a až 8,98 % z celkového počtu neobývaných bytov bolo nespôsobilých na bývanie.

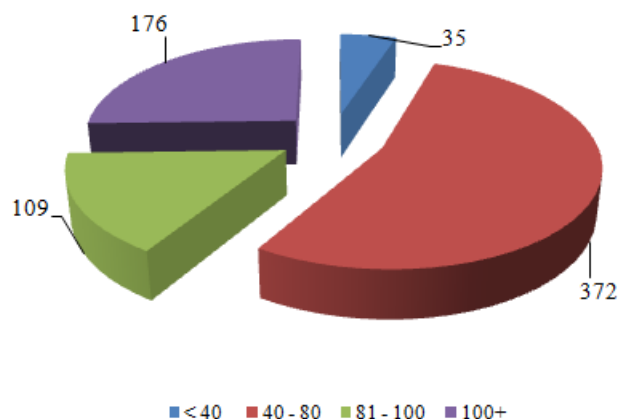
Tabuľka 14 Počet bytov podľa vlastníctva v roku 2001 a 2011

	2001	2011	Index 2011/2001
Počet trvale obývaných	690	696	1,01
z toho			
Vlastné byty v bytových domoch	7	88	12,57
Byty v rodinných domoch	668	567	0,84
Obecné byty	0	0	0
Družstevné byty	11	2	0,18
Iné	4	25	6,25

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

V obci sa v roku 2011 v porovnaní s rokom 2001 znížil počet družstevných bytov o 9. Naopak zvýšil sa počet bytov v bytových domoch (viac ako 12- násobne v porovnaní s rokom 2001) a mierne došlo k zníženiu počtu bytov v rodinných domoch. Nárast počtu bytov v bytových domoch bol dôsledkom toho, že v obci sa zvyšuje počet obyvateľov predovšetkým mladých rodín s deťmi, ktoré častokrát uprednostňujú bývanie v bytových domoch, ktoré v obci stavajú súkromné firmy.

V oboch sledovaných rokoch však napriek tomu prevládajú byty v rodinných domov, čo vyplýva aj z vidieckeho charakteru obce.

Obrázok 17 Obývané byty podľa veľkosti obytnej plochy v m² v roku 2011

Zdroj: SODB 2011, vlastné spracovanie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Z hľadiska výmery bytov bolo v obci na základe SODB 2011 najviac obývaných bytov s výmerou 40 - 80 m² (53,45 % z celkového počtu obývaných bytov), druhú najväčšiu kategóriu tvorili nadštandardné byty s viac ako 100 m² (25,28 % z celkového počtu obývaných bytov). Byty s výmerou 81 - 100 m² tvorili 15,6 % z celkového počtu obývaných bytov. Najmenej sa v obci nachádzalo malometrážnych bytov, tvorili iba 5,02 % z celkového počtu obývaných bytov.

V rámci celkovej vybavenosti bytov bolo podľa SODB 2011 72,13 % bytov napojených na ústredné kúrenie a 91,6 % bytov využívalo na vykurovanie plyn a 2,59 % bytov vykurovalo tuhým palivom.

V rámci vybavenosti bytov v rodinných domoch podľa SODB 2011 až 95,49 % z trvale obývaných bytov v rodinných domoch bolo napojených na vodovod buď zo spoločného zdroja vody alebo z vlastného zdroja vody.

Z celkového počtu trvale obývaných bytov (582) bolo v roku 2001 92,09 % napojených na plyn, 92,43 % bolo napojených na vodovod, iba 0,51 % domácností bolo napojených na kanalizačnú prípojku, ostatné domácnosti majú septik resp. domácu ČOV.⁴

Tabuľka 21 Počet domov v obci v rokoch 2001 a 2011

	2001	2011	Index 2011/2001
Počet domov celkom	649	726	1,11
z toho trvalo obývané:			
Rodinné domy ⁵	548	602	1,09
Bytové domy ⁶	3	8	2,66
Iné	1	3	3
% podiel neobývaných domov	15,56	14,87	0,95

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

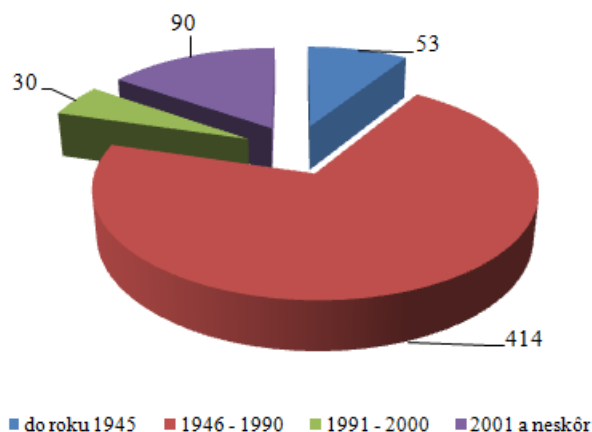
Počas obdobia rokov 2001 až 2011 došlo k nárastu počtu domov v obci o 77 domov. V obci prevládali rodinné domy, ktoré tvorili 82,92% z celkového počtu domov v obci. Počas sledovaného obdobia iba nepatrne poklesol % - ný podiel neobývaných domov. Najčastejším dôvodom neobývanosti podľa SODB 2011 bola skutočnosť, že sa využívajú na rekreačné účely (15,88%), resp. sú nevhodné na bývanie (14,01%).

⁴ údaje zo SODB 2001

⁵ Bytový dom je budova určená na bývanie, ktorá má štyri a viac bytov prístupných zo spoločnej chodby alebo schodiska. Za bytové domy na účely sčítania sa považovali aj vily nespĺňajúce podmienky rodinného domu.

⁶ Rodinný dom je budova určená na bývanie; môže mať najviac tri samostatné byty, najviac dve nadzemné podlažia a podkrovie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Obrázok 18 Obývané domy podľa roku výstavby v roku 2011

Zdroj: SODB 2011, vlastné spracovanie

Na základe SODB 2011 najviac domov v obci bolo postavených v období rokov 1946 až 1990 (57,02 % z celkového počtu domov). Viac ako 7 % domov bolo postavených v obci do roku 1945. V roku 2001, resp. po roku 2001, sa v obci postavilo 12,4 % domov z celkového počtu. Najmenej domov bolo postavených v obci v období rokov 1991 – 2000 (4,13 %).

Tabuľka 22 Štruktúra domového fondu v obci v roku 2021

	POČET	ŠTRUKTÚRA v %
Počet domov celkom ⁷	2 091	100
z toho:		
Rodinné domy	2 018	96,5
Bytové domy	35	1,67
Polyfunkčná budova	1	0,05
Prevádzková budova s bytmi	2	0,1
Ostatné budovy na bývanie	4	0,19
Neskolaudovaný rodinný dom	28	1,34
Fiktívny objekt	1	0,05
Ubytovacie zariadenie hotelového typu (s bytom)	2	0,1

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

V obci v roku 2021 bolo celkovo 2091 domov, z ktorých najväčší podiel tvorili rodinné domy (96,5% z celkového počtu). V porovnaní s rokmi 2001 a 2011 sa ich počet výrazne zvýšil (v porovnaní s rokom 2001 viac ako trojnásobne a v porovnaní s rokom 2011 2,8 násobne). Uvedený vývoj potvrdzuje skutočnosť, že obec sa stala aj vďaka svojej polohe atraktívnym miestom pre bývanie ale aj pre developerov, ktorí v obci stavajú bytové domy.

⁷ Dom je bytová budova (rodinný dom, bytový dom, domov sociálnych služieb, zariadenie pre seniorov, internát, študentský domov a pod.) bez ohľadu na to, či bola v rozhodujúcom okamihu sčítania obývaná a pre účely sčítania aj nebytová budova, ak bola v rozhodujúcom okamihu sčítania obývaná (útulok, chatrč, neskolaudovaný rodinný dom a pod.).

Tabuľka 23 Forma vlastníctva domového fondu v obci v roku 2021

	POČET	ŠTRUKTÚRA v %
Počet domov celkom ⁸	2 091	100
z toho vlastník:		
Fyzické osoby	1 877	89,77
Iná právnická osoba	2	0,09
Cirkev	1	0,045
Zahraničný vlastník	32	1,53
Kombinácia vlastníkov	131	6,26
Obchodná spoločnosť	6	0,29
nezistený	42	2,015

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Z hľadiska vlastníctva najviac domov je v rukách fyzických osôb (89,77% z celkového počtu domov), resp. v rámci kombinácie vlastníctva (6,26% z celkového počtu domov). Kým v predchádzajúcich SODB sa vyskytli aj družstevné domy, resp. obecné domy, pri poslednom sčítaní sa objavili domy aj so zahraničnými vlastníkmi (1,53% z celkového počtu domov v obci).

Tabuľka 24 Obdobie výstavby domového fondu v obci v roku 2021

	POČET	ŠTRUKTÚRA v %
Počet domov celkom ⁹	2 091	100
z toho postavené:		
pred rokom 1919	5	0,23
1919-1945	71	3,40
1946-1960	213	10,19
1961-1980	196	9,37
1981-2000	98	4,69
2001-2010	141	6,74
2011-2015	266	12,72
2016 a neskôr	1 093	52,27
nezistené	8	0,39

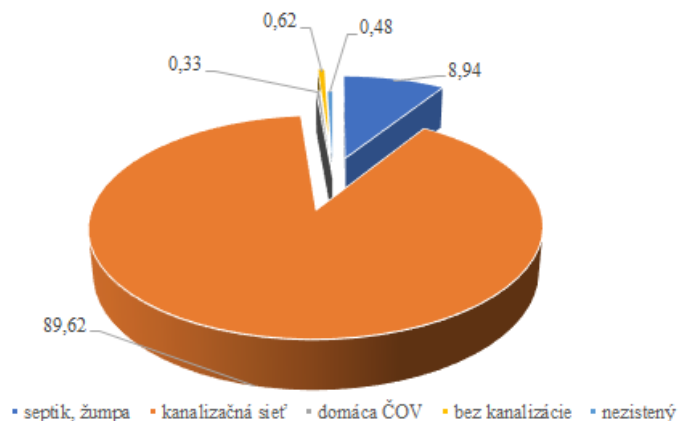
Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Z tabuľky 24 vyplýva, že najviac domov bolo postavených v obci v období po roku 2016 (až 52,27% z celkového počtu domov). Pri poslednom sčítaní v roku 2011 najviac domov bolo postavených v rozmedzí rokov 1946- 1990 (57,02%) a iba 12,4% tvorili domy postavené po roku 2001. Z uvedeného porovnania vyplýva, že obec sa od posledného sčítania v roku 2011 výrazne rozrástla v kontexte výstavby domového fondu v obci. Nárast počtu nových domov však v obci vytvára tlak na zariadenia sociálnej infraštruktúry predovšetkým na zabezpečenie predškolského a školského vzdelávania.

⁸ Forma vlastníctva domu vyjadruje právny vzťah k vlastníctvu domu / iného obydlia. Iné vlastníctvo zahŕňa domy osobitného určenia a ostatné domy nezaradené do žiadnej z predchádzajúcich možností, napr. občianske združenia.

⁹ Obdobie výstavby je časový údaj o roku vydania kolaudačného rozhodnutia o užívaní stavby.

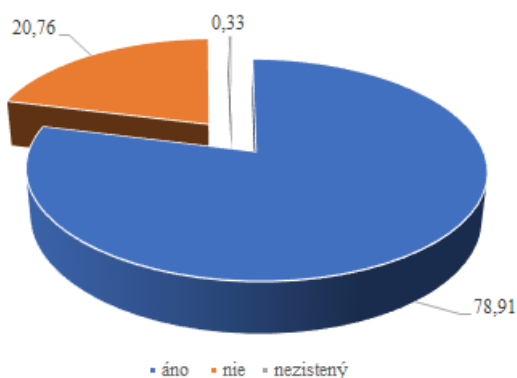
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Obrázok 19 Napojenie domov na kanalizačnú sieť v % v roku 2021

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Z hľadiska napojenosti na kanalizačnú sieť 89,62% domov je napojených na verejnú kanalizáciu, takmer 9% domov má vlastnú žumpu resp. septik a iba 0,62% domov je bez kanalizácie. Z uvedeného hľadiska je možné konštatovať, že obec zabezpečuje možnosťou napojenia domov na kanalizáciu aj vhodné životné podmienky pre obyvateľov obce.

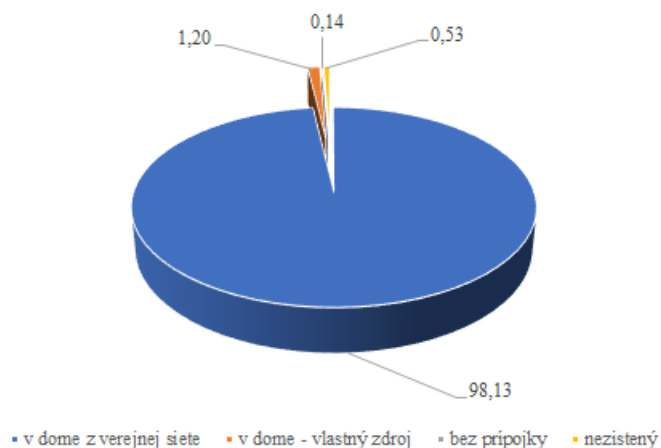

Obrázok 20 Napojenie domov na plyn v % v roku 2021

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Z hľadiska napojenosti domov na plyn, v obci je 78,91% domov napojených a 20,76% nie je napojených na plyn a využíva iné alternatívne spôsoby vykurovania.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Obrázok 21 Napojenie domov na verejnú vodovodnú sieť v % v roku 2021

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Až 98,13% domov je napojených na verejnú vodovodnú sieť a iba 1,20% domov je napojených na vlastný zdroj vody. Z hľadiska napojenosti na jednotlivé súčasti technickej infraštruktúry je možné konštatovať, že obec aj napriek rýchlemu nárastu domovej výstavby dokáže vytvárať vhodné podmienky pre nových obyvateľov, ktorí sa rozhodnú v obci usadiť.

Tabuľka 25 Štruktúra bytového fondu v obci v roku 2021

	POČET	ŠTRUKTÚRA V %
Počet bytov celkom ¹⁰	2 618	100
z toho byty v:		
rodinnom dome	2 074	79,22
bytovom dome	481	18,37
polyfunkčnej budove	19	0,73
prevádzkovej budove s bytmi	3	0,11
ostatných budovách na bývanie	4	0,16
neskolaudovaných rodinných domoch	34	1,30
ostatné	3	0,11

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

V roku 2001 bolo v obci evidovaných 690 bytov a v roku 2011 863 bytov. Pri poslednom sčítaní uskutočnenom v roku 2021 bolo v obci evidovaných 2 618 bytov, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2001 takmer 4 – násobný nárast a v roku 2011 viac ako 3 – násobný nárast. Najviac bytov je evidovaných v rodinných domoch (79,22% z celkového počtu bytov). V bytových domoch je evidovaných 481 bytov, čo predstavuje 18,37% a v neskolaudovaných rodinných domoch je 1,30% bytov z celkového počtu.

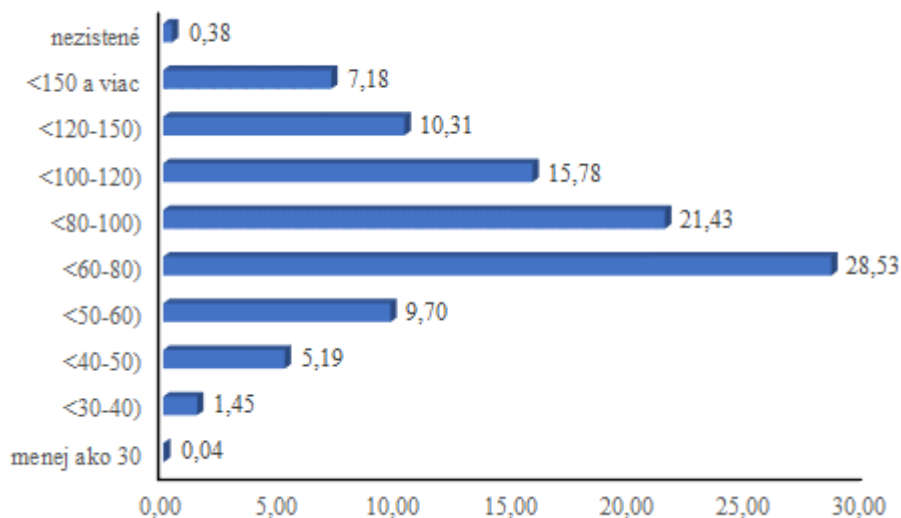
¹⁰ Byt je obytná miestnosť alebo súbor obytných miestností s príslušenstvom usporiadaný do funkčného celku s vlastným uzavretím, určený na trvalé bývanie a pre účely sčítania aj tzv. iné obydlie, ktoré pôvodne nie je určené na bývanie, nespĺňa požiadavky na byt, ale v rozhodujúcom okamihu sčítania slúžilo na bývanie.

Tabuľka 26 Formy vlastníctva bytového fondu v obci v roku 2021

	POČET	ŠTRUKTÚRA V %
Počet bytov celkom ¹¹	2 618	100
z toho byty:		
obývané vlastníkom	521	19,9
vo vlastnom rodinnom dome	2 051	78,34
v nájme	1	0,04
iná forma využívania bytu	37	1,41
nezistený	7	0,27
služobný	1	0,04

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Z hľadiska formy vlastníctva prevládajú byty vo vlastnom rodinnom dome (78,34% z celkového počtu bytov a byty obývané vlastníkom (19,9% z celkového počtu bytov). V obci je na základe výsledkov SODB 2021 evidovaný aj jeden služobný byt a jeden byt v nájme, avšak tieto byty nie sú vo vlastníctve obce.

Obrázok 22 Celková podlahová plocha bytu v m² v % v roku 2021

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

V roku 2011 v obci prevládali byty o rozlohe 40-80 m² (tvorili 53,45%). V roku 2021 byty s takouto rozlohou tvorili 43,43%. Najviac bytov bolo s rozlohou 60-80 m², ktoré tvorili 28,53% z celkového počtu bytov. V roku 2011 veľkometrážne byty s rozlohou viac ako 100 m² tvorili 25,28% z celkového počtu bytov. V roku 2021 veľkometrážne byty nad 150 m² tvorili 7,18% z celkového počtu bytov.

Školstvo

V obci funguje materská škola, základná škola na ulici Školská 11, Elokované pracovisko k plnoorganizovanej ZŠ a MŠ – Malý Raj, súkromná materská škola a súkromná základná

¹¹ Forma vlastníctva bytu vyjadruje právny vzťah o užívaní bytu. Netýka sa vlastníctva pozemku, na ktorom byt stojí. Iná forma užívania je napr. byt vo vlastníctve inej právnickej osoby (cirkvi, spolku, nadácie). Patrí sem aj byt v bezplatnom užívaní (bez povinnosti platiť nájomné, bývanie v byte príbuzných alebo známych).

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

umelecká škola. Materská škola vystupuje ako právnická osoba ZŠ s MŠ. Materská škola poskytuje školský vzdelávací program pod názvom „Grobček sa hrá a spoznáva svet“ a zabezpečuje predprimárne vzdelávanie ISCED 0. Okrem toho materská škola celoročne ponúka výučbu anglického jazyka. V materskej škole pracuje 26 pedagogických zamestnancov a 4 nepedagogickí zamestnanci. Materská škola má 10 tried. Materskú školu navštevujú deti od 3-6 rokov a sú rozdelené podľa veku do tried:

1. trieda - 3-4 ročné deti
2. trieda - 4-5 ročné deti
3. trieda - 4,5-6 ročné deti
4. trieda – 5-6 ročné deti

Tabuľka 27 Počet detí v materskej škole

Rok	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
počet žiakov	92	95	114	117	149
Rok	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	
počet žiakov	151	184	205	203	

Zdroj: Správa o výsledkoch a podmienkach výchovno-vzdelávacej činnosti školy, vlastné spracovanie

Základná škola Školská 11 je plne organizovaná a zabezpečuje výučbu na prvom aj druhom stupni. Zároveň poskytuje aj mimoškolskú výchovu v záujmových krúžkoch a školskom klube. Budova základnej školy má okrem klasických tried, učebňu počítačovú, učebňu multimediálnu, učebňu biológie, učebňu fyziky a chémie, školskú knižnicu, kuchynku, 7 kabinetov, telocvičňu a viacúčelové ihrisko s umelou trávou. Súčasťou školy je školská kuchyňa a jedáleň. V školskej jedálni pracuje celkovo 12 nepedagogických zamestnancov, z toho 9 zamestnancov v ZŠ Školská 11 a 3 zamestnanci v ZŠ Malý Raj. V priestoroch Základnej školy sídli aj súkromná základná umelecká škola. Pri základnej škole fungujú záujmové krúžky: krúžok šikovné ruky, krúžok školský časopis, krúžok športových hier pre žiakov 2. stupňa, krúžok estetiky, krúžok príprava talentov, biologický krúžok, tvorivý krúžok a krúžok malý informatik pre žiakov 2. ročníka. V základnej škole pracuje 37 zamestnancov, z toho 27 pedagogických zamestnancov, z ktorých je 18 triednych učiteľov, 7 beztriednych učiteľov, riaditeľ školy a zástupkyňa školy. Okrem toho pôsobí v škole aj 1 špeciálny pedagóg, 3 asistenti učiteľa a 6 nepedagogických zamestnancov.

V Základnej škole Malý raj pôsobí celkovo 8 zamestnancov. Z toho je 6 pedagogických zamestnancov z toho je 1 zástupca školy, 1 asistent učiteľa a 2 nepedagogickí zamestnanci.

Tabuľka 28 Počet detí v základnej škole

Rok	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
počet žiakov	176	189	224	249	299
Rok	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	
počet žiakov	332	364	391	416	

Zdroj: Správa o výsledkoch a podmienkach výchovno-vzdelávacej činnosti školy, vlastné spracovanie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

V rámci školského klubu je zamestnaných 11 pedagogických zamestnancov, z toho 6 zamestnancov v ZŠ Školská 11 a 5 zamestnancov v ZŠ Malý Raj. . Keďže návšteva školského klubu je určená predovšetkým žiakom prvého stupňa, zodpovedá tomu aj počet detí. Z celkového počtu detí navštevuje školský klub v priemere 50% detí navštevujúcich základnú školu.

Tabuľka 29 Počet detí v školskom klube

Rok	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
počet žiakov	61	82	92	96	138
Rok	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	
počet žiakov	165	184	210	191	

Zdroj: Správa o výsledkoch a podmienkach výchovno-vzdelávacej činnosti školy, vlastné spracovanie

Zdravotníctvo

V obci funguje zdravotné stredisko, v rámci ktorého pôsobí ambulancia všeobecného a interného lekára, ktorá poskytuje služby celý týždeň s výnimkou stredy. Ďalej v stredisku funguje aj ambulancia internistu – kardiológa, ktorý ordinuje v stredu. Okrem toho sa v rámci strediska nachádza aj lekáreň, ktorá je otvorená 5-krát v týždni. Najbližšia nemocnica sa nachádza v Bratislave.

Sociálna starostlivosť

Obec poskytuje pre seniorov opatrovateľskú službu a takisto aj rozvoz obedov dôchodcom autom. Okrem toho obec poskytuje aj jednorazové dávky v hmotnej núdzi a príspevky dôchodcom na každoročnom posedí s dôchodcami. V rámci sociálnej starostlivosti obec nezabúda ani na deti. 2x ročne obec uskutočňuje stretnutie starostu s novonarodenými deťmi, ktorým odovzdáva príspevok pri narodení.

Služby obyvateľstvu

Keďže obec je preslávená svojou husacinou nachádza sa v obci široké spektrum stravovacích aj ubytovacích zariadení. Hlavná sezóna pre aktívny cestovný ruch v obci je od júna do decembra. Celkovo v obci prevádzkuje stravovacie služby 15 zariadení, ktoré disponujú 1 089 stoličkami

Okrem stravovacích zariadení v obci prevádzkujú svoju činnosť aj ubytovacie zariadenia. Je to penzión Karolína s 20 lôžkami¹², a penzión Husacina Plus.

Z ďalších služieb môžu obyvatelia využívať aj služby pošty, ktorá sídli na Hlavnej ulici, ktorá poskytuje aj služby Poštovej banky. Okrem toho svoje služby poskytujú aj drobní remeselníci a živnostníci – napr. čistenie a tepovanie áut a interiérov, upratovacie služby, služby advokátskej kancelárie, autodoprava, písmomaliarstvo a reklama, výroba a predaj altánkov a dreveného nábytku, zväračské služby, tvorba web stránok, taxislužby, výroba lokší, predaj bytového textilu a pod.

¹² PHSR obce z roku 2008

1.6.1 Technická infraštruktúra

Komplexne vybudovaná technická infraštruktúra je významným rozvojovým faktorom v každom sídle, pretože vytvára podmienky pre rozvoj podnikania i pre kvalitu života jej obyvateľov.

Vzhľadom k tomu, že sa všetky súčasti technickej infraštruktúry budujú z verejných zdrojov (štátnych, obecných) pre obyvateľstvo ako i pre podnikateľov plynú z nej tzv. aglomeračné efekty v podobe úspor vlastných nákladov, ktoré by museli vynakladať z vlastných prostriedkov na zabezpečenie vody, kúrenia a likvidáciu odpadovej vody.

Cestná sieť a dopravné systémy

Obcou prechádza cesta III/502003. Na túto cestu je napojená štátna cesta II/503, ktorá zabezpečuje prístup do Pezinka. V obci sa nachádza cesta III. triedy a to v dĺžke 3,5 km. V obci sa nachádzajú aj chodníky v celkovej dĺžke 5,5 km. Obec spravuje aj 12,5 km miestnych komunikácií.

Železničná doprava

Obcou neprechádza železnica. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v Grinave (mestská časť Pezinku), ktorá je 3 km vzdialená od obce.

Letecká doprava

Najbližšie letisko medzinárodného významu sa nachádza v Bratislave, vzdialené približne 22 km. V okolí obce sa nachádzajú dve malé letiská, v obci Dubová a pri meste Senec.

Autobusová doprava

Spojenie autobusovou dopravou v smere na Bratislavu ale aj Pezinok je vyhovujúce. Autobusová doprava prechádza po cestách III. triedy.. V obci sa nachádza celkovo 6 autobusových zastávok, ktoré v súčasnosti spravuje spoločnosť ARRIVA.

Vodné hospodárstvo

Obec je zásobovaná skupinovým vodovodom DN 250. V obci je v súčasnosti vybudovaný verejný vodovodný systém DN 150, DN 100 a DN 80.

Odvádzanie splaškových vôd je zabezpečené odkanalizovaním do verejnej kanalizácie obce s následným prečistením v ČOV Bratislava – Vrakuňa.

Energetické hospodárstvo

Energetické hospodárstvo v obci tvoria elektrické rozvodné siete a plynofikácia.

Energetické siete

Obec je plne elektrifikovaná a je zásobovaná elektrickou energiou prostredníctvom vzdušných vedení z nadradenej prenosovej sústavy prípojkou 22 kW, ktorá je situovaná v západnej časti extravilánu. Z tohto vedenia sú zrealizované odbočujúce prípojky k siedmim trafostaniciam, z čoho sú štyri majetkom Západoslovenskej energetiky a tri majú iných vlastníkov. Solárna elektrárňa ako alternatívny zdroj je na budove MŠ a ZŠ, prebytočnú elektrickú energiu predávajú do elektrickej siete a získané finančné prostriedky používa škola na svoje investičné aktivity. V obci prebieha momentálne nové osadenie verejného osvetlenia. Na stĺpoch verejného osvetlenia je umiestnený aj obecný rozhlas.

Plynofikácia

Obec je plynofikovaná od roku 1992 prípojkou napojenou na diaľkový plynovod situovaný v západnej časti extravilánu obce. Prípojka je vedená do regulačnej stanice plynu. Distribučné vedenie je vybudované v rozsahu celej obce.

Telekomunikácie

Telekomunikačné služby sú zabezpečované prostredníctvom digitálnej vzdialenej účastníckej jednotky v obci Budmerice. V obci je kvalitné pokrytie signálom operátorov mobilných sietí – Orange, Telekom, O2.

Odpadové hospodárstvo

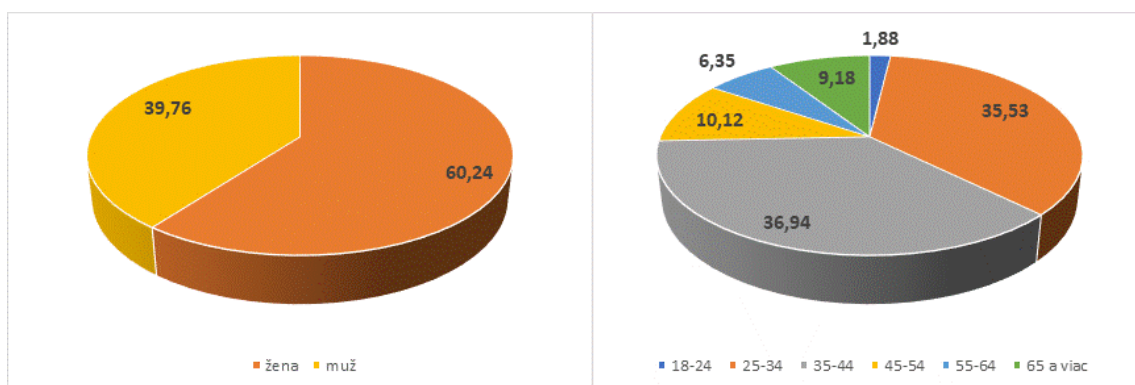
Vývoz zmesového komunálneho odpadu ako aj zneškodňovanie odpadu – uloženie na skládke zabezpečuje pre obec spoločnosť Marius Pedersen a.s. a je odvážaný na skládku do obce Dubová.

V obci sa realizuje separovaný zber odpadu, kde sa zvlášť triedia plasty, papier, sklo. Biologický odpad vyváža z obce spoločnosť Marius Pedersen a.s.. V budúcnosti obec plánuje vybudovať zberný dvor. Obec nemá síce vybudované obecné kompostovisko, ale získala dotáciu na kompostéry do každej domácnosti, v ktorej žijú obyvatelia s trvalým pobytom v obci.

1.7 ZHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Pre získanie ďalších informácií o obci a správne stanovenie ďalšieho smerovania rozvoja bol v obci Slovenský Grob realizovaný dotazníkový prieskum (marec 2022). Prieskumu sa zúčastnilo 425 respondentov, čo tvorí 7,71% obyvateľstva. Táto vzorka je pomerne malá, takže nie je možné konštatovať, že ide o relevantné názory a postrehy všetkých obyvateľov obce, preto výsledky prieskumu možno vnímať skôr ako možné nápady a postrehy.

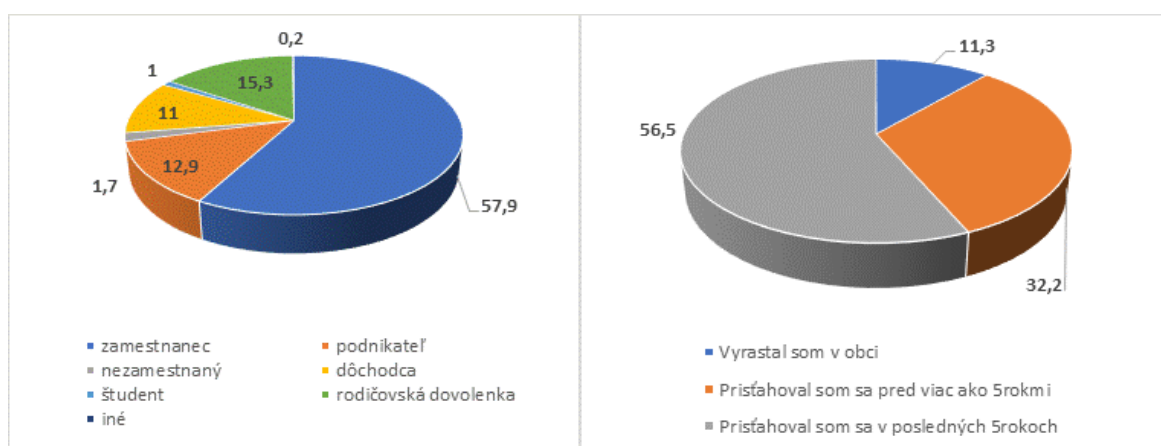
Medzi respondentmi bolo 60,24 % žien a z vekového hľadiska boli takmer rovnomerne zastúpené všetky vekové skupiny. Najpočetnejšiu vekovú skupinu tvorili respondenti vo veku 35-44 (36,94%, čo predstavuje 157 obyvateľov) a vo veku 25-34 (35,53%, čo predstavuje 151 obyvateľov).

Obrázok 23 Štruktúra respondentov podľa pohlavia a veku v %

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Väčšina respondentov sa do obce prisťahovalo do obce v posledných piatich rokoch (56,5%, čo predstavuje 240 obyvateľov), najväčšiu skupinu tvorili zamestnaní ľudia (57,90%, čo predstavuje 246 obyvateľov, ďalej to boli obyvatelia na rodičovskej dovolenke (15,5%, čo predstavuje 69 obyvateľov) a podnikatelia (12,9%, čo predstavuje 55 obyvateľov).

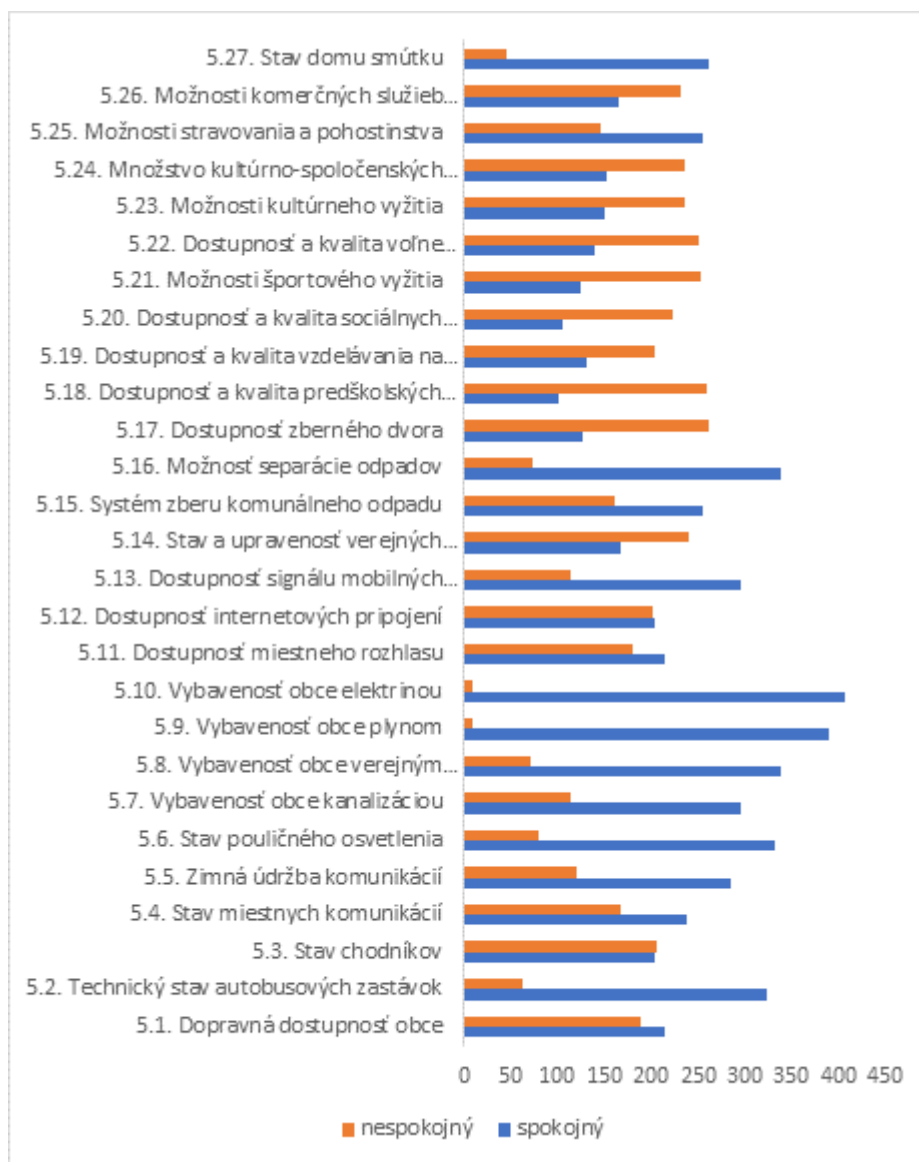

Obrázok 24 Štruktúra respondentov podľa sociálneho statusu a dĺžky života v obci

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Respondenti sú viac-menej spokojní so všetkými službami, výraznejšie s vybavenosťou obce v rámci technickej infraštruktúry – plynofikácia obce, verejný vodovod,

elektrifikácia obce a takisto sú spokojní aj s autobusovými zástavkami, pouličným osvetlením a systémom separácie odpadov v obci. Naopak nespokojní sú s dostupnosťou zberného dvora, s dostupnosťou a kvalitou predškolských zariadení a takisto aj s možnosťami športového vyžitia či s dostupnosťou voľne stojacích športovísk.

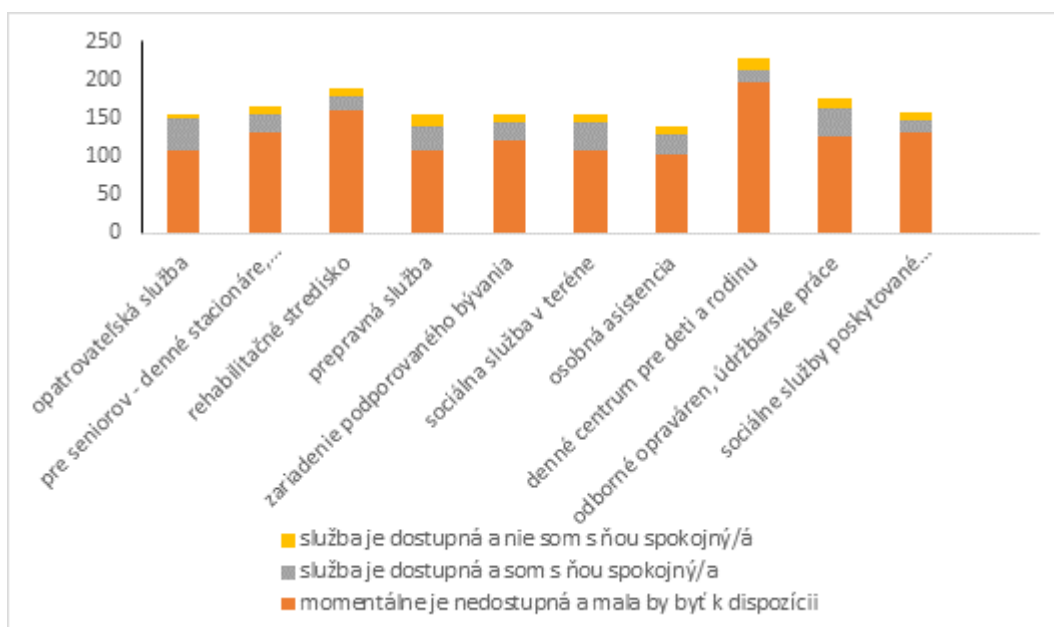

Obrázok 25 Spokojnosť s poskytovaním služieb v obci

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

V rámci hodnotenia špecifických sociálnych služieb obyvatelia označili ako nedostupné služby najmä – rehabilitačné stredisko, denné centrum pre deti a rodinu, zariadenia a denné stacionáre pre seniorov a sociálne služby poskytované elektronicky (napr. náramky pre seniorov – monitorovanie a signalizácia). Naopak spokojní boli s opatrovateľskou službou, s odbornými opravárskymi a údržbárskymi prácami a so sociálnymi službami v teréne. Respondenti vyjadrili svoju nespokojnosť s prepravnou službou.

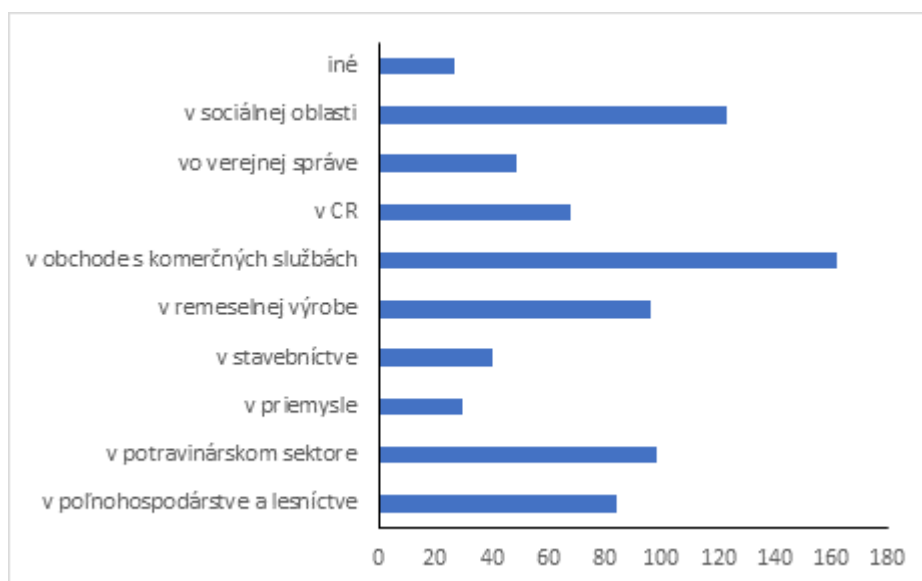
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Obrázok 26 Dostupnosť a kvalita niektorých špecifických sociálnych služieb

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Okrem hodnotenia spokojnosti s kvalitou a dostupnosťou služieb v obci, mohli respondenti uviesť, ktoré služby im najviac chýbajú v obci. Z odpovedí respondentov vyplynulo, že najviac im chýba v obci v časti Malý Raj a Šúr občianska vybavenosť – obchody, materská škola, kostol, pošta, bankomat. Ďalej to boli parkovacie miesta v celej obci, plaváreň, kanalizácia na Chorvátskej ulici (už skolaudované, na jeseň sa už začali pripájať) a klasická reštaurácia, kde neponúkajú iba husacinu. Niektorí uvádzali aj chýbajúce detské ihriská, či cyklotrasy.

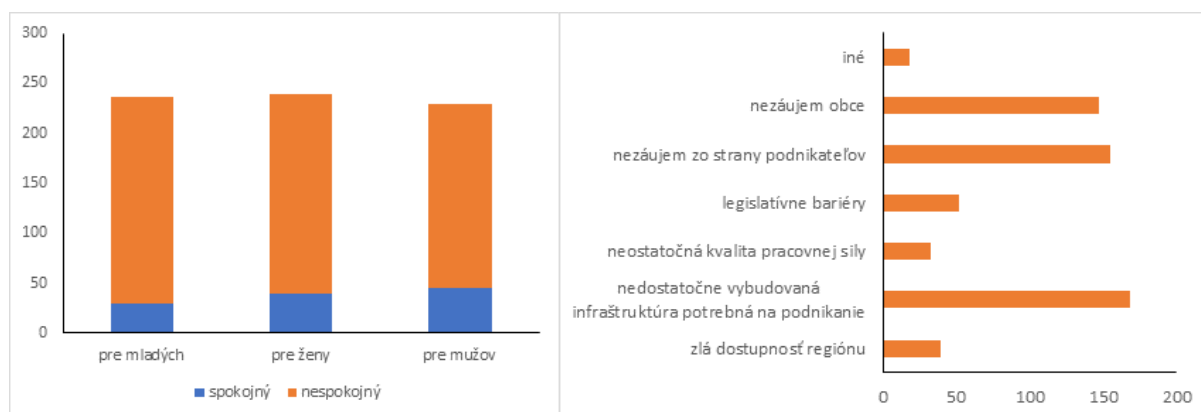

Obrázok 27 Najpotrebnejší vznik nových pracovných príležitostí

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Z analýzy rozvojových faktorov vyplynulo, že obec Slovenský Grob je z hľadiska demografického mladou obcou a má výhodnú polohu vo vzťahu k hlavnému mestu a tomu

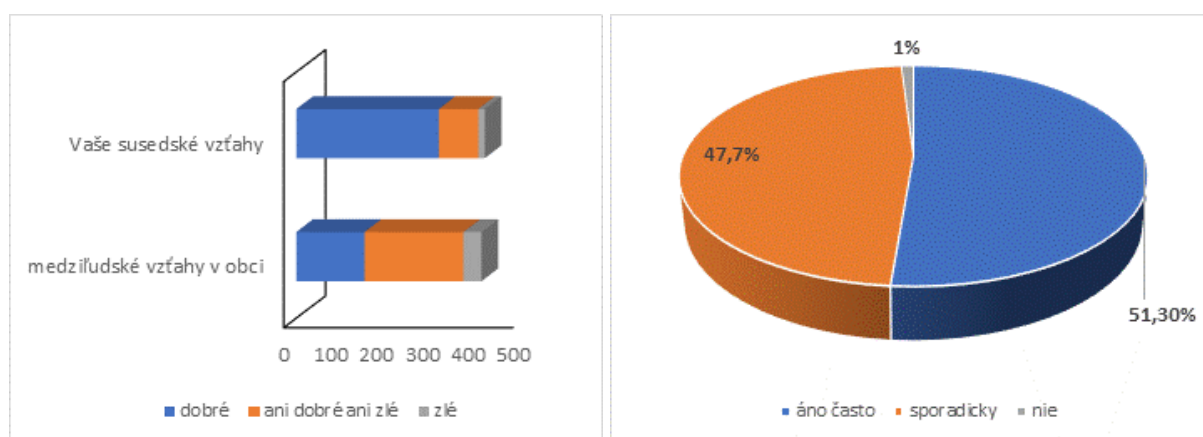
zodpovedá aj potreba vzniku nových pracovných príležitostí pre obyvateľov v obchode a komerčných službách a v sociálnej oblasti. Ďalšou oblasťou, kde by podľa respondentov mali vzniknúť nové pracovné príležitosti sú v remeselnej výrobe a potravinárskom sektore. Okrem toho sa objavili aj odpovede, že by pracovné miesta mali vzniknúť v oblasti cestovného ruchu, zdravotníctve, IT sektore a automobilovom priemysle.

Obrázok 28 Spokojnosť s pracovnými príležitosťami v obci a dôvody nevznikania nových pracovných príležitostí

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

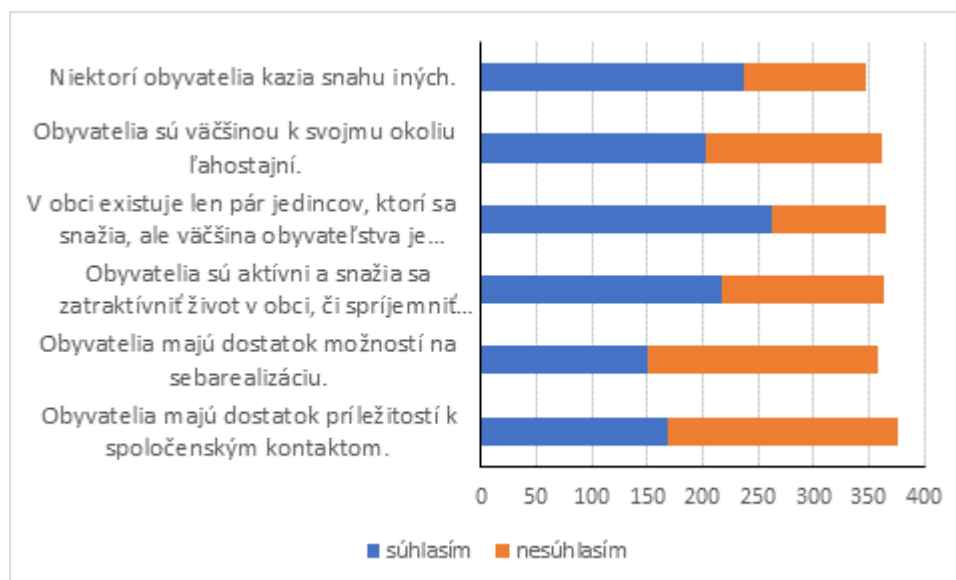
Z odpovedí respondentov vyplýva vysoká nespokojnosť s pracovnými príležitosťami v obci pre mladých, mužov aj ženy. Dôvody prečo nevznikajú tieto pracovné príležitosti vidia obyvatelia predovšetkým v nedostatočne vybudovanej technickej infraštruktúre potrebnej na podnikanie, a v nezáujme zo strany podnikateľov ale aj obce. Sporadicky respondenti uvádzali aj dôvody – ako vysoké ceny prenájmov priestorov v časti Malý Raj a aj to, že časť pozemkov mala kúpiť obec a nie developeri a tam vytvoriť podmienky pre podnikanie.

Obrázok 29 Hodnotenie susedských vzťahov a participácia obyvateľov na živote v obci

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

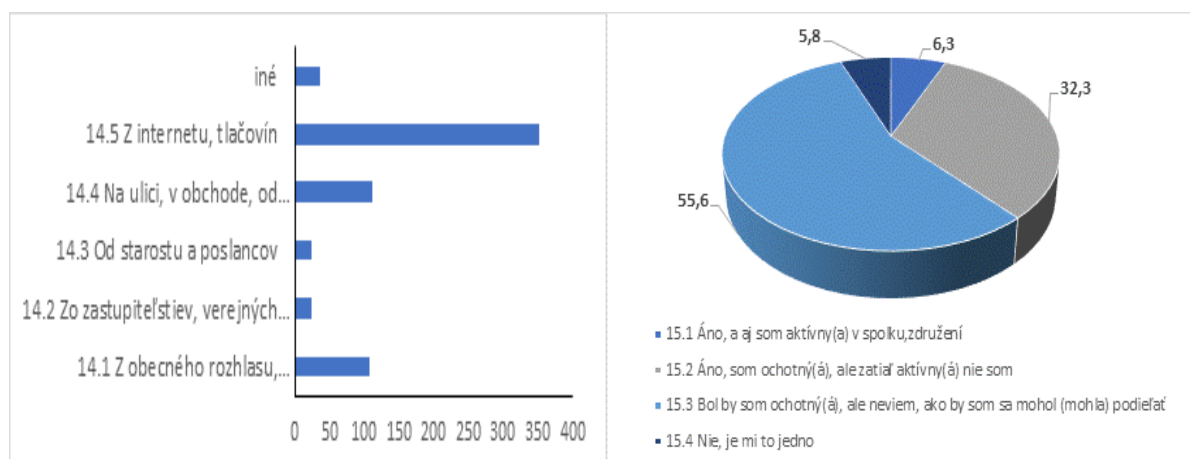
Čo sa týka sociálneho života v obci, väčšina respondentov vníma susedské vzťahy ako dobré (311 obyvateľov) a medziľudské vzťahy v obci ako neutrálne (ani dobré, ani zlé). Viac ako 51% respondentov sa o dianie v obci zaujíma často, sporadicky sa o dianie v obci zaujíma viac ako 47% obyvateľov obce. A iba 1% obyvateľov sa vôbec nezaujíma o dianie v obci.

Obrázok 30 Hodnotenie výrokov

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

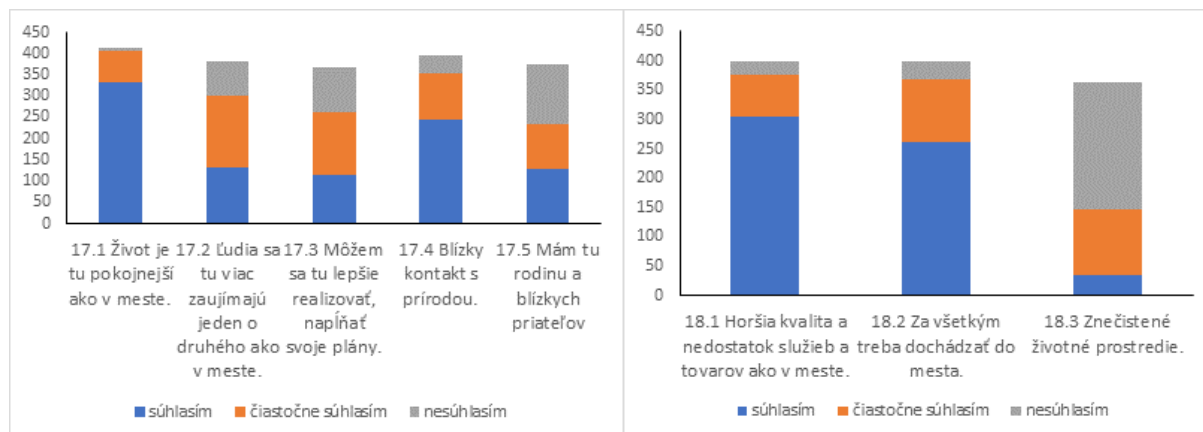
V rámci prieskumu sme sa snažili získať aj pohľad obyvateľov na možnosti ich sebarealizácie resp. participácie na živote obce. Väčšina respondentov uviedla, že v obci existuje len pár jedincov, ktorí sa snažia, ale väčšina obyvateľstva je pasívna a nezaujíma sa o život v obci. A mnohí si myslia, že niektorí obyvatelia dokonca kazia snahu iných obyvateľov. Napriek tomu, že obyvatelia majú dostatok príležitostí pre sebarealizáciu a majú dostatok príležitostí k spoločenským kontaktom, sú obyvatelia väčšinou k svojmu okoliu ľahostajní. Aj keď 55,6% respondentov uviedlo, že by boli ochotní sa zapojiť do aktivít obce, ale nevedia nájsť ten správny spôsob. Niektorí respondenti uvádzajú, že sú aktívni v združeních, resp. spolkoch na území obce a takýmto spôsobom sa podieľajú na kultúrno – spoločenskom živote obce. Najčastejšie uvádzali OŠK, Záhradkári, OZ Malý Raj, MO Matice Slovenskej, Iniciatíva Za Slovenský Grob pre všetkých, OZ Nie je nám to ľahostajné, Poľovnícke združenie, Spevácky zbor, Obecný športový klub. Iba 5,8% respondentov nemá záujem sa zapájať do akýchkoľvek aktivít realizovaných na území obce.

Obrázok 31 Ochota obyvateľov podieľať sa na aktivitách obce a zdroje informácií o dianí v obci

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

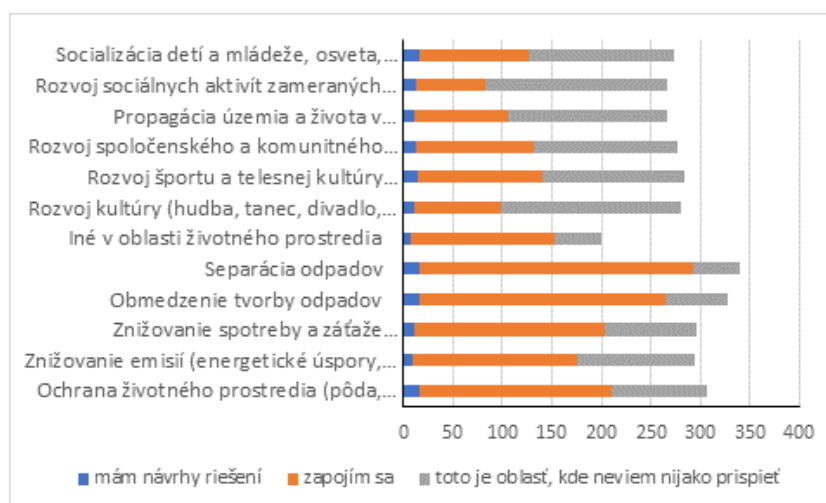
V rámci prenosu informácií najviac obyvateľov získava informácie z internetu a tlačovín. O čosi menej v rámci neformálnych stretnutí v obchode, kostole, na ulici, ale mnohí obyvatelia získavajú informácie o obci aj z obecného rozhlasu a úradnej tabule. Sporadicky sa objavili aj odpovede, že informácie obyvatelia získavajú prostredníctvom mobilnej aplikácie, cez facebook, alebo mailom od pani Jajcayovej resp. z obecného úradu.

Obrázok 32 Odpovede na otázku: Čo sa Vám páči resp. nepáči na živote v obci

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Ako výhodu života v obci respondenti najčastejšie uvádzali, že život v obci je pokojnejší ako v meste a majú tu blízky kontakt s prírodou. Aj keď väčšina respondentov, ktorí sa zapojili do prieskumu sa prisťahovalo v posledných piatich rokoch, často sa objavovali aj odpovede, že výhodou života v obci je aj skutočnosť, že majú v obci rodinu, priateľov a blízkych. Sporadicky sa objavili aj odpovede, že sa im páčia v obci existujúce cyklotrasy, spoločenské podujatia, aj to, že majú možnosť vlastniť dom, pretože v meste by si ho nemohli dovoliť, v obci je bezpečnejšie prostredie pre výchovu detí a dobrá dostupnosť do Bratislavy. Naopak za nevýhodu života v obci najčastejšie uvádzali horšiu kvalitu a nedostatok služieb v porovnaní s mestom a potrebu dochádzky za službami a prácou do mesta. Sporadicky sa objavili aj odpovede, že obyvatelia nie sú spokojní s masovou výstavbou v časti Monari, Šúr a Malý Raj a v nej chýbajúca sociálna vybavenosť, nedostatočne rýchly internet, nedostatočná frekvencia vývozu odpadu a zlá parkovacia politika obce.

Obrázok 33 Možnosti obyvateľov zapojiť sa do projektov obce

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Obec ako predstaviteľ miestnej samosprávy v rámci svojich kompetencií a aj na základe rozhodnutia obyvateľov spravuje svoje územie samostatne. V našich kultúrnych podmienkach táto tradícia nie je rozšírená vzhľadom na minulosť, ale je vidieť aj posun v spoločnosti smerom k aktívnejšiemu prístupovaniu k správe vecí verejných. Úloha obyvateľov nekončí len voľbami, ale ich právom a povinnosťou je aj aktívne zapájanie sa do verejného života a do riešenia tých kompetencií, ktoré dokáže riešiť. Preto ďalšia časť dotazníka smerovala identifikáciu oblastí, v rámci ktorých sa obyvatelia môžu priamo zapojiť do realizácie projektov v obci. Najviac respondentov uviedlo, že sa vedia zapojiť do oblasti odpadového hospodárstva – separácia odpadov, obmedzenie tvorby odpadov. Ďalšou oblasťou bola ochrana a tvorba životného prostredia a znižovanie spotreby a záťaže životného prostredia. V oblasti rozvoja športu a telesnej kultúry videlo svoj potenciál zapojenia prostredníctvom návrhov riešení 15 respondentov a v oblasti socializácie detí a mládeže videlo svoj potenciál zapojenia prostredníctvom návrhov riešení 16 respondentov. Naopak oblasti, kde sa obyvatelia nevedia vôbec zapojiť, alebo nemajú predstavu, ako by to mohli urobiť je rozvoj sociálnych aktivít zameraných na špecifické skupiny obyvateľstva (nezamestnaní, osamelí, seniori, zdravotne postihnutí a pod.), či prekvapivo, rozvoj kultúry. Z toho vyplýva, že je potrebné viac komunikovať a s obyvateľmi aj v tejto oblasti. Rozvoj sociálnych aktivít zameraných na špecifické skupiny obyvateľov zase napr. pravidelným nákupom, či ostrihanie kríkov v záhradke pre staršieho suseda, čo určite mnohí respondenti aj robia. Oblasť kultúry je vyslovene oblasť, kde samospráva maximálne môže vytvárať predpoklady pre realizáciu takýchto aktivít nielen pre jednotlivcov, či skupiny obyvateľov, ale aj pre združenia, ktoré pôsobia v obci. Jednou z možností je aj vytvorenie fondu na finančnú podporu rozvoja takýchto aktivít v obci resp. vytvoriť, či zatraktívniť podmienky na ich realizáciu. Preto je také dôležité, aby plánovanie aj samotný rozvoj, prebiehali participatívnym spôsobom, a teda aby sa zapájali nielen predstavitelia samospráv, ale aj ďalší aktéri v území. Síce si to vyžaduje mnohokrát náročnejšiu komunikáciu, ale časom prináša pozitívne výsledky. Sporadicky sa vyskytli aj odpovede, že majú návrhy riešení v oblasti IT projektov, vzdelávania dospelých, koučingu, zlepšenie jazykovej pripravenosti detí predovšetkým v anglickom jazyku.

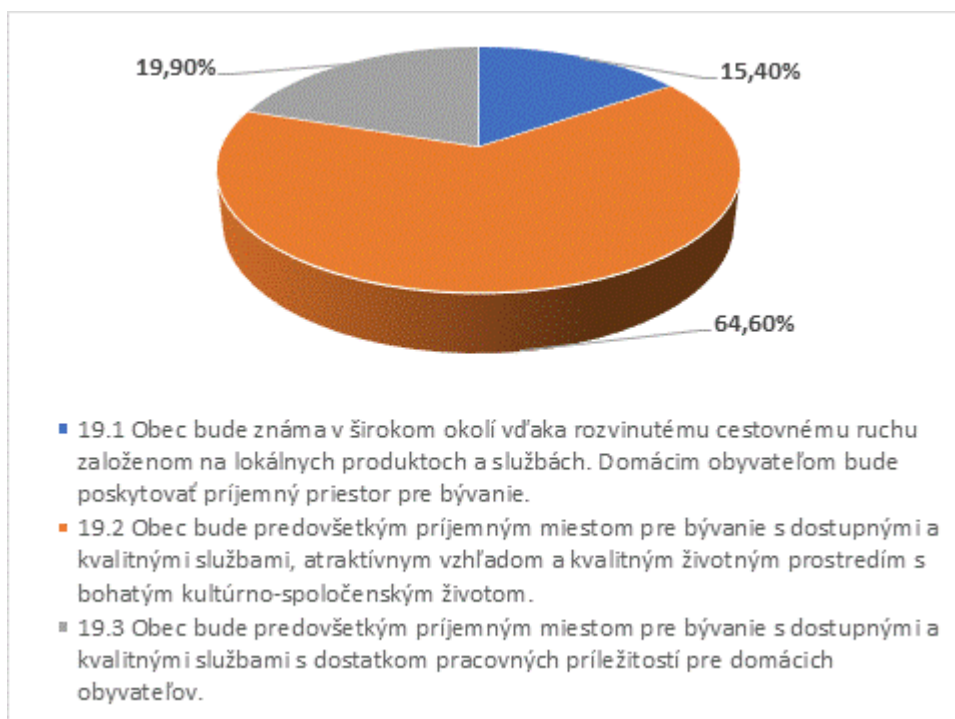

Obrázok 34 Možnosti využitia finančných prostriedkov pre rozvoj obce

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

S rozvojom súvisí aj jasné definovanie toho, čo chceme dosiahnuť, dokedy a s akými prostriedkami. K tomu slúži aj tento dokument, jeho strategická a implementačná časť. V rámci prieskumu respondenti podľa potrieb, ktoré v území pociťujú, stanovili priority pre jednotlivé aktivity. Najviac respondentov by využilo finančné prostriedky na vytvorenie oddychovej zóny – parku, na vybudovanie, resp. na rekonštrukciu infraštruktúry – chodníky, chodník pre cyklistov a na vybudovanie, resp. rekonštrukciu školských zariadení.

Ďalšou oblasťou kam by mali smerovať finančné zdroje je vytvorenie podmienok pre športovú vybavenosť, vybudovanie zberného dvora a na vybudovanie, resp. na rekonštrukciu infraštruktúry - miestne komunikácie. Sporadicky sa vyskytli odpovede, že finančné zdroje by mali smerovať aj do parkovacej politiky obce, pritiahnutie hypermarketu do obce, na vybudovanie domu služieb a na občiansku vybavenosť v časti Malý Raj, Šúr a Monari.

Obrázok 35 Vízia obce

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Posledná oblasť dotazníka sa zaoberala budúcnosťou a predstavou o tom, kam by mala obec smerovať. Sú to veľmi významné informácie pre ďalšie strategické nasmerovanie. Víziu, ktorú si respondenti zvolili, bude víziou obce na obdobie rokov 2022-2028. Z ponúkaných vízií si až 64,60% obyvateľov vybralo víziu: „**Obec bude predovšetkým príjemným miestom pre bývanie s dostupnými a kvalitnými službami, atraktívnym vzhľadom a kvalitným životným prostredím s bohatým kultúrno-spoločenským životom.**“

1.8 KĽÚČOVÉ TRENDY VÝVOJA, AK BY SA STRATÉGIA PHRSR NEIMPLEMENTOVALA

Obec Slovenský Grob je zasadená do širšieho územia. Môžeme sledovať určité vývojové trendy, ktoré sú v čase spracovávania tohto strategického dokumentu ovplyvnené aj mimoriadnymi okolnosťami (pandémiou COVID-19). Môžeme pozorovať vývoj na rôznych úrovniach, preto aj kľúčové trendy vývoja je možné rozdeliť do roviny regionálnej a ďalej globálnej.

Čo sa týka regionálnej roviny – v tomto prípade je chápaný región v širšom poňatí – Bratislavský kraj. Túto rovinu charakterizujú nasledovné trendy ovplyvňujúce aj vývoj v území obce.

Premena vidieckeho charakteru obce (s určitou ekonomickou samostatnosťou a so zameraním aj na primárny sektor, najmä poľnohospodárstvo a vinohradníctvo a vinárstvo) na tzv. satelity. Tento trend môžeme pozorovať v obciach s urbanizačným efektom Bratislavy. Dochádza k čoraz masovejšej výstavbe rodinných domov, často na poľnohospodárskej pôde. Tento trend okrem veľkého tlaku na zabezpečenie základných služieb (vybudovanosť sietí, dostupnosť technickej a sociálnej infraštruktúry), prináša aj negatívne dôsledky v podobe zmeny krajiny a straty unikátnosti územia, preťaženia životného prostredia, problémy s odpadovým hospodárstvom, s dostupnosťou služieb, a v neposlednom rade so zmenou v spoločnosti, komunite. Nadmerne rýchly nárast obyvateľstva nie je komunita schopná absorbovať a narušujú sa väzby a vzťahy v území. Dochádza k urbanizácii a k zmene vidieckeho charakteru života na mestský (anonymný, bezvzťahový). Trend nárastu budovania nových domov je nevyhnutný a viditeľný, a je nutné ho strategicky riadiť, aby sa minimalizovali negatívne externality masovej výstavby.

Ďalším trendom sú aj špekulácie na trhu s pôdou, kedy sa na poľnohospodársku pôdu pozerá len ako na možnú investíciu pre ďalší odpredaj na stavebné účely. Vysoký dopyt po pôde v tomto území výrazne zvyšuje cenu stavebných pozemkov, čo má dopad aj na poľnohospodársku pôdu. Pokiaľ nedôjde k riadenému územnému rozvoju, môže sa stať, že región o poľnohospodársku pôdu príde.

Bez spolupráce medzi rôznymi aktérmi cestovného ruchu dochádza k tomu, že územie by mohlo viac profitovať z návštevníkov obce, ktorí ju navštevujú predovšetkým z dôvodu husacích hodov. Avšak v súčasnosti dochádza viac k negatívnemu efektu – zvyšujú sa náklady na odpadové hospodárstvo, náklady na siete, zvyšuje sa napätie u obyvateľov, ktorí sú obmedzovaní návštevníkmi. Pokiaľ nebude rozvoj CR v regióne strategicky riadený, bude dochádzať k eskalácii napätia, pričom cestovný ruch je jedným z dôležitých sektorov, ktoré môžu výraznou mierou prispieť k ekonomickej samostatnosti v regióne.

Globálne trendy, ktoré pozorujeme sú – environmentálne, klimatické a spoločensko-ekonomické.

Medzi environmentálne trendy možno zaradiť:

- rast tvorby odpadov, ktoré výrazne ovplyvňujú všetky zložky životného prostredia
- trendy v znižovaní tvorby odpadu, ktorý nevieme ďalej spracovať
- cirkulárna ekonomika, resp. zvyšujúci sa tlak na druhotné využívanie odpadov
- zmeny v štruktúre plodín pestovaných na orných pôdach s orientáciou na energetické plodiny, čo ovplyvňuje biotopy, vytvára negatívne externality
- zvyšujúca sa spotreba dreva a tlak na lesné hospodárstvo

Klimatické zmeny zasahujú aj územie obce. Náhle zmeny počasia, sucho a zvyšovanie teplôt spôsobujú významné škody. Tieto je možné minimalizovať jednak správnymi

preventívnymi postupmi a ďalej správnym krízovým manažovaním. Bez strategického riadenia a plánovania preventívnych opatrení a správania sa v krízových situáciách rastú aj škody.

Pod spoločensko-ekonomickými trendami možno identifikovať:

- Digitálne technológie prinášajú veľa možností podporujúcich rozvoj, ale tiež predstavujú veľkú hrozbu v prípade ich nekontrolovaného používania, najmä u detí a mládeže. Následky prinášajú zvýšené náklady s odstraňovaním negatívnych dôsledkov (ako sú závislosti; strata sociálnych a komunikačných schopností a tým pádom znížená schopnosť uplatniť sa na trhu práce; nárast psychických ochorení a depresí; nárast obezity z nedostatku pohybu a pod.).
- Orientácia na nové sektory a nové oblasti v ekonomike – tento trend poukazuje na to, že ekonomika sa v dlhodobom meradle bude v EÚ orientovať výraznejšie na robotizáciu vo výrobe, na rozvoj sektoru služieb, inovačné a kreatívne odvetvia. Tento trend môže mať negatívny dopad na mikroregión, v rámci ktorého je väčšia časť obyvateľstva zamestnaná práve vo výrobných sektoroch zameraných na automobilový priemysel a pod. Negatívny dopad je možné minimalizovať jednak vytváraním príležitostí pre samozamestnávanie v regióne, alebo pre zvyšovanie kvalifikácie zamestnancov.
- Starnutie populácie vytvára tlak na dostupnosť kvalitných služieb, zvyšuje náklady spoločnosti na zdravotný, sociálny systém a znižuje kvalitu života obyvateľov v poproduktívnom veku. Je potrebné hľadať spôsoby a možnosti, aby populácia v poproduktívnom veku (ktorá je vďaka rozvinutému zdravotníckemu systému čoraz schopnejšia), bola čo najdlhší čas aktívna. Tým môže vytvárať ďalšie ekonomické hodnoty a znižovať svoju závislosť na sociálnom systéme.

1.9 IDENTIFIKÁCIA POTENCIÁLOV, VÝZIEV, LIMITOV A PROBLÉMOV

Na základe výsledkov analýzy, dotazníkového prieskumu boli identifikované potenciály, výzvy, limity a problémy, ktoré vychádzajú buď z obce, regiónu alebo z vonkajších vplyvov. Každý z týchto prvkov je dôležitý pre stanovenie stratégie; potenciály vychádzajú z územia – identifikovaním ich treba využiť pre ďalší rozvoj; výzvy sú potreby, na ktoré stratégia musí reagovať a navrhovať riešenia; limity sú obmedzenia rozvoja mikroregiónu – nastavením cieľov je možné tieto limity akceptovať, posúvať alebo minimalizovať; a nakoniec problémy, ktoré je nutné riešiť, inak sa budú prehlbovať.

Vnútorň potenciál:

- Zaujímavé prostredie, ráz krajiny
- Prírodné a kultúrne atraktivity v obci
- Rozvinuté tradície v obci – husacie hody, vinárstvo, výroba výšiviek a paličkovanie
- Nízka nezamestnanosť a priemerne dobré príjmy domácností
- Rastúci počet obyvateľov
- Dobrá dostupnosť do významných pólov rozvoja
- Potenciál pre rozvoj cestovného ruchu
- Aktívny samosprávny manažment
- Dobré informačné kanály
- Pretrvávajúci lokalpatriotizmus

Vnútorne a vonkajšie výzvy:

- Špekulatívne zábery pôdy
- Vysoká denná odchádzka za prácou mimo obce
- Rastúca energetická náročnosť, neefektívna energetická spotreba

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

- Preventívne opatrenia proti prírodným katastrofám
- Slabé zapojenie mládeže do aktivít v obci
- Znižovanie tvorby odpadov a zvyšovanie podielu druhotne spracovateľného odpadu
- Riešenie skládkovania nespracovateľného odpadu
- Zmena štruktúry zamestnania v dôsledku robotizácie a digitalizácie
- Negatívny vývoj detí a mládeže vplyvom informatizácie, digitalizácie a masovej spotreby, nárast psychických problém a nových druhov závislostí
- Vyššia ekonomická samostatnosť obce prostredníctvom podpory lokálnej ekonomiky (zvyšovanie podielu príjmu, ktorí domácnosti vytvoria v obci, aby sa budovala ekonomická samostatnosť v zmysle závislosti od vzdialených pólov rozvoja, vytváranie pridanej hodnoty v obci a budovanie lepších služieb a tým zvyšovanie spotreby v obci)
- Absencia väčšieho obecného majetku na podnikateľské účely
- Rast potreby zabezpečenia komunitných služieb pre špecifické skupiny obyvateľstva
- Rastúci počet detí a potreba zabezpečenia predškolských a školských zariadení
- Rastúci počet seniorov a potreba udržania ich aktivity
- Zvyšovanie zainteresovanosti obyvateľov, tretieho sektora a podnikateľského sektora na celkovom rozvoji obce a budovanie ich spoločenskej zodpovednosti a hrdosti na obec a región
- Zvyšovanie efektivity samosprávy v plnení kompetencií – hlavne na zabezpečenie základnej vybavenosti a verejných a komunitných služieb

Vnútorne a vonkajšie limity

- Obmedzené možnosti koordinácie turistických aktivít súvisiacich s návštevou významných kultúrnych pamiatok, ktoré spadajú pod štátne inštitúcie
- Riziko skládkovania v budúcnosti, keď sa postupne budú uzatvárať skládky v okolí, ktoré momentálne obec využíva
- Aktivita obyvateľov obmedzená len na pár jedincov, odlišnosť v ich pohľade na život na vidieku, bez záujmu o zapojenie sa do diania v obci
- Limitované finančné zdroje, najmä na náročnejšie investície (do technickej a sociálnej infraštruktúry, odpadového hospodárstva, vodozadržných opatrení, či projektov na vytváranie pracovných miest a pod.)
- Limitované zdroje samosprávy pre zavádzanie nových a inovatívnych riešení pre zabezpečenie kompetencií (nielen finančné, ale najmä ľudské, legislatívne)
- Limity znalostné pre nachádzanie nových riešení

Vnútorne a vonkajšie problémy:

- Rast množstva odpadov a celkovo spotreby tovarov, energií
- Čierne skládky
- Nekoordinovaný územný rozvoj
- Nedostatočná ochrana proti prírodným živlom
- Pasivita obyvateľov
- Rast psychických problémov a závislostí u detí a mládeže
- Neefektívne zabezpečovanie kompetencií samosprávou
- Zameranie cestovného ruchu len na masový krátkodobý turizmus, bez pozitívnych efektov na obec

- Vysoká zamestnanosť mimo obce a štruktúra zamestnanosti nastavená na rizikové odvetvia (monotónna práca v budúcnosti nahraditeľná robotmi alebo digitalizáciou, vysoká nahraditeľnosť ľudských zdrojov)

1.10 VÝSTUPY SWOT ANALÝZY PRE VOĽBU TYPU STRATÉGIE

SWOT analýza je jednoduchá a pritom výstižná, vyčerpávajúca a objektívna charakteristika silných a slabých stránok obce z pohľadu poskytovaných sociálnych služieb a jej možných príležitostí a ohrození. Súčasne zahŕňa základné analytické poznatky o faktoroch, ktoré je možné využiť v prospech rozvoja sociálnych služieb v obci a faktoroch, ktorým je potrebné v navrhovanej rozvojovej stratégii čeliť, resp. ich eliminovať.

Samotná SWOT je skratkou 4 základných charakteristík týkajúcich sa hodnotenia vnútorného prostredia a vonkajšieho prostredia obce:

- Silné stránky (S – STRENGTHS) predstavujú faktory, ktoré majú na rozvoj obce pozitívny vplyv. Zahŕňajú komparatívne a konkurenčné výhody obce pre rôzne typy rozvojových aktivít.
- Slabé stránky (W – WEAKNESS) predstavujú faktory, ktoré majú negatívny vplyv na jeho rozvoj a obmedzujú rozvojové aktivity,
- Príležitosti (O – OPPORTUNITIES) tvoria faktory, ktoré plynú prevažne z vonkajšieho prostredia a môžu rozvoj obce ovplyvňovať pozitívne,
- Ohrozenia (T – THREATS) faktory, ktoré negatívnym spôsobom ovplyvnia rozvoj obce.

Tabuľka 30 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• výhodná geografická poloha v blízkosti hlavného mesta SR • atraktívna poloha z hľadiska CR • dobrá dopravná dostupnosť • vybudovaná telekomunikačná sieť, elektrická sieť, vodovodná sieť, verejná kanalizácia, existujúci rozvod zemného plynu • pekné a kľudné prírodné prostredie • zachovanie vidieckeho charakteru obce • súčasť Malokarpatskej vínnej cesty • člen ZMOMR a MAS • tradícia v oblasti výroby výšiviek a paličkovaných čipiek • gurmánske špeciality – husacina a víno • dostatočné stravovacie kapacity • existencia sociálnych a zdravotníckych služieb • existencia komerčných služieb • existencia rôznorodých spoločenských a záujmových organizácií • existencia kultúrnych pamiatok v obci • pretrvávajúci lokalpatriotizmus • návrat rodákov • motivácia prisťahovalcov k prihláseniu sa na trvalý pobyt v obci • dobré informačné kanály (web, aplikácia, rozhlas) • pozitívny prístup k športu • pozitívny prístup k duchovnému životu v obci • pútnické miesto • náboženská tolerancia • široká ponuka mimoškolských aktivít pre deti • ponuka pracovných príležitostí pre domáчих obyvateľov v rámci zážitkovej turistiky • existencia obecného majetku na podnikateľské účely	• znevýhodnená dostupnosť k FZ v dôsledku začlenenie obce do Bratislavského samosprávneho kraja • dopravné zaťaženie kamiónovou dopravou • vysoká frekvencia cestnej premávky • chýbajúca občianska vybavenosť v častiach Malý Raj, Šúr a Monari • nízka kapacita parkovacích miest • neexistujúca parkovacia politika • slabá environmentálna zodpovednosť obyvateľov • nedisciplinovanosť vo vzťahu k životnému prostrediu • znečisťovanie verejných priestranstiev psími výkalmi – nedisciplinovanosť majiteľov psov • negatívny dopad zážitkovej turistiky – hlučnosť, nedodržiavanie otváracích hodín a pod. • slabé zapojenie mládeže do aktivít v obci • vysoká denná odchádzka za prácou mimo obce • aktívni sú len niektorí obyvatelia, majorita je pasívna, čo sa týka rozvoja kultúrno-spoločenských aktivít • vysoké náklady samospráv spojené s plnením riadnych a prenesených kompetencií • nedostatok vlastných finančných zdrojov na rozšírenie ponuky sociálnych služieb v obci • absencia komplexného prístupu a systému riadenia sociálnych služieb • chýbajúci penzión pre seniorov (zariadenie vyššieho štandardu) • chýbajúci monitorovací systém pre seniorov (privolanie pomoci)
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
• prisťahovávanie sa mladých rodín do regiónu a zvyšovanie počtu obyvateľov prirodzeným prírastkom • udržiavanie aktívneho spôsobu života seniorov	• obec ostane len „satelitom“ – miestom pre prespatie obyvateľstva, ktorí realizujú všetky svoje aktivity mimo obce, bez vzťahu k obci

• rozvoj kultúrno-spoločenských aktivít smerom k väčšej zapojenosti rôznych skupín obyvateľstva • rozvoj nových podnikateľských aktivít so zameraním na podporu naplnenia vízie • budovanie spolupráce medzi samosprávami pre spoločné plnenie kompetencií a tým zvyšovanie dostupnosti a kvality poskytovaných služieb a zároveň znižovanie nákladov samosprávy na vykonávanie týchto kompetencií • rozvoj koordinovaných aktivít v cestovnom ruchu zameraných na destinačný manažment pre nárast viacdennej návštevnosti regiónu a zároveň na uspokojovanie potrieb obyvateľov v oblasti športu a turistiky • pokračovanie v tradícii vinárstva • rozvoj vidieckeho a gastronomického cestovného ruchu • rozširovanie existujúcich cyklotrás a cyklochodníkov a ich napojenie na existujúce cyklotrasy a cyklochodníky v okolí • aktivizovať cyklodopravu ako súčasť cestnej dopravy • vybudovať obchvat pre nákladnú dopravu • zvýšenie zapojenosti v rámci budovania partnerstiev v okolí • dostatočné priestorové kapacity pre výstavbu (pozemky) • zavedenie novej autobusovej linky mestskej dopravy • vytváranie partnerstiev vo vnútri obce a navonok • aktivizovať potenciál plynúci z významných rodákov obce • zosúladiť pomer zážitkovej turistiky a kvality života miestnych obyvateľov • zlepšenie spolupráce obce a miestnych podnikateľov • existencia podmienok pre vytvorenie domu tradícií • zriadenie susedskej knižnice • vytváranie nových sociálnych zariadení • vybudovanie parkovacích miest • efektívne odpadové hospodárstvo (zberný dvor) • rozšírenie spolupráce obce s lekármi v regióne • rozšírenie spolupráce s existujúcimi, resp. novovzniknutými záujmovými skupinami v obci • spolupráca obce s BSK v oblasti poskytovania sociálnych služieb	• špekulatívne skupovanie pôdy pre developerské investície nevhodného charakteru • hrozba straty zamestnania v dôsledku robotizácie a digitalizácie – najmä pre nižšie príjmové skupiny • zhoršenie poskytovania verejných služieb a stagnácia rozvoja v dôsledku vysokých prevádzkových nákladov • zhoršenie dostupnosti zdravotnej starostlivosti v dôsledku nízkeho počtu lekárov • nárast psychických porúch a závislostí u detí, mládeže a dospelých vplyvom informatizácie a stratou sociálnych zručností • zvyšovanie počtu sociálne-patologických javov u mladej generácie • čierne skládky odpadov • začínajúca anonymita na vidieku (nedostatočná integrita prisťahovalcov) • pokles kúpyschopnosti obyvateľstva • silný vplyv dopytu po zážitkovej turistike na tvorbu pracovných príležitostí v obci • nadmerná návštevnosť chránených území obyvateľmi a návštevníkmi obce • developeri a masová výstavba • drobné výtržníctvo • nadmerná záťaž miestnych komunikácií v prípade problémov na D1 • negatívne nastavenie obyvateľstva voči návštevníkom z dôvodu nedobudovanej infraštruktúry a nedostatočnej komunikácie • nárast počtu obyvateľov vyžadujúcich sociálne služby • nedostatok finančných prostriedkov zo strany obce, kraja a štátu na podporu sociálnych služieb • rýchlejšie tempo starnutia populácie • nepredvídateľný vývoj legislatívy v sociálnej oblasti
--	---

Zdroj: vlastné spracovanie

Návrh strategického prístupu vyplývajúci zo SWOT analýzy

Výsledky SWOT analýzy potvrdzujú identifikované výzvy, limity a problémy vychádzajúce z analýzy zdrojov. Boli identifikované viaceré oblasti, ktoré sa týkajú jednak životného prostredia a krajiny ako takej, ďalej socio-ekonomické charakteristiky týkajúce sa jednak ekonomiky regiónu ako aj zabezpečenia sociálneho rozvoja, oblasti rozvoja cestovného ruchu a oblasti komunitných služieb a ďalej oblasti týkajúcej sa komunitného života a zabezpečovania kompetencií samospráv. Ďalšia problémová analýza bude postavená na využití silných stránok, riešení/ odstraňovaní slabých stránok, napĺňaní príležitostí a minimalizácie rizík. Príležitosti vychádzajú z vnútorných potenciálov, ale aj z výziev, a snažia sa reagovať aj na minimalizáciu rizík. Takto bude orientovaný aj strategický rámec.

1.11 VÝSTUP BENCHMARKINGU V KONTEXTE ŠIRŠIEHO ÚZEMIA

V Bratislavskom kraji sú vytvorené viaceré mikroregionálne zoskupenia. Jednou z činností týchto zoskupení je aktívna podpora rozvoja cestovného ruchu v území.

Do Malokarpatského regiónu patria nasledovné mikroregióny:¹³

- Mikroregión Červený Kameň
- Pezinský mikroregión
- Združenie miest a obcí Malokarpatského regiónu (ZMOMR)
- Oblastná organizácia cestovného ruchu Malé Karpaty
- Oblastná organizácia cestovného ruchu Záhorie
- Oblastná organizácia cestovného ruchu Podunajsko
- Združenie obcí JURAVA
- Združenie obcí Modra Šenkvice
- Združenie Malokarpatská vínná cesta (MVC),
- Občianske združenie Malokarpatský región (Miestna akčná skupina v programe Leader)
- Geopark Malé Karpaty
- Oblastná organizácia cestovného ruchu Trnava Tourism
- Klaster regionálneho rozvoja (Trnava)

Do regiónu Záhorie patria nasledovné mikroregióny:

- Združenie obcí Enviropark Pomoravie
- Mikroregión pod Pajštúnom
- Združenie miest a obcí Záhorskej oblasti
- Občianske združenie Dolné Záhorie
- MAS Podhoran (aj na území Trnavského kraja).

Do regiónu Podunajsko patria nasledovné mikroregióny:

- Regionálne združenie miest a obcí podunajskej oblasti
- Miniregión Pridunajsko
- Združenie obcí Šúr
- Občianske združenie Malodunajsko
- Občianske združenie Dunaj.

¹³ Územný plán regiónu- Bratislavský samosprávny kraj v znení zmien a doplnkov, 2017

Aj keď v súčasnosti existuje súbor benchmarkingových ukazovateľov pre vybrané oblasti (napr. školstvo, sociálne veci, verejné financie, doprava, komunálne služby a pod.), nie je ich možné použiť pri vzájomnom porovnávaní, nakoľko mikroregionálne združenia pôsobiace v území Bratislavského kraja nemajú k dispozícii súhrne informácie na základe ktorých by bolo možné zhodnotiť postavenie obce Slovenský Grob vo vzťahu k ostatným obciam, združeniam, či mikroregionálnym združeniam v území. Do budúcnosti by bolo vhodné vytvoriť databázu vstupných údajov jednotlivých obcí, združení a mikroregionálnych združení, čím by sa vytvoril priestor pre komparáciu na základe benchmarkingových ukazovateľov a tým by sa prispelo k neustálemu zvyšovaniu efektívnosti a kvality poskytovaných služieb pre obyvateľov.

Pozitívne príklady z praxe ukazujú často inovatívne a relatívne jednoduché riešenia, ktoré môžu byť aplikované na riešenie limitov a problémov, či výziev aj v obci Slovenský Grob. Napríklad v rámci aktivizovania obyvateľov to môže byť fond, ktorý by podporoval rôznorodé aktivity na podporu rozvoja komunitných, kultúrno-spoločenských aktivít, podnikateľských aktivít a iných, ktoré pomôžu rozvíjať obec a budovať v nej dobré vzťahy, príkladom môže byť participatívny rozpočet, ktorý už mnohé mestá a obce zavádzajú do praxe. Iným príkladom môžu byť rôzne aplikácie, či spoločné riešenia zberu komunálneho odpadu, aké majú už v niektorých mestách. Pre rozvoj destinačného manažmentu je tu zase aplikácia, ktorá propaguje, sieťuje a spája rôznych aktérov cestovného ruchu, akú používajú viaceré miestne akčné skupiny (vytvorené prístupom Leader) – ako napr. MAS Vršatec či Strážovské vrchy.

V prípade udržania rázu krajiny, či podpory spoločného rozvoja turizmu možno nájsť zaujímavý príklad prepojenia štátnej správy a regionálnej podpory napr. v Slovinsku. Škocjavska jaskyňa je v správe štátnej inštitúcie, ktorá z výberu vstupného každý rok určitú čiastku investuje naspäť do regiónu formou vyhlásenia výzvy na získanie finančného príspevku na konkrétnu činnosť, ktorá speje k udržaniu prostredia tohto regionálneho parku (napr. prispeje na výmenu škridiel na rodinných domoch, za dodržania urbanistického štýlu domov v tomto regióne).

Alebo úspešné sociálne podniky v Spišskom Hrhove, v Podhájskej, ktoré komplexne riešia nielen otázku aktívnej zamestnanosti a inklúzie skupín ohrozených sociálnym vylúčením, ale prínos majú hlavne v tom, že vytvárajú pridanú hodnotu v regióne a pomáhajú efektívnejšie poskytovať služby obyvateľstvu – napr. realizujú stavebné činnosti, a to či zákazky pre verejnosť alebo samosprávy.

Na Slovensku je úspešne rozvíjaný aj marketingový nástroj regionálneho značenia, ktorý pomáha propagovať slovenských lokálnych výrobcov z vidieku a rozširuje im tak ich možnosti predaja. Zaujímavý je aj koncept Banskobystrického kraja, ktorý napr. vytvoril e-shop pre všetky regionálne značky kraja, čím ešte zvýšil možnosti pre podporu predaja.

Ďalším príkladom dobrej praxe je napr. firma farmarik.sk, ktorá sa snaží okrem spoločného marketingu riešiť aj spoločnú logistiku, čím sa znižujú náklady a zvyšuje sa možnosť predaja.

1.12 IDENTIFIKÁCIA DISPARÍT A FAKTOROV ROZVOJA

Medzi kľúčové disparity, ktoré možno vnímať ako kontrasty medzi rozvojovými potenciálmi a limitmi môžeme zaradiť:

- Nekoordinácia vo viacerých oblastiach, ktorá v konečnom dôsledku prináša negatívne efekty. Pozorovať ju môžeme v i) územnom rozvoji s hrozbou nekoordinovanej zástavby a straty vidieckosti územia; ii) oblasti cestovného ruchu, kde obec minimálne profituje z existencie kultúrnych pamiatok na svojom území; iii) napĺňaní kompetencií samosprávy, kde samospráva v nízkej miere hľadá riešenia zefektívnenia svojej činnosti
- Rozvoj bytovej zástavby a hrozba premeny na mestský typ osídlenia
- Problematika odpadového hospodárstva, kde na jednej strane rastie spotreba a tým pádom aj tvorba odpadov, na druhej strane sú limitované možnosti likvidácie odpadu a je predpoklad, že tento stav sa bude zhoršovať
- Zvyšujúce sa potreby špecifických skupín obyvateľov vzhľadom na vekový vývoj v obci – napr. rastúca skupina seniorov, alebo rodičov na materskej, detí v predškolskom veku
- Disparity z pohľadu dostupnosti verejných služieb v rovnakej miere a kvalite pre obyvateľstvo, aby sa obyvatelia cítili bezpečne, mali dostupné základnú vybavenosť ako aj ostatné verejné a komunitné služby
- Pasivita obyvateľstva, strata väzieb súvisiaca s aplikovaním urbánneho spôsobu života založenom na väčšej anonymite, slabších väzích na okolie.

Faktory predstavujú to, o čo je možné sa oprieť pri stanovovaní cieľov rozvoja:

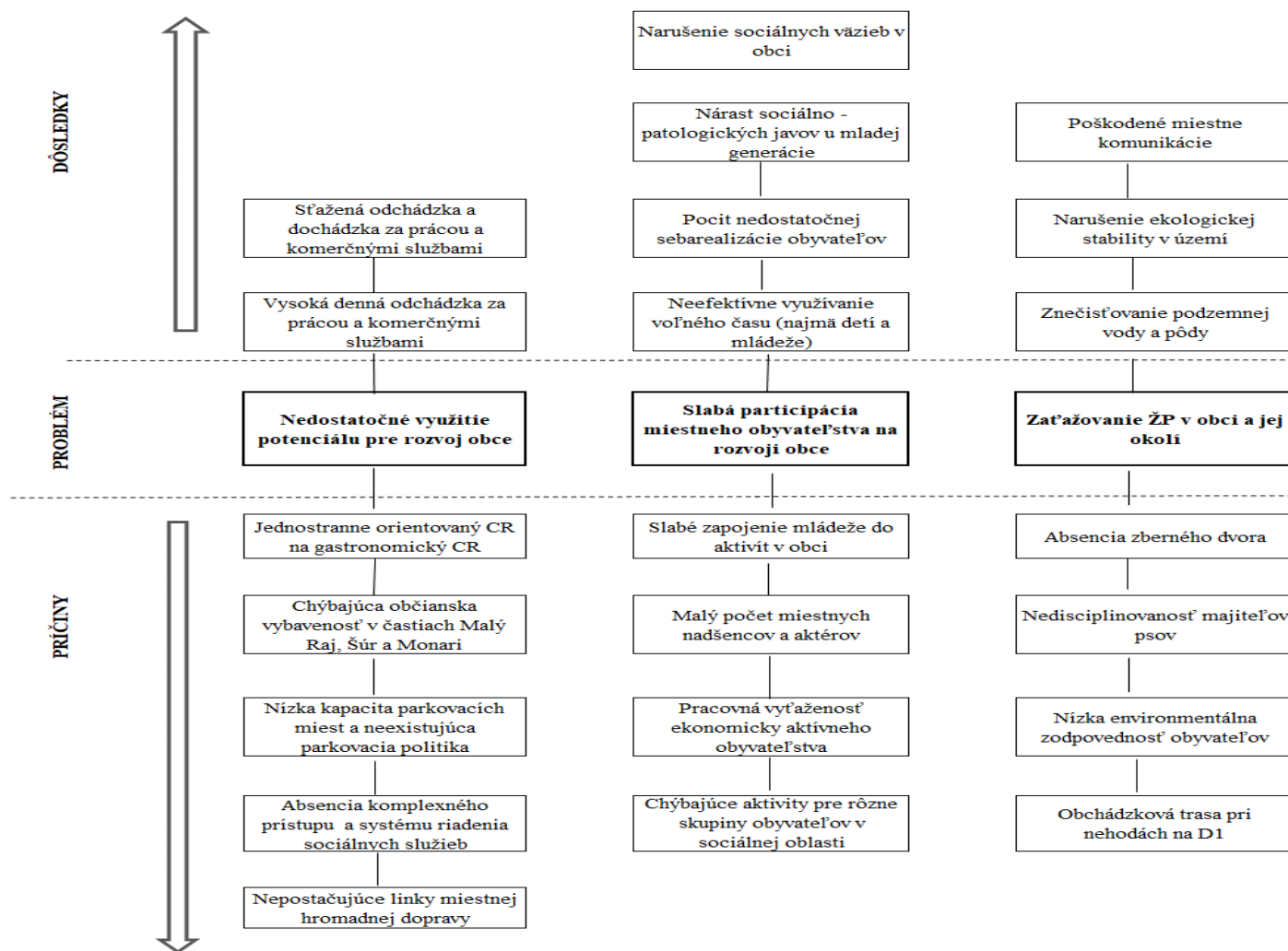
- Zaujímavý ráz krajiny s jedinečnými prírodnými, klimatickými podmienkami pre rozvoj poľnohospodárstva a na neho nadväzujúce odvetvia
- Vidiecky ráz krajiny so zachovávanými tradíciami
- Existencia významných kultúrnych pamiatok
- Dostupnosť do významných pólov rozvoja s regionálnou, nadregionálnou, národnou a nadnárodnou pôsobnosťou
- Aktívny samosprávny manažment

1.13 STROM VÝZIEV A PROBLÉMOV

Strom výziev a problémov predstavuje grafickú formu ujasnenia hierarchie výziev a problémov – je dôležité rozlíšiť, čo je príčinou problému a čo je jeho dôsledkom. Na základe takto utriedenej hierarchie je potom hľadať riešenia – odstránením príčin je možné vyriešiť problém a tak minimalizovať dôsledok. Týmto spôsobom je možné dosiahnuť želaný rozvoj. Pokiaľ nie sú správne stanovené hierarchické väzby, nemusí dôjsť k vyriešeniu problémov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Obrázok 36 Strom problémov obce Slovenský Grob

2 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

Rozvojová stratégia predstavuje rámec, v rámci ktorého bude obec Slovenský Grob v najbližších rokoch postupovať. Bol stanovený na základe analýzy súčasného potenciálu, na výsledkoch dotazníkového prieskumu ako aj na očakávanom vývoji v tomto území v najbližšej dobe.

2.1 VÍZIA ROZVOJA A HLAVNÝ CIEĽ

Vízia

Obec bude predovšetkým príjemným miestom pre bývanie s dostupnými a kvalitnými službami, atraktívnym vzhľadom a kvalitným životným prostredím s bohatým kultúrno-spoločenským životom.

Hlavný cieľ

Obec Slovenský Grob bude zabezpečovať dobré podmienky pre život a rozvoj obyvateľov, podnikateľov a návštevníkov. Zlepší stav občianskej vybavenosti a podporí rozvoj komunitného života inovatívnym prístupom a aktivizovaním obyvateľov. Takto zabezpečí rozvoj kľúčových oblastí, ktorými sú: občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj, sociálna infraštruktúra, služby a komunitný život v obci a životné prostredie a vzhľad obce.

Nastavenie celého strategického rámca berie do úvahy výsledky analýzy potenciálu, limitov či problémov v regióne, globálne trendy a vývoj, ktorý je ovplyvňovaný vonkajšími vplyvmi. Tento cieľ vyjadruje nielen to, na čo sa budú ďalšie aktivity orientovať (stanovenie priorít), ale vyjadruje aj spôsob, akým sa bude na tieto aktivity nazeráť, aby sme mohli dosiahnuť želaný rozvoj.

Tieto sa budú aplikovať na 3 základné priority, ktorými sú:

1. Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
2. Verejné služby a komunitný život v obci
3. Životné prostredie a vzhľad obce

2.2 ŠTRUKTÚRA PRIORÍT A ICH VÄZBY

2.2.1 PRIORITA 1 Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj

Priorita Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj sa zaoberá oblasťou materiálneho zabezpečenia obyvateľov obce Slovenský Grob. Ako vyplynulo z analýzy, táto priorita nadväzuje na riešenie kľúčového problému nedostatočné využitie potenciálu pre rozvoj obce. Kultúrnu krajinu tvorí najmä infraštruktúra v území, ktorá je v niektorých oblastiach vybudovaná a je potrebné starať sa o ňu, na druhej strane však niektoré prvky chýbajú v niektorých častiach obce alebo budú chýbať vzhľadom na plánovaný vývoj. Je preto dôležité neustále zlepšovať dostupnosť služieb a vybavenie obce jednotlivými súčasťami sociálnej infraštruktúry v kontexte zvyšovania kvality života obyvateľov obce. Obec je vyhľadávaná návštevníkmi predovšetkým z dôvodu gastronomického cestovného ruchu, avšak podpora by sa mala zameriavať aj na ďalšie využívanie potenciálu obce a okolia na tvorbu pracovných príležitostí a ekonomického zhodnotenia lokálnych zdrojov priamo v území. Preto sa priorita zameriava okrem rozvoja ekonomických príležitostí aj na zabezpečenie kvalitnej infraštruktúry.

2.2.2 PRIORITA 2 Verejné služby a komunitný život v obci

Druhá priorita sa zameriava na sociálny a komunitný život v obci Slovenský Grob, ktorý je podstatnou súčasťou rozvoja obce. Reaguje na kľúčový problém Slabá participácia miestneho obyvateľstva na rozvoji obce. Ako vyplynulo zo SWOT analýzy, v obci existujú rôznorodé spoločenské a záujmové organizácie, ale slabou stránkou je slabé zapojenie mládeže do aktivít obce a skutočnosť, že aktívni sú len niektorí obyvatelia, majorita je pasívna, čo sa týka rozvoja kultúrno-spoločenských aktivít. Obec má atraktívnu polohu vo vzťahu k hlavnému mestu a preto je vyhľadávaná obyvateľmi, z čoho však vyplývajú aj zvýšené nároky na zabezpečenie verejných služieb pre špecifické skupiny obyvateľstva (seniori, deti, rodičia na materskej dovolenke a pod.) Z toho vyplývajú aj nové nároky na zabezpečenie a udržanie kvalitnej sociálnej infraštruktúry. Druhá priorita sa preto zameria práve na túto oblasť, bez ktorej by nebolo možné dosiahnuť víziu obce, ako príjemného miesta pre život.

2.2.3 PRIORITA 3 Životné prostredie a vzhľad obce

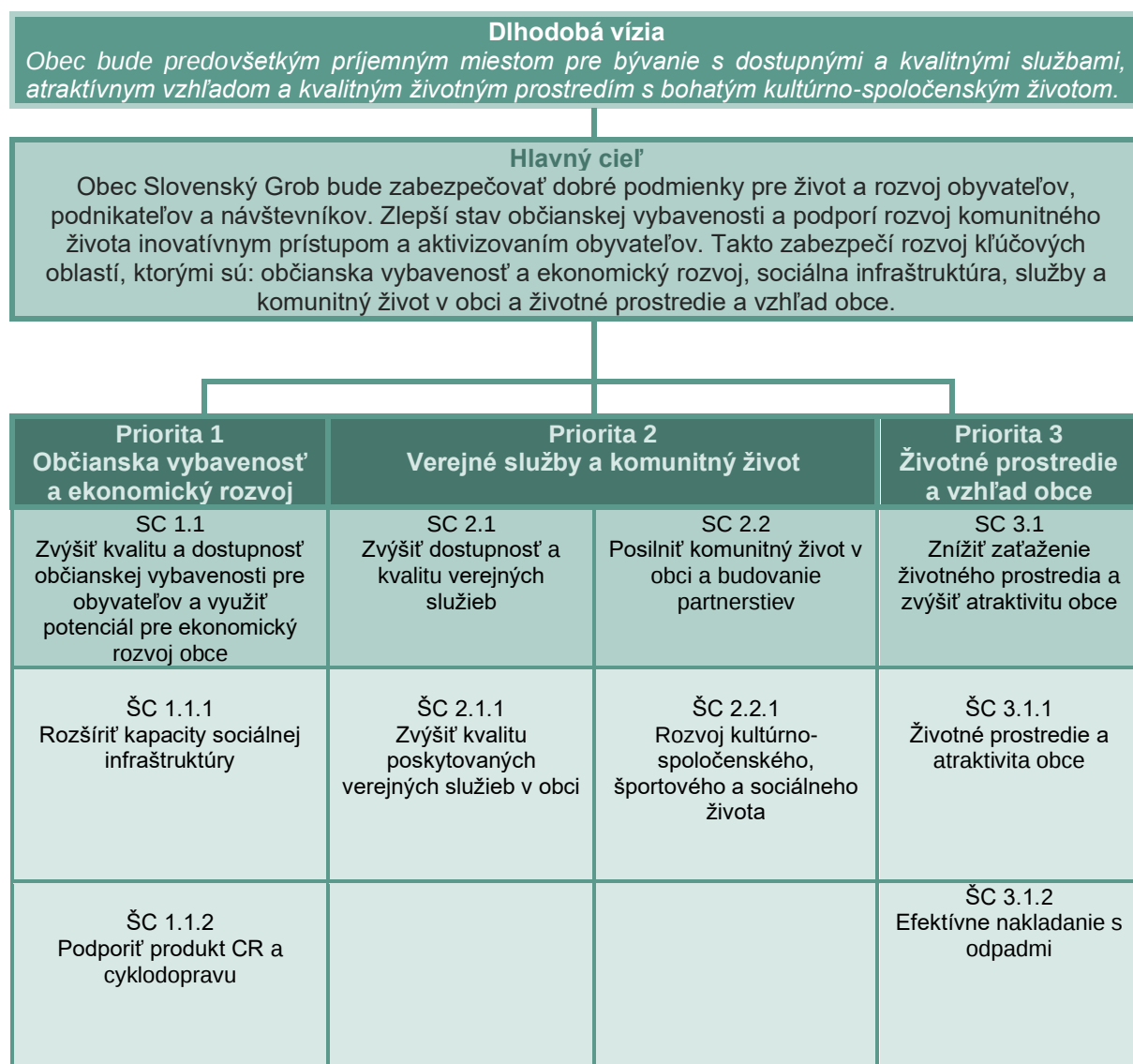
Tretia priorita sa zameriava na stránku prostredia, v ktorom obyvatelia žijú. Netýka sa len jednotlivých zložiek životného prostredia, ktoré je potrebné chrániť, ale je to všetko stále v území, prírodná aj kultúrna krajina. Do riešeného územia nezasahuje žiadne chránené územie. Okrajovo (z južnej a juhozápadnej časti k.ú. Slovenský Grob) sa územia dotýka Národná prírodná rezervácia Šúr, na ktorú sa vzťahuje piaty stupeň ochrany. Táto prírodná pamiatka je zároveň zaradená do Zoznamu medzinárodne významných mokradí – Ramsarské lokality, čím sa Slovensko zaviazalo zachovávať a chrániť mokrade ako regulátory vodných režimov a biotopy podporujúce charakteristickú faunu a flóru. V blízkosti katastra Slovenského Grobu sa nachádza chránená krajinná oblasť Malé Karpaty so stupňom ochrany dva. Územie obce sa tak stáva atraktívnym pre turistov a preto je potrebné ho nielen udržiavať a zveľaďovať, ale aj efektívne využívať. Zameria sa na ochranu životného prostredia najmä v oblastiach, ktoré v obci chýbajú (napr. zberný dvor), ale aj na zveľaďovanie prostredia a efektívne využívanie energie.

2.3 SYSTÉM CIEĽOV, ICH SÚVISLOSTÍ, INDIKÁTOROV A STROM CIEĽOV

Ďalšia časť dokumentu predstavuje nastavenie strategického rámca na základe vykonanej analýzy. Odráža to, akým smerom sa v najbližšom období bude uberať rozvoj v obci Slovenský Grob, uvádza dôvody prečo to tak je, a nastavuje spôsob, cestu, k tomuto smerovaniu.

Obrázok 37 predstavuje schému strategického rámca, následne je táto schéma podrobnejšie rozpracovaná.

Obrázok 37 Schéma strategického rámca

Zdroj: vlastné spracovanie

2.3.1 Detailný popis strategických a špecifických (operatívnych) cieľov a zapojenia partnerov pre implementáciu PHRSR

PRIORITA 1 Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj

STRATEGICKÝ CIEĽ 1.1 Zvýšiť kvalitu a dostupnosť občianskej vybavenosti pre obyvateľov a využiť potenciál pre ekonomický rozvoj obce

Cieľ prispieva k rozvoju prvej priority a zameriava sa na skvalitnenie sociálnej infraštruktúry v obci a na podporu produktu CR, čím sa zvýši ekonomický rozvoj obce a zlepšia sa podmienky pre rozvoj a podporu podnikania v území.

Cieľ sa zameriava na zabezpečenie vybavenosti územia predovšetkým špecifickou sociálnou infraštruktúrou. Sú to nehnuteľné prvky v území, ktoré zvyšujú kvalitu života obyvateľov v území. Je to oblasť investične náročná, vyžaduje si vysoké investície, často s dlhodobou dobou

návratnosti, ktoré je však nutné realizovať, aby bola zabezpečená dostupnosť služieb pre obyvateľov obce. Je potrebné si uvedomiť, že v prípade tejto priority môže obec byť nápomocná pri vytváraní prostredia pre sieťovanie a podporu spolupráce so súkromným sektorom. Prostredníctvom tohto cieľa dôjde k tvorbe a revitalizácii multifunkčných verejných priestorov, bude potrebné rozširovať sieť cyklotrás a rozvíjať cyklistickú dopravu, a tým vytvárať podmienky pre obyvateľov na zabezpečenie ich každodenných prepravných a voľnočasových potrieb.

Obec môže vytvárať podmienky vhodné pre rozvoj podnikania, pretože vo viacerých sférach má priamy vplyv na podnikateľov.

Špecifický cieľ 1.1.1 Rozšíriť kapacity sociálnej infraštruktúry

Prvý špecifický cieľ sa zameriava na dobudovanie chýbajúcej sociálnej infraštruktúry a rozvoj tej, ktorá je existujúca, ale nespĺňa kvalitatívne podmienky. Obec má v pláne rozrastať sa, čo bude mať dopad aj na potreby kvalitnej a vybudovanej sociálnej infraštruktúry, inak budú pribúdať negatívne dôsledky, ktoré budú ovplyvňovať kvalitu života obyvateľov. Aktivity v rámci tohto špecifického cieľa sa zameriavajú na dobudovanie sociálnej infraštruktúry v obci, čím sa zvýši kvalita života obyvateľov obce. Aktivity sa budú zameriavať na podporu rovného prístupu ku kvalitnému, nesegregovanému a inkluzívnemu vzdelávaniu ako napr. investície do infraštruktúry vo vzdelávacích zariadeniach vrátane rozšírenia kapacít (súvisiace stavebné úpravy a rekonštrukcia, prístavba, nadstavba, obstarania a modernizácia materiálo-technického vybavenia).

Doba realizácie	2022 – 2028	
Partneri pre implementáciu PHRSR:	hlavní partneri:	Samospráva
	spolupracujúci partneri:	Nadväzujúce inštitúcie, majitelia nehnuteľností, ktorých sa investície týkajú
Cieľová skupina	obyvatelia, návštevníci, podnikatelia, inštitúcie v území	
Očakávaný dopad	V území bude zabezpečená dostupnosť subjektov sociálnej infraštruktúry v dostatočnej kvalite a kapacite zohľadňujúc aj blízky vývoj a očakávané výzvy. Zároveň sa zvýši kvality života obyvateľov obce.	
Väzba na ostatné ciele PHRSR		
Celkovo súvisí so zabezpečením vybavenosti územia sociálnou infraštruktúrou a rozvojom kultúrno-spoločenského, športového a sociálneho života v obci takže má vplyv na ŠC 2.1.1, a na ŠC 2.2.1.		

Špecifický cieľ 1.1.2 Podporiť produkt CR a cyklodopravu

ŠC sa zameriava nielen na podporu už existujúceho produktu CR – husacie hody, ale aj s možnosťou podpory ďalších produktov v rámci zážitkového cestovného ruchu. Súčasťou je aj celková podpora vytvárania pracovných príležitostí v obci. Cieľom je podporiť rozvoj cestovného ruchu, ktorý bude využívať komplexne možnosti a potenciál územia, prostredníctvom kvalitnejších lokálnych produktov. Nevyhnutnou súčasťou, ktorá prispeje k naplneniu nielen tohto špecifického cieľa, je aj koordinované manažovanie územného rozvoja v území, a preto jednou z aktivít je aj pravidelný rozvoj potenciálu spolupráce s podnikateľmi.

Ďalším opatrením je budovanie cyklotrás v rámci obce a s dostupnosťou k okolitým obciam a mestám. V súčasnom období neustále narastá význam cyklodopravy pre prímestskú mobilitu a ostatnú regionálnu mobilitu, preto bude podpora cyklistickej dopravy a opatrenia na zvýšenie bezpečnosti cyklistov v záujme obce. Zároveň cyklodoprava významne prispieva k odľahčeniu prepravy individuálnou automobilovou dopravou a prispieva aj k rozvoju cestovného ruchu.

Intervencie budú smerovať do tvorby líniovej cyklistickej infraštruktúry, do prvkov dopravného upokojuvania, do odstavňových zariadení pre bicykle, do drobnej cyklistickej infraštruktúry, vrátane úpravy súvisiacich verejných priestorov, ako aj do potrebného vzdelávania.

Doba realizácie	2022 – 2028	
Partneri pre implementáciu PHRSR:	hlavní partneri:	súčasní a budúci obyvatelia, podnikatelia, samospráva
	spolupracujúci partneri:	inštitúcie v území
Cieľová skupina	Podnikatelia, obyvatelia, návštevníci	
Očakávaný dopad	Uľahčenie podnikania a rozvoj MSP zameraného na využívanie lokálnych zdrojov, zvýšenie dostupnosti služieb pre obyvateľov. Koordinovaný územný rozvoj v území.	
Väzba na ostatné ciele PHRSR		
ŠC nadväzuje a je prepojený s ŠC 1.1.1 a 2.2.1		

PRIORITA 2 Verejné služby a komunitný život

STRATEGICKÝ CIEĽ 2.1 Zvýšiť dostupnosť a kvalitu verejných služieb

Cieľ prispieva k vytvoreniu prostredia, ktoré bude myslieť na rôzne skupiny obyvateľstva a bude napĺňať ich špecifické potreby. Na jednej strane sa zameria na rozvoj verejných služieb v rôznych oblastiach, na strane druhej budú realizované aj aktivity na podporu komunitného života v obci.

Špecifický cieľ 2.1.1 Zvýšiť kvalitu poskytovaných verejných služieb v obci

ŠC sa venuje oblasti komunitných služieb predovšetkým v sociálnej oblasti. Zameria sa na zlepšenie podmienok zabezpečovania zdravotnej starostlivosti ako aj sociálnych a komunitných služieb. Demografická štruktúra a plánovaný rozvoj zameraný na vytváranie nových možností pre bývanie bude vytvárať aj zvýšené nároky na zabezpečenie verejných služieb. Vývoj spoločnosti a vekovej štruktúry poukazuje na zvyšovanie počtu obyvateľov, ktorí budú vstupovať do dôchodkového veku. Mnohí ostávajú v pracovnom procese aj po dovŕšení dôchodkového veku buď kvôli finančným potrebám, alebo kvôli potrebe seberealizácie. Iní zase odchádzajú na dôchodok a mení sa nastavenie ich života. Zároveň pribudnú noví obyvatelia, rodiny s deťmi, ktoré majú zase svoje špecifické potreby. Je potrebné vytvárať možnosti pre seberealizáciu rôznych skupín a vytvárať podmienky pre dobrý život.

Doba realizácie	2022 – 2028	
Partneri pre implementáciu PHRSR:	hlavní partneri:	Samospráva, mikroregión
	spolupracujúci partneri:	Sociálni partneri – tretí sektor, štát a štátne inštitúcie, komunity a lídri
Cieľová skupina	rôzne špecifické komunity; deti, mládež, seniori a pod.	
Očakávaný dopad	Napĺňanie potrieb rôznych skupín obyvateľov šitých na mieru prostredníctvom sociálnych a komunitných služieb. Zlepšenie ich podmienok pre život a pre seberealizáciu.	
Väzba na ostatné ciele PHRSR		
Nadväzuje a dopĺňa ostatné špecifické ciele priority 2.		

STRATEGICKÝ CIEĽ 2.2 Posilniť komunitný život v obci a budovanie partnerstiev

Nevyhnutnou súčasťou života v akejkoľvek obci je komunitný život, vzťahy v ktorých žijú obyvatelia, podnikatelia, mimovládny sektor, inštitúcie a pod. Je to súčasť často málo viditeľná, ale bez vzťahov a spolupráce zle? ovplyvňuje celkovú atmosféru v obci. Na najnižšej úrovni sú vzťahy obyvateľov s rodinnými príslušníkmi a so susedmi. Je však potrebné, aby boli budované väzby a vzťahy v širšom okolí, aby obyvatelia svojím aktívnym prístupom prispeli k rozvoju v obci.. Prvým krokom pre budovanie väzieb, vzťahov, aktívosti obyvateľov je práve ich zapojenie do spoločensko-kultúrneho, či športového života. Na túto oblasť sa zameriava druhý strategický cieľ priority 2.

Bude sa podporovať infraštruktúra typu viacúčelových športových ihrísk, areálov a workoutové zóny, ktoré budú slúžiť deťom, žiakom počas vyučovania, ale aj mimo neho na pohybové a športové aktivity, nakoľko ide o významné voľnočasové aktivity detí a mládeže s personalizovaným rozmerom. Zároveň bude tento priestor slúžiť dospelaj populácii pre zdravý životný štýl.

Špecifický cieľ 2.2.1 Rozvoj kultúrno-spoločenského, športového a sociálneho života

Pre dosiahnutie ŠC 2.2.1 je nevyhnutné realizovať aktivity, ktoré budú podporovať kultúrno-spoločenské, rekreačné, vzdelávacie, osvetové, či športové aktivity, ktoré vytvárajú prostredie pre budovanie komunitného života, pre budovanie vzájomných vzťahov rôznych aktérov (obyvateľov, ale aj lokálnych podnikateľov, mimovládnych organizácií, či špecifických komunit). Je potrebné budovať pocit spolupatričnosti. Cieľom je podporovať aj aktívnosť obyvateľov, ich seberealizáciu, pretože budovanie komunity nie je úlohou samosprávy, samospráva vie len vytvárať vhodné prostredie. Budovaním a vytváraním spoločných verejných priestorov sa zabezpečí, aby boli tieto priestory a športoviská v čo najväčšej miere prístupné pre širokú verejnosť všetkých vekových kategórií.

Doba realizácie	2022 – 2028	
Partneri pre implementáciu PHRSR:	hlavní a spolupracujúci partneri:	Samospráva, mikroregión, komunity, občania, lokálni podnikatelia, lokálne inštitúcie
Cieľová skupina	obyvatelia, podnikatelia, MVO, inštitúcie v území mikroregiónu	
Očakávaný dopad	Zvýšený počet aktivít a aktívnych obyvateľov, vyššia miera spoločenskej zodpovednosti a spolupatričnosti v regióne.	
Väzba na ostatné ciele PHRSR		
ŠC nadväzuje na ŠC 2.1.1.		

PRIORITA 3 Životné prostredie a vzhľad obce

STRATEGICKÝ CIEĽ 3.1 Znížiť zaťaženie životného prostredia a zvýšiť atraktivitu obce

Strategický cieľ priamo prispeje k napĺňaniu priority 3. Životné prostredie je v tomto ponímaní vnímané v širšom kontexte, nielen ako súbor zložiek, ktoré treba chrániť a využívať, ale ako prostredie, v ktorom žijeme – nielen v prírodnej, ale aj v kultúrnej krajine. Krajina sa neustále mení a vyvíja vplyvom prírody, ale výrazne do nej zasahuje aj ľudská činnosť a krajinu pretvára. Druhou oblasťou je aktuálna téma odpadov. Táto oblasť je kľúčová a čoraz viac ovplyvňuje aj náš každodenný život. Je nevyhnutné znižovať množstvo odpadov, ktoré

spoločnosť produkuje, a ktoré už nie je možné druhotne spracovať. Je potrebné tvoriť podmienky pre zodpovedné správanie a ďalej chýbajúce kapacity a nedostatočné technológie

Špecifický cieľ 3.1.1 Životné prostredie a atraktivita obce

Z analýzy územia vyplynuli kľúčové oblasti v tejto oblasti; opatrenia na zmenu klímy, ktorých funkciou bude zadržiavanie vody alebo ochrana pred povodňami a prípadne kombinácia oboch funkcií, zefektívnenie využívania energie, bezpečnosť v krajine, zatraktívnenie vzhľadu obce a okolia, vytváranie zelených opatrení s vodozadržnou funkciou, čo prispeje k zmierneniu prejavov sucha a opatrenia na elimináciu dopadov horúčav. Cieľ sa zameriava na tieto oblasti a postupnými investíciami do nich, aby bola naplnená tretia priorita. Je potrebné si uvedomiť, že dôležitým aktérom v tejto oblasti sú samotní obyvatelia – svojím konaním priamo prispievajú k riešeniu problémov, alebo ich ešte zhoršujú. Samospráva nie je schopná sama riešiť tieto problémy, podarí sa to len v spolupráci s občanmi.

Doba realizácie	2022 – 2028	
Partneri pre implementáciu PHRSR:	hlavní partneri: spolupracujúci partneri:	Samospráva Obyvatelia, podnikatelia, inštitúcie
Cieľová skupina	súčasní a budúci obyvatelia, podnikatelia, inštitúcie na území obce aj mikroregiónu aj za jeho hranicami	
Očakávaný dopad	Realizácia aktivít zamedzí vzniku, resp. zabezpečí minimalizáciu škôd spôsobených prírodnými katastrofami; vytvorí energetické úspory a dosiahne zmeny v energetickej štruktúre smerom k zvýšenému využívaniu obnoviteľných zdrojov energie; zamedzí znižovaniu diverzity.	
Väzba na ostatné ciele PHRSR		
ŠC nadväzuje na viaceré ciele v prípade kombinovaných investícií, najmä do budov, kde dochádza k energetickému zhodnocovaniu budov ŠC 1.1.1, naplnenie cieľa tiež súvisí s naplnením ŠC 2.1.1.		

Špecifický cieľ 3.1.2 Efektívne nakladanie s odpadmi

Pre zlepšenie kvality života je potrebné riešenie otázky efektívneho nakladania s odpadmi vzhľadom na každoročné zvyšujúce sa ceny za odpady. Táto oblasť je kľúčová a čoraz viac ovplyvňuje aj náš každodenný život. Je nevyhnutné znižovať množstvo odpadov, ktoré spoločnosť produkuje, a ktoré už nie je možné druhotne spracovať. Je potrebné tvoriť podmienky pre zodpovedné správanie a ďalej chýbajúce kapacity a nedostatočné technológie. Efektívnym a motivačným nástrojom je priebežné vzdelávanie obyvateľov, lepšia motivácia, povedomie a výchova, zlepšenie nakladania s odpadom pre domácnosti a dostupnosť k lepšiemu separovaniu. Jedným z výsledkov bude čistejšie prostredie, znižovanie primárnych výdavkov súvisiacich s nakladaním komunálneho odpadu. Zároveň je potrebné dokončiť kanalizačnú sieť v obci.

Doba realizácie	2022 – 2028	
Partneri pre implementáciu PHRSR:	hlavní partneri: spolupracujúci partneri:	Samospráva Obyvatelia, podnikatelia, inštitúcie
Cieľová skupina	súčasní a budúci obyvatelia, podnikatelia, inštitúcie na území obce aj mikroregiónu aj za jeho hranicami	
Očakávaný dopad	Vzrastie podiel druhotne spracovateľného odpadu na celkovom množstve odpadu. Zatraktívni sa vzhľad obce a okolia.	
Väzba na ostatné ciele PHRSR		
ŠC nadväzuje a tiež súvisí s naplnením ŠC 2.2.1		

Strategický prístup pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priorít a systému cieľov PHRSR

Celá stratégia je nastavená spôsobom, aby vďaka spolupráci; prepájaniu rôznych aktérov a ich zapojenia do rozhodovacích procesov; vďaka využívaniu najnovších poznatkov a skúseností z praxe, inovatívnych riešení, technológií, obec Slovenský Grob dosiahne svoju víziu, ktorou je: *„Obec bude predovšetkým príjemným miestom pre bývanie s dostupnými a kvalitnými službami, atraktívnym vzhľadom a kvalitným životným prostredím s bohatým kultúro-spoločenským životom.“*

Napĺňanie stratégie stojí na 3 pilieroch - prioritách. Koncept stojí na myšlienke, že územie Slovenského Grobu sa môže rozvíjať len pokiaľ bude postavený na všetkých 3 pilieroch, a nezabudne sa ani na jednu z nich. Aktivity, ktoré budú realizované postupne, budú postupne vďaka svojim výstupom a výsledkom prispievať k naplneniu špecifického cieľa. Dopady týchto aktivít sa prejavujú naplnením strategických cieľov, prispievajú k posilneniu priorít a hlavného cieľa.

Tabuľka 31 Partneri a ich úloha v napĺňaní stratégie

Partner	Úloha v napĺňaní stratégie
Samospráva	Nositel projektov v rámci všetkých SC, schvaľuje stratégiu prostredníctvom obecného zastupiteľstva, zároveň je cieľovou skupinou projektov ŠC 2.2.1.
Občania	Nositelia projektov SC 2.2 a zároveň cieľová skupina väčšiny cieľov. Z tejto skupiny tvorí špecifickú skupinu skupina proaktívnych občanov – tí sa stávajú nositeľmi niektorých aktivít a tiež vstupujú do koordinácie celého regionálneho rozvoja prostredníctvom pracovných skupín.
Podnikatelia	Nositelia projektov SC 1.1 a zároveň cieľová skupina.
Tretí sektor/MVO	Nositelia projektov v rámci všetkých SC a zároveň cieľová skupina. Očakáva sa, že budú aktívne vstupovať najmä do naplnenia ŠC 2.2.1.
Komunity	Nositelia projektov SC 2.1. a 2.2. a zároveň cieľová skupina
Štátne inštitúcie	Štátne inštitúcie v území ovplyvňujú realizáciu investícií, štátne inštitúcie na národnej úrovni – sú partnermi pre diskusiu ohľadom municipalizácie, efektívnej verejnej správy, a zabezpečovania kompetencií v území ako sú sociálne a komunitné služby, zdravotné služby či školstvo.
Návštevníci	Sú cieľovou skupinou niektorých cieľov, najmä ŠC 1.12, ale využívajú výsledky projektov ostatných cieľov. Ovplyvňujú existenciu, dostupnosť a kvalitu služieb, ktoré sú spojené s cestovným ruchom a zároveň aj s lokálnou spotrebou, bez ich prítomnosti by niektoré subjekty v regióne neexistovali. Na druhej strane však prinášajú nadmerné náklady, spojené najmä s nárazovým masovým turizmom.

Zdroj: vlastné spracovanie

3 IMPLEMENTAČNÝ PLÁN A PLÁN MONITOROVANIA

3.1 NÁSTROJE NA IMPLEMENTÁCIU STRATÉGIE

Implementačný plán predstavuje popis postupu, zodpovednosti jednotlivých aktérov a kontroly napĺňania stratégie, aby bol dosiahnutý želaný pokrok v rozvoji obce Slovenský Grob. Stanovené ciele (hlavný cieľ, strategické ciele a špecifické ciele) sú postupne napĺňané prostredníctvom realizácie aktivít (projektov). V priebehu trvania stratégie, teda obdobia rokov 2022 – 2028, bude potrebné realizovať rôznorodé projekty, za ktoré budú zodpovedné rôzne subjekty z obce ako i mimo neho. Všetky aktivity by však mali viesť k napĺňaniu jednotlivých cieľov. Mnohé z aktivít sú multidisciplinárne a ich realizáciou sa napĺňajú viaceré ciele.

Priorita 1 Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj

Strategický cieľ 1.1 **Zvýšiť kvalitu a dostupnosť občianskej vybavenosti pre obyvateľov a využiť potenciál pre ekonomický rozvoj obce**

ŠC 1.1.1 Rozšíriť kapacity sociálnej infraštruktúry

Integrovaný projektový balík: Rekonštrukcia, modernizácia, výstavba budov pre rozšírenie kapacít objektov sociálnej infraštruktúry

Realizované budú rekonštrukcie, modernizácie existujúcich a dostavba chýbajúcich budov pre spoločenské a verejné účely. Podmienkou budú riešenia s bezbariérovými prvkami, energeticky úsporné a environmentálne priateľské.

Kľúčoví partneri	Obec	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	nad 6 000 000,00 €
	Druh zdroja	Finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, štátne zdroje
	Väzba na programový rozpočet	
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet realizovaných aktivít	5
	Rozšírenie základnej školy (12 tried)	1
	Výstavba MŠ (6 tried, jedáleň, kuchyňa. Vonkajšie priestory, ihriská)	1
	Priestor pre záujmovú činnosť žiakov - prístavba	1
	Detský klub – komunitné centrum + stacionár	1
	Komunitné centrum	1

ŠC 1.1.2 Podporiť produkt CR

Integrovaný projektový balík: Cyklotrasy a zvýšenie bezpečnosti chodcov v obci

- Výstavba cyklotrás, ich značenie, osadenie doplnkovej infraštruktúry.

Kľúčoví partneri	Obec	
	Potrebný objem	nad 1 500 000, 00 €

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Druh zdroja	finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, štátne zdroje
	Väzba na programový rozpočet	
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet realizovaných aktivít	5
	Cyklotrasa Malý Raj – Svätý Jur	označenie značkami
	Cyklotrasa Slovenský Grob – Veľký Biel	Dĺžka vybudovanej cyklotrasy – 3 km
	Cyklolávka v smere Chorvátsky Grob	Vybudovanie lávky a napojenia dvoch katastrov
	Cyklotrasa Slovenský Grob – Pezinok žel. stanica	Prepojenie existujúcej cyklotrasy Slovenský Grob – Viničné 1,5km
	Vnútroobecné cyklotrasy a prepojenia	Zokruhovanie cyklotrás a vytvorenie siete obecných cyklotrás a cyklochodníkov – 1km

Priorita 2 Verejné služby a komunitný život

Strategický cieľ 2.1 Zvýšiť dostupnosť a kvalitu verejných služieb

ŠC 2.1.1 Zvýšiť kvalitu poskytovaných verejných služieb v obci

Integrovaný projektový balík: Rekonštrukcia, modernizácia, výstavba budov pre zvýšenie dostupnosti a kvality poskytovaných verejných služieb

Realizované budú investičné aj neinvestičné aktivity zamerané na zvýšenie kvality a dostupnosti poskytovaných verejných služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce.

Kľúčoví partneri	Obec	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	nad 1 500 000,00 €
	Druh zdroja	finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, štátne zdroje
	Väzba na programový rozpočet	
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet realizovaných aktivít	3
	Rozšírenie obecného úradu – rekonštrukcia obecnej budovy na kancelárske priestory pre OcÚ	1
	Budova pre obecnú políciu + materiálo-technické vybavenie a parkovisko	1
	Projekty digitalizácie samosprávy	1

Strategický cieľ 2.2 Posilniť komunitný život v obci a budovanie partnerstiev

ŠC 2.2.1 Rozvoj kultúrno-spoločenského, športového a sociálneho života

Rozvoj voľnočasových aktivít investíciami do vytvárania podmienok a realizovaním aktivít na podporu zmysluplného trávenia voľného času. Realizovaná bude rekonštrukcia a modernizácia nových priestorov pre rekreačné a športové účely, ktoré budú využívať nielen deti a mládež, ale celkovo verejnosť bez vekového obmedzenia.

Kľúčoví partneri	Obec	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	nad 700 000,00 €
	Druh zdroja	finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, štátne zdroje, nadácie, granty
	Väzba na programový rozpočet	
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet realizovaných aktivít	4
	Výstavba športového a voľnočasového areálu	1
	Multifunkčné ihriská, detské ihriská a priestory	2
	Grobské jazero	1 - rozvoj verejného priestranstva

PRIORITA 3 Životné prostredie a vzhľad obce

Strategický cieľ 3.1 Znížiť zaťaženie životného prostredia a zvýšiť atraktivitu obce

ŠC 3.1.1 Životné prostredie a atraktivita obce

Integrovaný projektový balík: Budovanie vodozádržných opatrení a eliminácia horúčav

Súčasťou adaptačných opatrení v krajine budú opatrenia prírodného charakteru s využitím prvkov zelenej infraštruktúry, zefektívnenie využívania energie a výsadba zelene a stromov na verejných priestranstvách a súkromných pozemkoch.

Kľúčoví partneri	Obec, domácnosti	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	nad 300 000,00 €
	Druh zdroja	finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, vlastné zdroje
	Väzba na programový rozpočet	
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet realizovaných aktivít	4
	Vodozádržné opatrenia verejných budov	1
	Vodozádržné opatrenia obce	1

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

	Výsadba zelene	1
	Energetická efektívnosť verejných budov	1

ŠC 3.1.2 Efektívne nakladanie s odpadmi

Integrovaný projektový balík: Budovanie zariadení verejnej kanalizačnej siete a Efektívne nakladanie s odpadmi

Realizované bude **vybudovanie zberného dvora** a dobudovanie chýbajúcej kanalizačnej siete a súvisiacej infraštruktúry

Kľúčoví partneri	Obec, domácnosti	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	nad 1 200 000,00 €
	Druh zdroja	finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF
	Väzba na programový rozpočet	
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet realizovaných aktivít	2
	Vybudovanie Zberného dvora	1
	Dobudovanie kanalizácie + prečerpávačka (1. etapa)	400 m Vajnorská ulica

3.2 INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC, RIADENIE IMPLEMENTÁCIE

Samospráva Slovenský Grob vystupuje **ako subjekt koordinujúci proces regionálneho rozvoja** v rámci územia obce. Je nositeľom tohto strategického dokumentu a zároveň je aj vo väčšine prípadov realizátorom projektov. Koordinuje aj ostatných aktérov v území. Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slovenský Grob po ukončení procesu hodnotenia vplyvov na životné prostredie. Následne je potrebné zabezpečiť monitorovanie, raz ročne obec pripraví monitorovaciu správu, ktorú predkladá BSK. Starosta/starostka má výkonnú moc, ale môže stanoviť aj svojho zástupcu, ktorý bude dohliadať na koordináciu aktivít na napĺňanie stratégie, bude zodpovedný za prípravu podkladov pre monitorovaciu, príp. hodnotiacu, správu. Vhodné bude zostavenie pracovných skupín (PS) pre jednotlivé oblasti z radov aktívnych občanov. PS môžu prizývať aj expertov z externého prostredia podľa potrieb. Raz ročne pripraví správu, ktorú predkladajú obecnému zastupiteľstvu na schválenie. Správa okrem zhodnotenia a monitorovania napĺňania cieľov stratégie bude obsahovať aj plán na ďalšie obdobie (min. 1 roka). Jednotlivé PS sa budú stretávať podľa okolností, min. však 2-krát do roka. Min. 1-krát do roka bude prebiehať spoločné stretnutie všetkých pracovných skupín, ktoré sa bude týkať zdieľania skúseností a spoločných tém. Pokiaľ nebude možné vytvoriť pracovné skupiny, budú stanovení zástupcovia, ktorí budú mať na starosti jednotlivé oblasti.

3.3 SYSTÉM MONITOROVANIA HODNOTENIA STRATÉGIE

Monitorovanie realizácie projektov bude prebiehať počas celej doby implementácie, pričom monitorovacie správy budú predkladané raz ročne obecnému zastupiteľstvu. Monitorovacia správa bude obsahovať:

- Zhodnotenie doterajších aktivít v nadväznosti na stanovenú stratégiu, zdôvodnenie a návrh odporúčaní pre ďalšie obdobie min. 1 roka (ale odporúča sa aj dlhšie)
- Priebežné hodnotenie monitorovacích ukazovateľov výsledkových a dopadových. Výsledkové ukazovatele sa sledujú po ukončení projektu/ aktivity, a dopadové indikátory sa sledujú raz ročne.

Monitorovacie správy sú schvaľované obecným zastupiteľstvom raz ročne.

V priebehu implementácie PHRaSR prebieha hodnotenie cca. v strede obdobia implementácie stratégie (t.j. odporúčané v 2024/2025), pokiaľ sa však vyskytnú prekážky v implementácii, ktoré obec nijak nemohla ovplyvniť (napr. lock-down, oneskorenie v schvaľovaní žiadostí o nenávratný finančný príspevok či žiadostí o platbu), je možné tento termín prispôbiť okolnostiam. Hodnotenie sa zameriava na zhodnotenie v pokroku celkového rozvoja v obci, s ohľadom na širšie súvislosti, pričom sa vychádza z priebežných monitorovacích správ. Odporúča sa zopakovať dotazníkový prieskum verejnej mienky a následne upraviť nastavenie strategického rámca podľa nových okolností. Po ukončení implementácie stratégie (rok 2028) prebehne záverečné hodnotenie implementácie, ktoré sa zameriava nielen na vyhodnotenie, koľko projektov z implementačného plánu sa realizovalo, ale hodnotí sa najmä dopad týchto aktivít na rozvoj územia a vplyv ďalších faktorov, ktoré výrazne ovplyvnili regionálny rozvoj v obci. Záverečná hodnotiacia správa predstavuje zároveň vstupnú správu pre prípravu novej stratégie na ďalšie obdobie. Hodnotiace správy vypracováva človek, resp. skupina ľudí (odporúča sa aj expert z vonkajšieho prostredia), poverený starostom/starostkou. Hodnotiace správy sú predkladané na schválenie obecnému zastupiteľstvu.

Tabuľka 32 Systém monitorovacích ukazovateľov

ŠC	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu		
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie
1.1.1	Počet realizovaných opatrení	výsledkový	interné zdroje obce
	Počet obyvateľov, ktorí môžu využívať výsledky realizovaných aktivít	dopadový	interné zdroje obce, štatistika nositeľov projektov
	Zriadenie/ dobudovanie objektov sociálnej infraštruktúry	výsledkový	interné zdroje obce
	Počet podporených služieb	výsledkový	interné zdroje obce, štatistika nositeľov projektov
	Počet vytvorených pracovných príležitostí	dopadový	interné zdroje obce
1.1.2	Počet realizovaných opatrení	výsledkový	interné zdroje obce
	Počet obyvateľov, ktorí môžu využívať výsledky realizovaných aktivít	dopadový	interné zdroje obce, štatistika nositeľov projektov
	Dĺžka vybudovaných cyklotrás s osadenými prvkami doplnkovej infraštruktúry (v km)	výsledkový	interné zdroje obce
2.1.1	Počet realizovaných opatrení	výsledkový	interné zdroje obce
	Počet obyvateľov, ktorí môžu využívať výsledky realizovaných aktivít	dopadový	interné zdroje obce, štatistika nositeľov projektov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

	Počet objektov so zvýšenou energetickou úsporou	výsledkový	interné zdroje obce
2.2.1	Počet realizovaných opatrení	výsledkový	interné zdroje obce
	Počet obyvateľov, ktorí môžu využívať výsledky realizovaných aktivít	dopadový	interné zdroje obce, štatistika nositeľov projektov
	Počet revitalizovaných verejných priestranstiev	výsledkový	interné zdroje obce
3.1.1	Počet realizovaných opatrení	výsledkový	interné zdroje obce
	Počet obyvateľov, ktorí môžu využívať výsledky realizovaných aktivít	dopadový	interné zdroje obce, štatistika nositeľov projektov
	Dĺžka vybudovanej kanalizačnej siete	výsledkový	interné zdroje obce
	Podiel nehnuteľností napojených na verejnú kanalizačnú sieť	dopadový	interné zdroje obce
3.1.2	Počet realizovaných opatrení	výsledkový	interné zdroje obce
	Počet vodozádržných opatrení a opatrení znižovania teplôt	dopadový	interné zdroje obce

Zdroj: vlastné spracovanie

3.4 PLÁN VYUŽITIA ZDROJOV VRÁTANE FINANČNÉHO PLÁNU

Pre implementáciu stratégie je potrebné analyzovať lokálne zdroje, ktoré sú k dispozícii a zistiť dostupnosť zdrojov z vonkajšieho prostredia.

Zdroje možno rozdeliť na:

- **Materiálne** – predstavujú materiálne vybavenie – tak hnutelných ako aj nehnuteľných vecí, môžu to byť napr. nevyužívané priestory (väčšinou obecné, ale budú analyzované aj iné priestory v súkromnom vlastníctve podľa charakteru projektu), ďalej hnutelné veci, ktoré sú v regióne k dispozícii – stroje, zariadenia, spotrebný tovar apod. Snaha bude využívať lokálne zdroje, jednak kvôli efektívnosti, ale aj z environmentálneho hľadiska
- **Ľudské** – najdôležitejší zdroj rozvoja. Celá stratégia je postavená na spolupráci, aktívnom prístupe a na inováciách. Nositeľom týchto princípov je vždy spoločnosť, stratégia bude vo veľkej miere využívať ľudský, sociálny aj kreatívny kapitál. Tento zdroj je však veľmi špecifický a bez zapojenia samotných ľudských zdrojov aj do rozhodovacích procesov nebude možné ho využiť. Je nutné nastaviť rámec využívania tohto zdroja.
- **Znalostné** – priamo súvisia s ľudskými zdrojmi, keďže ľudia sú nositelia myšlienok a znalostí. Budú využívané v rámci princípu inovatívnosti naprieč celým spektrom aktivít. Na využívanie znalostí je nutná spolupráca a s výskumnými a akademickými inštitúciami, s expertmi so špecifických oblastí, aby mohli byť úspešne aplikované.
- **Finančné** – existujú rôzne zdroje a v rámci nastavenia stratégie ich môžeme rozdeliť na externé (investície mimo regiónu) a interné (vlastné zdroje nositeľov projektu, granty z lokálnych zdrojov – napr. spoločný fond, rozpočty obcí); nenávratné (najčastejšie EŠIF, nadácie, granty) alebo návratné (bankové úvery). Stratégia sa snaží riešiť ich limitovanosť práve využívaním ostatných zdrojov. Tieto pomôžu znižovať potrebu finančných zdrojov, a zároveň nie sú tak limitované pre potreby stratégie, pokiaľ sa zvolí správny prístup.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Tabuľka nižšie popisuje alokované zdroje na jednotlivé ciele stratégie s tým, že výška alokovaných zdrojov sa môže meniť podľa reálnej implementácie. Odráža súčasný odhad finančných prostriedkov.

Tabuľka 33 Finančný plán využitia zdrojov

Ciele	2021/2022	2023/2024	2025/2026	2027/2028	Spolu
PRIORITA 1 Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj					
Strategický cieľ 1.1	1 875 000,00	1 875 000,00	1 875 000,00	1 875 000,00	7 500 000,00
ŠC 1.1.1	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	6 000 000,00
ŠC 1.1.2	375 000,00	375 000,00	375 000,00	375 000,00	1 500 000,00
PRIORITA 2 Verejné služby a komunitný život					
Strategický cieľ 2.1	375 000,00	375 000,00	375 000,00	375 000,00	1 500 000,00
ŠC 2.1.1	375 000,00	375 000,00	375 000,00	375 000,00	1 500 000,00
Strategický cieľ 2.2	175 000,00	175 000,00	175 000,00	175 000,00	700 000,00
ŠC 2.2.1	175 000,00	175 000,00	175 000,00	175 000,00	700 000,00
PRIORITA 3 Životné prostredie a vzhľad obce					
Strategický cieľ 3.1	400 000,00	300 000,00	300 000,00	500 000,00	1 500 000,00
ŠC 3.1.1	150 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	300 000,00
ŠC 3.1.2	250 000,00	250 000,00	250 000,00	450 000,00	1 200 000,00
Spolu za stratégiu	2 825 000,00	2 725 000,00	2 725 000,00	2 925 000,00	11 200 000,00

Zdroj: vlastné spracovanie

3.5 RIZIKÁ IMPLEMENTÁCIE A ICH PREVENCIA

V rámci manažmentu rizík boli identifikované vonkajšie a vnútorné riziká, s rôznym stupňom ohrozenia.

Tabuľka 34 Popis identifikovaných rizík

Popis rizika	Ktoorej časti stratégie sa týka	Spôsob minimalizácie rizika
Vnútorné riziká		
Nedostatok personálnych kapacít	Celá stratégia	Vytvorením pracovných skupín založených na miestnych aktívnych obyvateľoch
Obecné zastupiteľstvo neschválí navrhovaný rámec	Celá stratégia	Schvaľovaciemu procesu bude predchádzať komunikácia s poslancami, kde budú vysvetlené všetky nedorozumenia.
Neochota obyvateľov podieľať sa na plnení cieľov	Celá stratégia	Aplikovať nástroje na šírenie povedomia medzi obyvateľmi o stratégii, propagáciu. Účelové vyhľadávanie prirodzených lídrov v území a ich oslovenie, stanovenie vhodnej stratégie na komunikáciu s rôznymi typmi ľudí.
Nedostatočný záujem zo strany podnikateľov	P1	Nastavenie motivačných nástrojov ekonomického a sociálneho charakteru.
Neochota komunikovať zo strany aktérov CR	P1	Realizácia spoločných stretnutí, oslovenie a stanovenie vhodnej komunikačnej stratégie.
Nedostatok finančných prostriedkov	Celá stratégia	Diverzifikácia zdrojov, vyhľadávanie rôznych možností financovania.
Vonkajšie riziká		
Legislatívne obmedzenia	Celá stratégia	Komunikácia so ZMOS-om, právne analýzy, alternatívne riešenia, audit.
Lock-down	Celá stratégia	Alternatívne riešenie tých aktivít, ktoré bude možné riešiť – úprava akčného plánu. Zo strany obce nie je možné ovplyvniť toto riziko.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SLOVENSKÝ GROB

Neukončený proces prípravy strategických dokumentov a implementačného rámca pre EŠIF	Celá stratégia	Hľadanie alternatívnych zdrojov, príp. časové preloženie projektu na neskoršie obdobie. Zo strany obce nie je možné ovplyvniť toto riziko.
--	----------------	--

Zdroj: vlastné spracovanie

ZÁVEREČNÁ SPRÁVA

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slovenský Grob predstavuje strategický dokument zameraný na spoločné manažovanie regionálneho rozvoja na obdobie rokov 2022 – 2028.

Proces tvorby stratégie začal v prvej polovici roku 2022, kedy prebehol dotazníkový prieskum a zber údajov a postupne bola spracovaná analýza a návrh stratégie, ktorá bola predstavená na jeseň roku 2022. Po odsúhlasení strategického rámca bol dopracovaný celý dokument. Pri jeho spracovávaní boli využité primárne aj sekundárne zdroje informácií: štatistiky, dotazníkový prieskum, priamy brainstorming s predstaviteľmi obce, údaje z obce a ďalších organizácií.

Proces viedol k nastaveniu stratégie – vízie, hlavného cieľa, priorít a na ne nadväzujúcich strategických a špecifických cieľov. Obec Slovenský Grob sa zameria v budúcnosti na 3 kľúčové oblasti:

1. Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
2. Verejné služby a komunitný život v obci
3. Životné prostredie a vzhľad obce

Pre úspešnú implementáciu stratégie sú stanovené tieto odporúčania:

- Nadväzovať svojím smerovaním na nadradené dokumenty a tiež pripomienkovať smerovanie, pokiaľ sa odkloní od smerovania.
- Vyhľadávať občanov, komunity, ktoré majú záujem proaktívne sa zapájať do rozvoja a hľadať možnosti spolupráce

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Zoznam tabuliek a obrázkov

Príloha 2 Formulár dotazníka

Príloha 3 Akčný plán